

MinisterievanPropaganda.org

LENIN

Wat is
Sowjet-macht?

Uitgeverij PROGRES

W. H. Wood (Kenny)

Proletariërs aller landen, verenigt u!

LENIN

Wat is
Sowjet-macht?

Artikelen en
redevoeringen

EB

Uitgeverij Progress

Moskou

LENIN

Wat is Sowjet-macht?

Artikelen en redevoeringen

Uitgeverij Progres
Moskou

VAN DE UITGEVERIJ

De onderhavige bundel bevat verschillende redevoeringen en artikelen van W. I. Lenin uit de jaren 1917—1923.

Wat is het wezen van het nieuwe maatschappijpolitieke stelsel ontstaan als gevolg van de socialistische revolutie van 1917? Wat zijn de belangrijkste kenmerken van de Sowjet-macht, wat zijn haar taken en de eerste stappen die zij gedaan heeft? Op deze vragen geeft het materiaal in deze verzamelbundel een antwoord. In deze werken van W. I. Lenin wordt getoond hoe er in het Sowjet-land een onvergelijklijk veel hogere trap van democratie bereikt wordt dan in welk bourgeois-land dan ook, hoe de Sowjets alle werkers betrekken bij het bestuur van het land en welke maatregelen er genomen worden om de vrouwen in even grote mate als de mannen actief te laten deelnemen aan het maatschappijpolitieke gebeuren.

De vertaling van de werken die deel uitmaken van de onderhavige bundel, is gemaakt aan de hand van de 5de druk van de Verzamelde Werken van W. I. Lenin, verzorgd door het Instituut voor het Marxisme-Leninisme bij het CC van de CPSU. Rechts aan het eind van ieder werk zijn het betreffende deel en de bladzijden van de bovengenoemde Russische uitgave aangegeven.

AAN DE BEVOLKING¹

Kameraden arbeiders, soldaten, boeren, alle werkers!

De arbeiders- en boerenrevolutie heeft definitief de overwinning behaald in Petrograd na de laatste overblijfselen van het door Kerenski bedrogen groepje kozakken² verjaagd resp. gearresteerd te hebben. Ook in Moskou heeft de revolutie overwonnen. Nog voordat enkele treinen met gewapende troepen, die uit Petrograd vertrokken waren, in Moskou aankwamen, hadden de jonkers³ en andere aanhangers van Kornilow hier de vredesvoorwaarden, de ontwapening van de jonkers en het ontbinden van het Reddingscomité⁴, ondertekend.

Er komen iedere dag en ieder uur mededelingen binnen van het front en uit de dorpen dat de overgrote meerderheid van de soldaten in de loopgraven en de boeren in de districten hun steun verlenen aan de nieuwe regering en haar wetten, waarin wordt voorgesteld vrede te sluiten en de grond onmiddellijk aan de boeren over te dragen⁵. De overwinning van de arbeiders- en boerenrevolutie is verzekerd, want reeds de meerderheid van het volk had er zich achter geschaard.

Het is volkomen begrijpelijk dat de landheren en kapitalisten, de *hogere* employés en ambtenaren, die nauw verbonden zijn met de bourgeoisie, in één woord, alle rijken en hun handlangers, vijandig staan tegenover de nieuwe revolutie, de overwinning tegenwerken, dreigen met het stopzetten van de bankactiviteiten en het werk van verschillende instellingen saboteren of stopzetten, op allerlei manieren hinderen en het direct of indirect remmen. Iedere bewuste arbeider wist maar al te goed dat wij onvermijdelijk een dergelijke tegenstand zouden ontmoeten, de gehele partijpers van de bolsjewiki heeft hier vele malen op gewezen. De werkende klassen hebben geen minuut angst voor deze tegenstand en

bibberen beslist niet voor de dreigingen en stakingen van de aanhangers van de bourgeoisie.

De meerderheid van het volk staat achter ons. De meerderheid van de werkende en onderdrukte bevolking in de gehele wereld staat achter ons. De zaak van de rechtvaardigheid staat achter ons. Onze overwinning staat vast.

De tegenstand van de kapitalisten en de hogere employés zal gebroken worden. Zonder speciale staatswet op de nationalisatie van de banken en syndicaten zal aan niemand door ons zijn bezit ontnomen worden. Deze wet is in voorbereiding. Niemand van de werkende bevolking zal ook maar één kopeke verliezen; integendeel, er zal aan hen hulp verleend worden. Buiten de invoering van een zeer strenge controle en verplichting tot het afleggen van rekenschap, buiten de heffing van de vroeger vastgestelde belastingen zonder mogelijkheid tot ontduiking, wil de regering geen andere maatregelen treffen.

In naam van deze rechtvaardige eisen heeft de overgrote meerderheid van het volk zich hecht aaneengesloten rond de voorlopige arbeiders- en boerenregering.

Kameraden werkers! Weet dat *u zelf* nu de staat bestuurt. Niemand zal u helpen als u zich niet verenigt en *alle zaken* van de staat niet in *eigen* handen neemt. Van nu af zijn uw Sowjets de gevolmachtigde organen van de staatsmacht met beslissende bevoegdheid.

Sluit u hecht aaneen rond uw Sowjets. Versterkt hen. Neemt u zelf de zaak van onderaf in handen en wacht op niemand anders. Stelt de meest strenge revolutionaire orde in, onderdrukt genadeloos alle pogingen tot anarchie van de kant van dronkaards, ordeverstoorers, contrarevolutionaire jonkers, aanhangers van Kornilow en dergelijke.

U moet de strengste controle instellen op de produktie en inventarisatie van levensmiddelen. Eenieder, die de volkszaak schade durft toe te brengen moet gearresteerd worden en overgeleverd aan het revolutionaire volksgerecht, of deze schade nu bestaat in het saboteren (beschadiging, remming of ondermijning) van de industrie, het achterhouden van graan- en levensmiddelenvoorraden, het vertragen van graantransporten, het in ongerede brengen van trein-, post-, telegraaf- en telefoonverbindingen, of in welke andere tegenwerking dan ook van de grote zaak van de vrede, de zaak van de grondoverdracht

Er moet onverpoosd aan de organisatie van de Sowjets en van de Sowjet-macht worden gewerkt. Er bestaat een kleinburgerlijke tendens om de leden van de sowjets in "parlementariërs" te veranderen of anderzijds in bureaucraten. Hiertegen moet men strijden en men moet *alle* leden van de Sowjets betrekken in het praktisch deelnemen aan het bestuur. De afdelingen van de Sowjets worden op vele plaatsen tot organen, die geleidelijk met de commissariaten samensmelten. Het is ons doel om *de armen zonder uitzondering* te betrekken in het praktisch deelnemen aan het bestuur, en alle mogelijke stappen om dit te verwezenlijken — hoe meer verscheiden, des te beter — moeten zorgvuldig worden geregistreerd, bestudeerd, gesystematiseerd, aan een grotere ervaring getoetst en wettelijk vastgelegd worden. Het is ons doel, dat *iedere* werker na het beëindigen van zijn achturige "taak" in het produktieve werk *onbezoldigd* zijn staatsplichten zal vervullen: de overgang hiertoe is bijzonder moeilijk, maar alleen deze overgang schenkt de waarborg, dat het socialisme definitief vaste voet zal krijgen. De nieuwheid en de moeilijkheid van de verandering veroorzaken natuurlijk tal van stappen, die, om zo te zeggen, tastend worden gedaan, tal van fouten, van weifelingen — maar dit is onverbrekkelijk verbonden met een snelle beweging voorwaarts. Heel het originele van de situatie, die wij beleven, bestaat volgens het standpunt van velen, die zich als socialisten wensen te beschouwen, hierin, dat de mensen gewend zijn op abstracte wijze het kapitalisme — tegenover het socialisme te plaatsen, en zij zetten tussen het ene en het andere op diepzinnige wijze het woord "sprong" (sommigen, die zich brokstukken herinneren van wat zij bij Engels hebben gelezen, voegen daar nog diepzinniger aan toe: "de sprong uit het rijk van de noodzakelijkheid naar het rijk van de vrijheid"). Over het feit, dat de leermeesters van het socialisme onder deze "sprong" een ommekeer verstonden van de aard der omwentelingen in de wereldgeschiedenis en dat sprongen van deze soort perioden van tien en ook wel van meer jaren omvatten, daarover vermag de meerderheid van de zogenaamde socialisten die "in een boek gelezen hebben" over het socialisme, maar die zich nooit ernstig in de zaak hebben verdiept, niet na te denken. Het spreekt vanzelf dat de beroemde "intelligentsia" in tijden als deze een oneindig aantal klaagvrouwen bij overledenen oplevert: de ene beweent de Constituerende Vergadering⁸, de andere de burgerlijke discipline, de derde de kapita-

listische orde, de vierde de beschaafde landheer, de vijfde de positie als imperialistische grote mogendheid en zo voort en zo meer.

Het werkelijk belangrijke aan een tijdperk van grote sprongen bestaat hierin, dat de overvloed aan puin van het oude, dat zich soms sneller ophoopt dan het aantal kiemen van het nieuwe (die niet altijd dadelijk zichtbaar worden), eist dat men het meest essentiële in de lijn of de keten van de ontwikkeling weet af te scheiden. Er zijn historische momenten, dat het voor het slagen van de revolutie het belangrijkste is zoveel mogelijk puin op te hopen, d.w.z. zoveel mogelijk oude instellingen te verbrijzelen; er zijn ook momenten, dat er genoeg verbrijzeld is en dat het "prozaïsche" (voor de kleinburgerlijke revolutionair "vervelende") werk van het puin ruimen aan de beurt komt; er zijn momenten, dat de zorgvuldige behandeling van het kiemende nieuwe, dat onder het puin op de nog niet goed van afval gereinigde bodem opgroeit, het allerbelangrijkste is.

Het is niet voldoende een revolutionair en een aanhanger van het socialisme of in het algemeen een communist te zijn. Men moet op ieder moment die speciale schakel van de keten weten te vinden, die men met alle krachten moet vastgrijpen om de gehele keten vast te houden en zorgvuldig de overgang naar de volgende schakel voor te bereiden, waarbij de volgorde van de schakels, hun vorm, hun schakeling, hun verschil van elkaar in de historische keten van de gebeurtenissen niet zo eenvoudig en niet zo simpel zijn als in een gewone, door een smid vervaardigde keten.

De strijd tegen de bureaucratische verminking van de sowjet-organisatie wordt verzekerd door de hechtheid van de verbinding van de Sowjets met het "volk", in de betekenis van de werkers en uitgebuiten, door de buigzaamheid en de lenigheid van deze verbinding. De burgerlijke parlementen worden door de armen nooit als "hun" instellingen beschouwd, zelfs niet in de in democratisch opzicht beste kapitalistische republiek ter wereld. Maar de Sowjets zijn voor de massa van arbeiders en boeren "hun eigen" en geen vreemde instellingen. De huidige "sociaal-democraten" van het slag van Scheidemann of, wat bijna hetzelfde is, van Martow, staan de Sowjets op dezelfde wijze tegen en zij voelen zich door een fatsoenlijk burgerlijk parlement of door een Constituerende Vergadering op de-

zelfde wijze aangetrokken als Toergenjew zestig jaar geleden door een gematigde monarchistische en adellijke constitutie aangetrokken werd, terwijl het boerendemocratie van Dobroljoebow en Tsjernysjewski hem tegenstond.

Juist het feit, dat de Sowjets zo dicht bij het werkende "volk" staan, schept bijzondere vormen van het terugroepen en andere soorten controle van onderen op, die thans met bijzondere ijver moeten worden ontwikkeld. De Sowjets van de volksopvoeding bijvoorbeeld verdienen volledige sympathie en ondersteuning als periodieke conferenties van de sowjet-kiezers en hun afgevaardigden ter bespreking van en controle op de werkzaamheid van de sowjet-organen op het gegeven gebied. Er is niets dommers dan de Sowjets tot iets stars, tot iets afgeslots te maken. Hoe energiever wij thans moeten opkomen voor een meedogenloos sterke macht, voor de dictatuur van afzonderlijke personen *over bepaalde arbeidsprocessen*, bij bepaalde momenten van de *zuiver uitvoerende* functies, van des te grotere verscheidenheid moeten de vormen en methoden van de controle van onderen op zijn, ten einde elke schijn van een mogelijkheid van verdraaiing van de Sowjet-macht te verlammen en het onkruid van het bureaucratisme onverpoosd en onophoudelijk uit te rukken.

*Geschreven tussen
12 en 26 april 1918.*

Deel 36, blz. 203—206.

OVER HET DEMOCRATISME EN HET SOCIALISTISCHE KARAKTER VAN DE SOWJET-MACHT

Het democratie en het socialistische karakter van de Sowjet-macht komt tot uiting in het feit dat

de hoogste staatsmacht berust bij de Sowjets, die bestaan uit vertegenwoordigers van de werkende bevolking (arbeiders, soldaten en boeren), die vrij verkozen worden en door de in het verleden door het kapitaal onderdrukte massa's te allen tijde vervangen kunnen worden;

de plaatselijke Sowjets zich op basis van de principes van het democratisch centralisme vrijelijk verenigen in één algemene instelling van de Sowjet-staatsmacht van de Russische Sowjet-republiek versterkt door de federale unie;

de Sowjets in hun handen niet alleen de wetgevende macht en de controle op de uitvoering van de wetten concentreren, maar ook de onmiddellijke verwezenlijking van de wetten via alle leden van de Sowjets, met de bedoeling dat de uitvoering van de wetgevende en staatsbestuurlijke functies geleidelijk overgaat in de handen van de gehele werkende bevolking.

En voorts rekening houdend met het feit dat

het een enorm grote verminking van de basisbeginselen van de Sowjet-macht en een volledige afwijzing van het socialisme is, wanneer er een directe of indirecte legalisatie plaatsvindt van de eigendom van arbeiders van een bepaalde fabriek of bepaald beroep op hun speciale produktie of van hun recht een verslapping of remming te bewerkstelligen van de beschikkingen van de algemene staatsmacht...*

*Geschreven in het eerste
halfjaar van 1918.*

Deel 36, blz. 481.

* Hier wordt het handschrift afgebroken. *Red.*

EERSTE CONGRES VAN DE COMMUNISTISCHE INTERNATIONALE

UIT DE STELLINGEN EN HET REFERAAT OVER BURGERLIJKE
DEMOCRATIE EN DICTATUUR VAN HET PROLETARIAAT
4 maart 1919

14. De dictatuur van het proletariaat vertoont in zoverre gelijkenis met de dictatuur van andere klassen, dat ze als elke andere dictatuur haar oorzaak vindt in de noodzakelijkheid het verzet van de klasse, die haar politieke macht kwijtraakt, met geweld te onderdrukken. De dictatuur van het proletariaat verschilt daarin fundamenteel van de dictatuur van de andere klassen, van de dictatuur van de landheren in de Middeleeuwen, van de dictatuur van de bourgeoisie in alle geciviliseerde kapitalistische landen, dat de dictatuur van de landheren en van de bourgeoisie een gewelddadige onderdrukking van het verzet van de overgrote meerderheid van de bevolking, namelijk van de werkende mensen was, terwijl daarentegen de dictatuur van het proletariaat de gewelddadige onderdrukking van het verzet van de uitbuiters is, d.w.z. van een te verwaarlozen minderheid van de bevolking, van de landheren en kapitalisten.

Hieruit volgt op zijn beurt, dat de dictatuur van het proletariaat onvermijdelijk, in het algemeen gesproken, niet alleen een verandering van de vormen en instellingen van de democratie met zich moet brengen, maar een zodanige verandering dat de door het kapitalisme geknechten, de werkende klassen, op een in de wereld ongekende schaal inderdaad van het democratische gebruik maken.

En waarachtig, die vorm van dictatuur van het proletariaat, die reeds praktisch is uitgewerkt, d.w.z. de Sowjet-macht in Rusland, het Rätessysteem* in Duitsland, de Shop Stewards Committees⁹ en andere analoge radeninstellingen in andere landen, zij alle betekenen en realiseren juist voor de

* Rätessysteem (bij Lenin in het Duits) — radenstelsel. *Red*

werkende klassen, d.w.z. voor de overgrote meerderheid van de bevolking, zo'n grote praktische mogelijkheid om gebruik te maken van democratische rechten en vrijheden zoals die in de beste en meest democratische burgerlijke republieken nog nooit heeft bestaan, zelfs niet bij benadering.

Het wezen van de Sowjet-macht is daarin gelegen, dat de massale organisatie juist van die klassen die door het kapitalisme werden onderdrukt, d.w.z. de arbeiders en halfproletariërs (boeren die niet de arbeid van een ander uitbuiten en voortdurend gedwongen zijn althans een deel van hun arbeidskracht te verkopen), de permanente en enige grondslag vormt van de gehele staatsmacht, van het gehele staatsapparaat. Juist deze massa's die zelfs in de meest democratische burgerlijke republieken weliswaar voor de wet gelijke rechten genoten, maar in werkelijkheid door duizenderlei middelen en kneepjes afgehouden werden van deelname aan het politieke leven en van het benutten van de democratische rechten en vrijheden, deze massa's worden nu betrokken bij het permanente, onvoorwaardelijke en daarmee beslissende deelnemen aan het democratische bestuur van de staat.

15. De gelijkheid van de burgers ongeacht geslacht, geloof, ras en nationaliteit, die de burgerlijke democratie altijd en overal heeft beloofd maar nergens heeft verwezenlijkt en wegens de heerschappij van het kapitaal ook niet heeft kunnen verwezenlijken, wordt door de Sowjet-macht of de dictatuur van het proletariaat onmiddellijk en volledig verwezenlijkt, want alleen de macht van de arbeiders is daartoe in staat, de arbeiders die geen belang hebben bij de particuliere eigendom van de produktiemiddelen, noch bij de verdeling en herverdeling daarvan.

16. De oude, d.w.z. de burgerlijke, democratie en het parlementarisme waren zodanig georganiseerd, dat juist de werkende massa's het sterkst van het bestuursapparaat vreemd werden. De Sowjet-macht, d.w.z. de dictatuur van het proletariaat, daarentegen is zodanig georganiseerd, dat ze de werkende massa's nader tot het bestuursapparaat brengt. Hetzelfde doel dienen ook de vereniging van wetgevende en uitvoerende macht bij de Sowjet-organisatie van de staat en het vervangen van de territoriale kieskringen door produktie-eenheden, zoals bedrijven en fabrieken.

17. Het leger was een apparaat voor de onderdrukking,

en dat niet alleen tijdens de monarchie; het bleef dit ook in alle burgerlijke, zelfs in de meest democratische, republieken. Alleen de Sowjet-macht als permanente staatsorganisatie van juist de door het kapitalisme onderdrukte klassen kan een einde maken aan het ondergeschikt-zijn van het leger aan de bourgeois-bevelvoering, het proletariaat werkelijk met het leger laten samensmelten en de bewapening van het proletariaat en de ontwapening van de bourgeoisie werkelijk ten uitvoer leggen, omdat anders de overwinning van het socialisme niet mogelijk is.

18. De sowjet-organisatie van de staat is aangepast aan de leidende rol van het proletariaat als de klasse die door het kapitalisme het sterkst is geconcentreerd en bewust is gemaakt. De ervaringen van alle revoluties en van alle bewegingen van de onderdrukte klassen, de ervaringen van de socialistische wereldbeweging leren ons, dat alleen het proletariaat de verspreide en onontwikkelde lagen van de werkende en uitgebuite bevolking kan verenigen en aanvoeren.

19. Alleen de sowjet-organisatie van de staat kan werkelijk zorgdragen voor een onmiddellijke vernietiging en afbraak van het oude, d.w.z. het burgerlijke, ambtelijke en justitiële apparaat dat onder het kapitalisme bleef bestaan en absoluut moest blijven bestaan, zelfs in de meest democratische republieken, daar het in feite de grootste belemmering vormt voor het verwezenlijken van democratische verhoudingen voor de arbeiders en werkende mensen. De Commune van Parijs¹⁰ heeft op deze weg de eerste wereldhistorische stap gezet, de Sowjet-macht de tweede.

20. Het opheffen van de staatsmacht is het doel dat alle socialisten, en Marx op de eerste plaats, zich hebben gesteld. Zonder het verwezenlijken van dit doel is waarachtige democratie, d.w.z. gelijkheid en vrijheid, niet bereikbaar. En dit doel is feitelijk alleen maar bereikbaar via de Sowjet-democratie, met andere woorden, de proletarische democratie, want omdat ze de massaorganisaties van het werkende volk brengt tot een permanente en onvoorwaardelijke deelname aan het staatsbestuur, gaat ze over tot een onmiddellijke voorbereiding van het volledige afsterven van elke vorm van staat.

Deel 37, blz. 499-501.

UIT ONTWERP-PROGRAMMA VAN DE RCP(b)¹¹

OP HET GEBIED VAN DE POLITIEK

Vóór het bevechten van de politieke macht door het proletariaat was het (volstrekt) noodzakelijk gebruik te maken van de burgerlijke democratie — in het bijzonder van het parlementarisme — voor de politieke opvoeding en organisatie van de werkende massa's; maar nu het proletariaat de politieke macht veroverd heeft en er in de Sowjet-republiek een hoger soort democratie wordt verwezenlijkt, zou iedere stap terug in de richting van burgerlijk parlementarisme en burgerlijke democratie zonder enige twijfel een reactionaire dienst zijn, bewezen aan de uitbuiters, de landheren en de kapitalisten. Leuzen over een zogenaamde nationale, algemene, buiten de klassen staande democratie voor het hele volk en alle nationaliteiten, die echter in feite een burgerlijke democratie is, dienen alleen maar de belangen van de uitbuiters; en zolang de grond en de andere produktiemiddelen in particuliere eigendom blijven, moet zelfs de meest democratische republiek onvermijdelijk een burgerlijke dictatuur blijven, een apparaat ter onderdrukking van de overgrote meerderheid van het werkende volk door een handjevol kapitalisten.

De historische taak die de Sowjet-republiek — een nieuw type staat dat een overgang zal vormen totdat de staat in zijn geheel opgeheven wordt — ten deel is gevallen, bestaat hierin:

1) De schepping en de ontwikkeling van universele massa-organisaties voor precies die klassen die onder het kapitalisme worden onderdrukt: het proletariaat en het halfproletariaat. Een burgerlijk-democratische republiek laat in het beste geval de organisatie van de uitgebuite massa's toe door hun de vrijheid te gunnen zich te organiseren, maar ze heeft in werkelijkheid de organisatie altijd talloze praktische hinderpalen in de weg gelegd, hinderpalen die onverbrekkelijk verbonden waren

met de particuliere eigendom van de produktiemiddelen. De Sowjet-macht is de eerste in de geschiedenis die de organisatie van de massa's die onder het kapitalisme werden onderdrukt niet alleen overal gemakkelijker maakt, maar er ook voor zorgt dat die organisatie de permanente en absolute basis is voor het gehele staatsapparaat, lokaal zowel als centraal en van onder naar boven. Slechts op deze wijze is het mogelijk democratie te verwezenlijken voor de meerderheid van de bevolking, d.w.z. werkelijke deelname van de overgrote meerderheid van het volk, nl. de werkende mensen, aan het staatsbestuur, in plaats van het feitelijk bestuur van de staat door vertegenwoordigers van voornamelijk de burgerlijke klassen, zoals dit het geval is in de meest democratische burgerlijke republieken.

2) Het sowjet-systeem voor het bestuur van de staat geeft een bepaald feitelijk voordeel met name aan dat gedeelte van de werkende massa's, dat door de hele kapitalistische ontwikkeling, voorafgaande aan het socialisme, het meest geconcentreerd, verenigd, opgevoed en in de strijd gestaald is, d.w.z. aan het stedelijke industriële proletariaat. Dit voordeel moet systematisch en onafgebroken worden gebruikt om, dwars ingaande tegen de enge belangenstrijd tussen afdelingen of beroepsgroepen, die het kapitalisme bij de arbeiders heeft opgewekt en dat hen heeft verscheurd in onderling wedijverende groepen, de meest achtergebleven en verspreide massa's van landelijke proletariërs en halfproletariërs nauwer te verbinden met de vooruitstrevende arbeiders, hen te ontrukken aan de invloed van de dorpskoelakken¹² en de dorpsbourgeoisie en hen te organiseren en op te voeden voor de communistische opbouw.

3) De burgerlijke democratie heeft plechtig de gelijkheid van alle burgers afgekondigd, maar in werkelijkheid heeft zij op schijnheilige wijze de overheersing van de kapitalistische uitbuiters verborgen gehouden en heeft zij de massa's zand in de ogen gestrooid met de idee dat gelijkheid van uitbuiters en uitgebuiten mogelijk is. De sowjet-organisatie van de staat vernietigt dit bedrog en deze schijnheiligheid door de verwezenlijking van de ware democratie, d.w.z. de werkelijke gelijkheid van alle werkende mensen, en door de uitbuiters uit te sluiten van de categorie van leden van de samenleving die volledige rechten hebben. De ervaring van de hele wereldgeschiedenis, de ervaring van alle opstanden van de uitgebuite klassen tegen hun uitbuiters toont de onvermijdelijkheid aan van het lange en

hardnekkige verzet van de kant van de uitbuiters in de strijd voor het behoud van hun voorrechten. De organisatie van de Sowjet-staat is aangepast aan de onderdrukking van die weerstand, want anders kan er geen sprake zijn van een zegevierende communistische revolutie.

4) De meer rechtstreekse invloed van de werkende massa's op de structuur en het bestuur van de staat — d.w.z. een hogere vorm van democratie — wordt onder de staat van het sowjet-type eveneens bereikt door het feit dat in de eerste plaats de verkiezingsprocedure en de mogelijkheid vaker verkiezingen te houden, evenals de voorwaarden voor de herverkiezing en de terugroeping van afgevaardigden, veel eenvoudiger en begrijpelijker zijn voor de werkers in de stad en op het land dan het geval is onder de beste vormen van de burgerlijke democratie.

5) In de tweede plaats door het feit dat onder de Sowjet-macht de economische, de industriële eenheid (bedrijf, fabriek) en niet het territoriale district de primaire electorale eenheid en de kern van de staatsstructuur is. Dit nauwere contact tussen het staatsapparaat en de massa's van vooruitstrevende proletariërs, die door het kapitalisme zijn verenigd, maakt het naast de verwezenlijking van een hogere vorm van democratie ook mogelijk diepgaande socialistische hervormingen door te voeren.

6) De sowjet-organisatie heeft de schepping mogelijk gemaakt van strijdkrachten, bestaande uit arbeiders en boeren, die in veel nauwer contact staan met de werkende en uitgebuite mensen dan vroeger. Als dit niet gedaan was zou het onmogelijk zijn geweest een van de fundamentele voorwaarden voor de overwinning van het socialisme — de bewapening van de arbeiders en de ontwapening van de bourgeoisie — te bereiken.

7) De sowjet-organisatie heeft een onvergelijkbaar verdere en diepere ontwikkeling gegeven aan dat aspect van de burgerlijke democratie dat hieraan historisch gezien een zeer progressief karakter verleent in vergelijking met middeleeuwse tijden, d.w.z. de deelname van het volk aan de verkiezing van personen tot bepaalde ambten. In geen enkele van de meest democratische burgerlijke staten hebben de werkende massa's op een zelfs maar bij benadering zo uitgebreide, frequente, universele, gemakkelijke en eenvoudige wijze hun kiesrecht, dat door de bourgeoisie formeel aan hen was toegekend, maar in werkelijkheid werd beknot, kunnen verwezenlijken als onder de Sowjet-macht.

Maar tegelijkertijd heeft de sowjet-organisatie, die negatieve aspecten van de burgerlijke democratie, die de Commune van Parijs al begon af te schaffen, aan de kant gezet, nl. het parlementarisme in de zin van scheiding tussen wetgevende en uitvoerende macht, waarvan het marxisme de enge en beperkte aard al lang geleden heeft aangetoond. Door deze beide aspecten van het regeren te verenigen brengen de Sowjets het staatsapparaat dichter bij het werkende volk en verwijderen zij het obstakel, gevormd door het burgerlijke parlement, dat de massa's bedroog met schijnheilige uithangborden, dat de financiële transacties en de beurshandeltjes van de parlementaire zakenlieden verborg en ervoor zorgde dat het burgerlijke bestuursapparaat onaantastbaar was voor de staat.

8) Alleen het sowjet-systeem voor het bestuur van de staat heeft de proletarische revolutie de mogelijkheid gegeven het oude burgerlijke staatsapparaat in één klap te verpletteren en het tot op zijn fundamente te vernietigen; als dit niet was gedaan, had er ook geen begin gemaakt kunnen worden met de socialistische opbouw. De bolwerken van de bureaucratie, die altijd en overal, zowel onder de monarchieën als in de meest democratische burgerlijke republieken, de staatsmacht verbonden heeft gehouden met de belangen van de landheren en de kapitalisten, zijn in het Rusland van vandaag volledig vernietigd. De strijd tegen de bureaucratie is in ons land echter zeker nog niet voorbij. De bureaucratie spant zich in om een paar verloren posities terug te winnen en trekt aan de ene kant voordeel uit het nog te lage culturele peil van de massa's van de bevolking en aan de andere kant uit de uiterste, bijna bovenmenselijke oorlogsinspanningen door de meest ontwikkelde laag van de stedelijke arbeiders. Voortzetting van de strijd tegen de bureaucratie is daarom absoluut en onvoorwaardelijk noodzakelijk om het wel-slagen van de toekomstige socialistische opbouw te verzekeren.

9) Het werk in deze richting is onverbrekkelijk verbonden met de verwezenlijking van de voornaamste historische doelstelling van de Sowjet-macht, namelijk de overgang naar de uiteindelijke afschaffing van de staat, en dient te bestaan in het volgende. In de eerste plaats moet ieder lid van een sowjet verplicht een bepaalde taak verrichten bij het bestuur van de staat; in de tweede plaats moet de aard van dit werk voortdurend veranderen, zodat het alle aspecten van het staatsbestuur omvat en alle vertakkingen daarvan; in de derde plaats moet

letterlijk naast geleidelijke en voorzichtig gekozen, maar strikt door te voeren maatregelen, de gehele werkende bevolking worden aangezet tot een onafhankelijke deelname aan het bestuur van de staat.

10) Over het geheel genomen komt het verschil tussen burgerlijke democratie en parlementarisme aan de ene kant en de sowjet- of proletarische democratie aan de andere kant op het volgende neer: de eerste legde het zwaartepunt op plechtige en pompeuze verklaringen over allerlei vrijheden en rechten en gaf met name de meerderheid van de bevolking, de arbeiders en boeren, niet de mogelijkheid deze in enigszins voldoende mate uit te oefenen. De proletarische of sowjet-democratie daarentegen heeft het zwaartepunt niet gelegd op verklaringen van rechten en vrijheden voor het hele volk, maar op het verzekeren van werkelijke toegankelijkheid voor niemand anders dan het werkende volk, dat door het kapitaal werd uitgebuit en onderdrukt, tot het staatsbestuur, van het praktische gebruik van de beste gebouwen en lokalen voor vergaderingen en congressen, van de beste drukkerijen en de grootste papiermagazijnen (-voorraden) voor de scholing van degenen die door het kapitalisme werden vergeten en dom gehouden, en op het verschaffen van de reële (praktische) mogelijkheid aan die massa's om zich geleidelijk vrij te maken van de last van religieuze vooroordelen, enz. enz. Juist in dit streven naar het werkelijk beschikbaar stellen van de voordelen van cultuur, beschaving en democratie aan het werkende en uitgebuite volk, bestaat het werk van de Sowjet-macht, werk dat in de toekomst gestaag moet worden voortgezet.

De politiek van de RCP met betrekking tot het nationale vraagstuk bestaat, in tegenstelling tot de burgerlijk-democratische verklaring van de gelijkheid der naties, hetgeen onder het imperialisme niet uitvoerbaar is, in een gestage vereniging en een nader tot elkaar brengen van de proletariërs en de werkende massa's van alle naties in hun revolutionaire strijd voor de omverwerping van de bourgeoisie. Onder het werkende volk van de naties die deel uitmaakten van het Grootrussische rijk is het wantrouwen jegens de Groot-Russen¹³, een erfenis uit het tijdperk van het tsaristische en burgerlijke Grootrussische imperialisme, snel aan het verdwijnen onder invloed van hun kennismaking met Sowjet-Rusland, maar dit wantrouwen is nog niet volledig verdwenen onder alle naties en onder alle geleidingen van het werkende volk. Het is daarom noodzakelijk

bijzondere voorzichtigheid te betrachten met betrekking tot nationale gevoelens en zorg te dragen voor een werkelijke gelijkheid en vrijheid van de naties om zich af te scheiden, ten einde de gronden voor dit wantrouwen weg te nemen en een nauwe vrijwillige unie van de Sowjet-republieken van alle naties te bereiken. De hulp aan achtergebleven en zwakke naties moet worden vergroot door bij te dragen tot de onafhankelijke organisatie en opleiding van de arbeiders en boeren van alle naties in hun strijd tegen middeleeuwse en burgerlijke onderdrukking en eveneens door bij te dragen tot de ontwikkeling van taal en literatuur van naties die tot nu toe onderdrukt werden of vroeger niet gelijkgerechtigd waren.

Met betrekking tot de politiek op het gebied van de religie bestaat de taak (van de RCP) van de dictatuur van het proletariaat niet in het zich tevredenstellen met de reeds uitgeroepen scheiding tussen kerk en staat en tussen school en kerk, d.w.z. met maatregelen die door de burgerlijke democratie zijn beloofd maar nergens ter wereld ooit volledig werden doorgevoerd vanwege de veelsoortige praktische connecties die er bestaan tussen het kapitaal en de religieuze propaganda. De proletarische dictatuur moet de verbinding tussen de uitbuitende klassen — de landheren en de kapitalisten — en de organisatie van de religieuze propaganda, als zijnde iets dat de massa's in onwetendheid houdt, volledig vernietigen. De proletarische dictatuur moet onophoudelijk werken aan de feitelijke bevrijding van de werkende massa's van religieuze vooroordelen en wel door middel van propaganda en verhoging van het politieke bewustzijn van de massa's, daarbij echter zorgvuldig alles vermijdt wat de religieuze gevoelens van het gelovige deel van de bevolking zou kunnen kwetsen en zou kunnen dienen om het religieuze fanatisme te vergroten.

Op het gebied van het onderwijs stelt de RCP zich tot doel het werk dat met de Oktober-revolutie van 1917 werd begonnen, te voltooien, nl. de scholen van een instrument van de klasseheerschappij van de bourgeoisie te veranderen in een instrument voor de omverwerping van die heerschappij en voor de volledige afschaffing van de verdeling van de maatschappij in klassen.

In de periode van de dictatuur van het proletariaat, d.w.z. in de periode waarin de omstandigheden worden geschapen die de volledige verwerkelijking van het communisme mogelijk maken, moet de school het voertuig zijn van niet alleen de

algemene grondslagen van het communisme, maar ook van de ideologische, organisatorische en opvoedkundige invloed van het proletariaat op de halfproletarische en niet-proletarische geledingen van de werkende massa's, ten einde een generatie op te voeden die in staat zal zijn het communisme tot de voltooiing te verwezenlijken.

De directe taken op dit terrein zijn op dit ogenblik de volgende:

- 1) De instelling van gratis en verplicht algemeen en polytechnisch onderwijs (kennismaking met alle belangrijke taken van de produktie, zowel in theorie als in de praktijk) voor alle kinderen van beide geslachten tot de leeftijd van zestien jaar.
- 2) Een nauw verband tussen onderwijs en maatschappelijk-productieve arbeid.
- 3) Het voorzien van alle schoolkinderen van voedsel, kleding en studieboeken op kosten van de staat.
- 4) Uitgebreidere agitatie en propaganda onder de onderwijzers.
- 5) De opleiding van een nieuw type onderwijskrachten, die doordrongen zijn van de ideeën van het communisme.
- 6) Het stimuleren van de werkende bevolking tot een actieve deelname aan de zaak van het onderwijs (de ontwikkeling van volksonderwijsraden, de mobilisatie van iedereen die een goede opleiding heeft gehad enz.).
- 7) Alzijdige hulp van de zijde van de Sowjet-macht op het gebied van de zelfstudie en de eigen ontwikkeling van arbeiders en werkende boeren (de organisatie van bibliotheken, scholen voor volwassenen, volksuniversiteiten, cursussen, bioscopen, studio's enz.).
- 8) De ontwikkeling van de meest uitgebreide propaganda voor de communistische ideeën.

De RCP, die de concrete algemene taken van de Sowjet-macht op meer uitgebreide wijze ontwikkelt, formuleert deze momenteel als volgt:

OP HET GEBIED VAN DE ECONOMIE

bestaat de huidige taak van de Sowjet-macht in het volgende:

- 1) de gestadige voortzetting en volledige doorvoering van

de reeds begonnen en in hoofdzaak reeds afgeronde onteigening van de bourgeoisie en van de overgang van de produktie- en distributiemiddelen in eigendom van de Sowjet-republiek, d.w.z. in gemeenschappelijke eigendom van alle werkende mensen.

2) Het besteden van bijzonder grote aandacht aan de ontwikkeling en versterking van de kameraadschappelijke discipline onder het werkende volk en het stimuleren van hun initiatief en hun verantwoordelijkheidsgevoel op ieder terrein. Dit is het meest belangrijke, zo niet het enige middel om het kapitalisme en de gewoonten die zijn gevormd tijdens de heerschappij van de particuliere eigendom op de produktiemiddelen te overwinnen. Dit doel kan slechts worden bereikt door gestadig en volhardend werk tot heropvoeding van de massa's; deze heropvoeding is niet alleen maar mogelijk geworden nu de massa's hebben gezien dat de landeigenaar, de kapitalist en de koopman inderdaad zijn geëlimineerd, maar vindt in de praktijk al op duizenden manieren plaats via de praktische ervaring van de arbeiders en boeren zelf. Het is in dit verband van buitengewoon groot belang om te werken aan de verdere organisatie van de werkende mensen in de vakbonden; nooit tevoren heeft ook maar ergens ter wereld deze organisatie zich zo snel ontwikkeld als onder de Sowjet-macht, maar zij moet verder worden ontwikkeld, totdat letterlijk alle werkende mensen zijn georganiseerd in behoorlijk werkende, gecentraliseerde en gedisciplineerde vakbonden. Wij moeten ons geenszins beperken tot de oude, stereotiepe vormen van de vakbeweging, maar wij moeten aan de ene kant de vakbonden systematisch veranderen in organen die de economie beheren, waarbij we iedere genomen stap zorgvuldig toetsen aan de resultaten van het praktische werk; de toenadering en nauwe band tussen de vakbonden en de Hoge Economische Raad, het Commissariaat voor de Arbeid en later ook alle andere takken van het staatsbestuur moeten groeien en zich versterken; aan de andere kant moeten de vakbonden in nog grotere mate organen worden voor de socialistische arbeidsopvoeding van ieder lid van de werkende massa's, zodat de praktische ervaring in de deelname aan het bestuur zich verbreidt naar de meer achtergebleven geledingen van de arbeiders, onder controle van de voorhoede van de arbeiders.

3) Een van de fundamentele taken is de verhoging van

de arbeidsproductiviteit, want anders is de volledige overgang naar het communisme onmogelijk. Naast het langdurige werk voor de scholing van de massa's en de verhoging van hun culturele peil vereist het bereiken van dit doel de onmiddellijke, uitgebreide en alzijdige volledige inzet van die specialisten in wetenschap en techniek, die ons zijn nagelaten als een erfenis van het kapitalisme en die in de regel onvermijdelijk zijn doordrongen van de burgerlijke wereldbeschouwing en burgerlijke gewoonten. De partij moet in een nauw bondgenootschap met de vakorganisaties haar vroegere lijn voortzetten: enerzijds mag niet de geringste politieke concessie worden gedaan aan die burgerlijke laag en moet iedere contrarevolutionaire poging van die kant genadeloos worden onderdrukt en anderzijds moet er ook een niet aflatende strijd worden gevoerd tegen de pseudo-radicalen, maar in feite domme en verwaande mening, dat de werkende mensen in staat zijn het kapitalisme en het burgerlijke systeem te overwinnen zonder in de leer te gaan bij de burgerlijke specialisten, zonder gebruik te maken van hun diensten en zonder een opleiding door te maken door een lange periode zij aan zij met hen te werken.

Hoewel ons einddoel bestaat in het bereiken van het volledige communisme en in gelijke beloning voor alle soorten werk, kunnen wij deze gelijkheid niet meteen en op dit moment invoeren, nu pas de eerste stappen worden gezet bij de overgang van kapitalisme naar communisme. Wij moeten daarom een zekere periode de hogere beloning van de specialisten handhaven om hen een motivering te geven om niet slechter, maar zelfs beter te werken dan zij tot nu toe hebben gedaan; en met hetzelfde doel voor ogen moeten wij het premiesysteem voor het meest succesvolle werk, speciaal voor het organisatorische werk, niet verwerpen; premies zullen ontoelaatbaar zijn onder een volledig communistisch systeem, maar in de periode van overgang van kapitalisme naar communisme zijn premies onmisbaar, zoals wordt bewezen door de theoretische beschouwingen en door één jaar praktijk van de Sowjet-macht.

Wij moeten er volhardend naar streven de burgerlijke specialisten te omringen met een kameraadschappelijke sfeer, die wordt geschapen door zij aan zij te werken met de massa's van de gewone arbeiders, onder leiding van de politiek bewuste communisten; wij moeten ons niet laten afschrikken door de onvermijdelijke individuele fouten, maar wij moeten er geduldig

naar streven in mensen die wetenschappelijke kennis hebben het bewustzijn te wekken dat het verachtelijk is de wetenschap te gebruiken voor persoonlijke verrijking en voor de uitbuiting van de ene mens door de andere, het bewustzijn van het hogere doel om de wetenschap te gebruiken om haar bekend te maken aan de gehele massa van het werkende volk.

4) De verwezenlijking van het communisme die onvoorwaardelijk de grootst mogelijke en zo strikt mogelijke centralisatie van de arbeid op staatsniveau vereist, houdt bijgevolg in, dat de verspreidheid en het gebrek aan eenheid onder de arbeiders, zowel wat betreft beroep als wat betreft woonplaats, die een van de bronnen was voor de kracht van het kapitaal en de zwakte van de arbeid, moet worden overwonnen. De strijd tegen de beperktheid en de engheid van het gilde en tegen het egoïsme daarvan staat in nauw verband met de strijd ter eliminatie van de tegenstelling tussen stad en land; dit levert grote moeilijkheden op en de strijd kan niet op brede schaal beginnen voordat er een aanzienlijke verhoging is bereikt van de arbeidsproductiviteit van het volk. Er moet echter desalniettemin zonder uitstel een begin worden gemaakt met dit werk, al is het in het begin alleen maar op een kleine, plaatselijke schaal en bij wijze van experiment, met als doel de resultaten te vergelijken van de verschillende maatregelen die zullen worden genomen in verschillende beroepen en in verschillende plaatsen. De mobilisatie van de hele arbeidsgeschiedte bevolking voor bepaalde openbare werken, met deelname van de vakbonden, moet door de Sowjet-regering op veel uitgebreidere en meer systematische schaal worden aangepakt dan tot nu toe het geval is geweest.

De "Petrogradskaja Prawda"
nr. 43 van 23 februari 1919.

Deel 38, blz. 90—99.

WAT IS SOWJET-MACHT?

OP EEN GRAMMOFOONPLAAT OPGENOMEN REDEVOERING

Wat is Sowjet-macht? Wat is het wezen van deze nieuwe macht, die men in de meeste landen nog niet wil of niet kan begrijpen? Haar wezen, dat de arbeiders van ieder land steeds meer aantrekt, ligt hierin besloten dat de vroegere staat hoe dan ook door de rijken of kapitalisten werd bestuurd, terwijl nu voor het eerst — en nog wel op massale schaal — de staat wordt bestuurd door juist die klassen die door het kapitalisme werden onderdrukt. Zelfs in de meest democratische, zelfs in de meest vrije republiek wordt, zolang de heerschappij van het kapitaal blijft bestaan en zolang de grond in particuliere eigendom blijft, de staat altijd bestuurd door een kleine minderheid, die voor negen tiende bestaat uit kapitalisten of rijken.

Voor de eerste keer ter wereld is de macht van de staat bij ons in Rusland zo opgebouwd, dat alleen de arbeiders en alleen de werkende boeren — met uitzondering van de uitbuiters — de massa-organisaties vormen: de Sowjets, en aan die Sowjets wordt alle staatsmacht gegeven. Daarom is, hoe de vertegenwoordigers van de bourgeoisie in alle landen Rusland ook mogen belasteren, toch overal ter wereld het woord "Sowjet" bij de arbeiders en bij alle werkende mensen niet alleen duidelijk geworden, het is ook populair en geliefd geworden. En daarom zal de Sowjet-macht ondanks de vervolging van de aanhangers van het communisme in verschillende landen onvermijdelijk en onontkoombaar in de naaste toekomst over de hele wereld zegevieren.

Wij weten heel goed dat er aan de organisatie van de Sowjet-macht bij ons nog heel wat schort. De Sowjet-macht is geen wonderdoende talisman. Zij brengt geen onmiddellijke genezing voor de gebreken van het verleden, het analfabetisme, het gebrek aan beschaving, de erfenis van de wrede oorlog en

de erfenis van het roofzuchtige kapitalisme. Maar zij biedt de mogelijkheid om over te gaan tot het socialisme. Zij biedt aan hen die werden onderdrukt de mogelijkheid om zich te verheffen en zelf meer en meer de hele leiding van de staat, de hele leiding van de economie en de hele leiding van de produktie in handen te nemen.

De Sowjet-macht vormt de weg naar het socialisme, gevonden door de massa's van de werkers en daarom een zekere weg en een onoverwinnelijke.

*Redevoering, gehouden
eind maart 1919.*

Deel 38, blz. 238—239.

HOE MEN DE WERKERS VOOR ALTIJD VAN DE ONDERDRUKKING DOOR LANDHEREN EN KAPITALISTEN BEVRIJDT

OP EEN GRAMMOFOONPLAAT OPGENOMEN
REDEVOERING

De vijanden van de werkers — landheren en kapitalisten — beweren: arbeiders en boeren kunnen niet zonder ons leven. Zonder ons zal er niemand zijn die de orde kan bewaren, de arbeid verdelen en tot arbeid dwingen. Zonder ons zal alles uiteenvallen en de staat zal instorten. Ze hebben ons verjaagd, maar de ontreddering zal ons weer aan de macht brengen. Dergelijke redevoeringen van de landheren en kapitalisten brengen de arbeiders en boeren niet in paniek, boezemen hun geen angst in en leiden hen niet om de tuin. In het leger heeft men een zeer strenge discipline nodig. En de bewuste arbeiders wisten de boeren te verenigen, de vroegere tsaren-officieren in hun dienst te stellen en zij waren in staat een zegevierend leger te vormen.

Het Rode Leger heeft een ongekend sterke discipline tot stand gebracht, niet met de stok, maar op basis van de bewustheid, de overgave en zelfverloochening van de arbeiders en boeren zelf.

En om nu voor altijd de arbeiders te bevrijden van de onderdrukking door landheren en kapitalisten en van het gevaar dat hun macht hersteld wordt, moet men het grootse rode leger van de arbeid vormen. Het zal onoverwinnelijk zijn als er een arbeidsdiscipline heerst. De arbeiders en boeren moeten bewijzen, en zij zullen bewijzen dat zij zelf in staat zijn een juiste arbeidsverdeling en een zelfverloochenende discipline en overgave bij de arbeid voor het algemeen belang tot stand te brengen, zonder de landheren en tegen de landheren, zonder de kapitalisten en tegen de kapitalisten.

Arbeidsdiscipline, een tomeloze energie in de arbeid, de bereidheid tot zelfopoffering, de hechte unie van arbeiders en boeren — dát zal de arbeiders voor altijd redden van de onderdrukking door landheren en kapitalisten.

*Redevoering gehouden
eind maart 1919.*

Deel 38, blz. 240/241.

HET GROTE INITIATIEF

(OVER DE HELDENMOED VAN DE ARBEIDERS
IN HET ACHTERLAND.
NAAR AANLEIDING VAN DE "COMMUNISTISCHE
SOEBBOTNIKS".)

In de kranten vindt men vele voorbeelden van heldenmoed bij de soldaten van het Rode Leger. De arbeiders en boeren, die de verworvenheden van de socialistische revolutie verdedigen, verrichten in de strijd tegen de troepen van Koltsjak en Denikin en de andere troepen van de landheren en kapitalisten niet zelden wonderen van dapperheid en uithoudingsvermogen. Langzaam en moeizaam komt men de partizanengeest, de vermoeidheid en de ongedisciplineerdheid te boven, maar het gaat vooruit, ondanks alles. De heldenmoed van de werkende massa's, die voor de overwinning van het socialisme bewust offers brengen — dat is de grondslag voor de nieuwe, kameradschappelijke discipline in het Rode Leger, voor zijn wedergeboorte, versterking en groei.

Niet minder opmerkzaamheid verdient de heldenmoed van de arbeiders in het achterland. Van bepaald reusachtige betekenis is in dit opzicht het feit, dat de arbeiders op eigen initiatief *communistiche soebbotniks** organiseren. Klaarblijkelijk is dit nog maar een begin, maar het is een begin van buitengewoon grote draagwijdte. Er is hier sprake van het begin van een omwenteling, die moeilijker, belangrijker, radikaler, beslissender is dan het ten val brengen van de bourgeoisie, want het is een overwinning op de eigen traagheid, op de eigen ongedisciplineerdheid, op het kleinburgerlijk egoïsme, op deze gewoonten, die het vervloekte kapitalisme de arbeiders en boeren als erfenis nagelaten heeft. Eerst wanneer *deze* overwinning verankerd zal zijn, niet eerder en beslist niet eerder zal de nieuwe maatschappelijke discipline, de socialistische discipline tot stand komen, niet eerder en beslist niet eerder zal een terug-

* Afgeleid van "soebbota" — zaterdag. *Vert.*

keer naar kapitalisme onmogelijk en zal het communisme waarlijk onoverwinnelijk zijn.

De "Prawda" van 17 mei heeft een artikel van kameraad A. Zj. "Werken op een revolutionaire manier (Een communistische zaterdag)" gepubliceerd. Dit artikel is zo belangrijk, dat wij er een onverkorte weergave van laten volgen.

"Werken op een revolutionaire manier"
(Een communistische zaterdag)

De brief van het Centraal Comité van de Russische Communistische Partij over werken *op een revolutionaire manier* heeft de communistische organisaties en de communisten in belangrijke mate gestimuleerd. Het algemene enthousiasme bracht vele communistische spoorwegarbeiders ertoe naar het front te gaan, maar voor de meesten van hen was het onmogelijk hun verantwoordelijke posten te verlaten, terwijl zij er geen kans toe zagen nieuwe methoden te vinden voor het werken op een revolutionaire manier. Mededelingen van de afzonderlijke werkplaatsen over het moeizaam op gang komen van de mobilisatie en de waargenomen bureaucratische sleur gaven het onderdistrict van de spoorlijn Moskou-Kazan aanleiding zich intensiever met het mechanisme van het spoorwegbedrijf bezig te houden. Het bleek, dat ten gevolge van een tekort aan arbeidskrachten en van de geringe arbeidsintensiteit het afwikkelen van dringende opdrachten en dringend noodzakelijke reparaties aan locomotieven vertraagd wordt. Op 7 mei werd op een algemene vergadering van communisten en sympathisanten van het onderdistrict van de spoorweg Moskou-Kazan het probleem aan de orde gesteld hoe men, in plaats van alleen maar erover te praten dat men wil bijdragen tot de overwinning op Koltsjak, tot daden zou kunnen overgaan. Het volgende voorstel werd gedaan:

"Gezien de moeilijke interne en externe situatie moeten de communisten en sympathisanten, ten einde overwicht op de klassevijand te verkrijgen, opnieuw hun krachten inspannen en van hun vrije tijd nog een arbeidsuur afknibbelen, d.w.z. hun werkdag met een uur verlengen, deze uren samenvoegen en op zaterdagen zes uren achtereen lichamelijke arbeid verrichten, met het doel een directe werkelijke waarde te produceren. Ervan uitgaande dat de communisten, wanneer het om de

verworvenheden van de revolutie gaat, hun gezondheid en hun leven niet mogen sparen, moet deze arbeid zonder vergoeding worden verricht. De *communistiche zaterdag* moet in het gehele onderdistrict worden ingevoerd tot de volledige overwinning op Koltsjak zal zijn behaald."

Na enige aarzeling werd dit voorstel met algemene stemmen aangenomen.

Zaterdag 10 mei, om 6 uur 's avonds, traden de communisten en sympathisanten als soldaten voor het werk aan, stelden zich in gelid op en werden zonder gedrang door de voormannen naar hun plaatsen gebracht.

De resultaten van het werk *op revolutionaire manier zijn er nu*. De hieronder volgende tabel geeft een overzicht van de bedrijven en de aard van het werk.

Plaats van het werk	Aard van het werk	Aantal arbeiders	Aantal uren		Gepresteerde arbeid
			Tijd-eenheid	In totaal	
Moskou, Hoofd-locomotiefwerkplaatsen	Verladen van materiaal voor het traject, van apparatuur voor het repareren van locomotieven en van wagononderdelen naar Perowo, Moerom Alatyr en Syzran	48	5	240	Geladen 7500 poed, gelost 1800 poed
		21	3	63	
		5	4	20	
Moskou, Personentreindepot	Gecompleceerde lopende reparaties aan locomotieven	26	5	130	In totaal 1½ locomotief gerepareerd
Moskou, Rangeerstation	Lopende reparaties aan locomotieven	24	6	144	Twee locomotieven gerepareerd en bij vier de te repareren onderdelen uit elkaar gehaald

Plaats van het werk	Aard van het werk	Aantal arbeiders	Aantal uren		Gepresteerde arbeid
			Tijd-eenheid	In totaal	
Moskou, Wagonafdeling	Lopende reparaties aan personenwagens	12	6	72	Twee wagons 3de klasse
"Perowo", Hoofd-wagon-werkplaatsen	Wagonreparaties en kleine reparaties op zaterdag en op zondag	46 23	5 5	230 115	12 overdekte goederenwagens en twee platte wagons
	<i>In totaal</i>	205	—	1014	In totaal vier locomotieven en zestien wagons gerepareerd, gelost en geladen 9300 poed

De gezamenlijke waarde van de gepresteerde arbeid bedraagt bij normale betaling vijf miljoen roebel, bij betaling van overuren anderhalf maal zoveel.

De arbeidsintensiteit bij de laad- en loswerkzaamheden bedroeg, vergeleken bij die van de gewone arbeiders, 370%. Bij de andere werkzaamheden werd ongeveer dezelfde intensiteit geconstateerd.

De vertragingen, die bij de (dringende) opdrachten door gebrek aan arbeidskrachten en door sleur zeven dagen tot drie maanden bedroegen, werden opgeheven.

Het werk werd verricht met installaties die ten dele defect waren (maar zonder veel moeite in orde konden worden gebracht), waardoor enkele groepen 30 tot 40 minuten werden opgehouden.

Het voor de leiding van het werk in dienst gebleven administratief personeel kon hen nauwelijks bijhouden met het voorbeelden van nieuw werk, en wellicht is hetgeen een oude ploegbaas zei maar weinig overdreven, nl. dat op de *communistiche zaterdag*, gemeten naar het werk van niet bewuste, slordige arbeiders, het werk van een week was verricht.

Gezien het feit, dat aan dit werk gewoon oprechte vrienden van de Sowjet-macht hebben deelgenomen en men kan ver-

wachten dat er op de komende zaterdagen nog meer van hen zullen toestromen, gezien, dat ook andere districten de wens koesteren aan de communistische spoorwegarbeiders van het baanvak Moskou-Kazan een voorbeeld te nemen, zou ik aan de hand van de rapporten van de werkplaatsen uitvoeriger op de organisatorische kant van de zaak willen ingaan.

Ongeveer 10% van degenen, die aan het werk deelnamen, waren communisten die permanent op de desbetreffende arbeidsplaats werkzaam zijn. De overige waren mannen, die verantwoordelijke posten bekleden, en gekozen functionarissen, van commissarissen van het baanvak tot commissarissen van op zichzelf staande bedrijven, alsook functionarissen van de vakvereniging en medewerkers van de directie en van het commissariaat voor verkeerswezen.

De geestdrift en de eensgezindheid bij het werk waren weergaloos. Wanneer arbeiders, kantoremployés, medewerkers van de directie zonder te schelden of ruzie te maken een veertig poed zware ijzeren band voor een personentreinlocomotief vastgrepen en als nijvere bijen naar zijn plaats rolden, steeg in het hart een warm gevoel van vreugde op over het collectieve werk, en werd het geloof in de onwankelbaarheid van de overwinning van de arbeidersklasse nog vaster. Het zal de wereldrovers niet gelukken de zegevierende arbeiders te wurgen, de saboteurs in het binnenland zullen de overwinning van Koltsjak nimmer beleven.

Na het beëindigen van het werk waren de aanwezigen getuige van een ongewoon schouwspel: tegen de honderd communisten, vermoeid, maar met stralende ogen, verwelkomden de resultaten van het werk met de plechtige klanken van de Internationale — en het scheen alsof de zegevierende klanken van deze overwinningshymne over de muren heen zich over het werkende Moskou uitstortten en zich als de kringen van een in het water geworpen steen over het werkende Rusland verspreidden om hen die vermoeid en krachteloos zijn op te wekken.

A. Zj.

In een beoordeling van dit prachtige "navolgenswaardige voorbeeld" schreef kameraad N.R. in een artikel met bovenstaand opschrift in de "Prawda" van 20 mei:

"Gevallen van dergelijk werk van communisten zijn geen zeldzaamheid. Mij zijn zulke gevallen bekend van een elektrische

centrale en van verschillende spoorwegtrajecten. Op de Nicolaas-spoorlijn hebben de communisten bij het lichten van een in de draaischijf gestorte locomotief enige nachten achtereenvolgens gemaakt; aan de noordelijke lijn hebben in de winter alle communisten en sympathisanten enkele zondagen gewerkt om het traject van sneeuw vrij te maken; om het stelen van goederen te bestrijden maken de kameraden van de cellen van vele goederenstations nachtelijke rondens — maar dat alles was toevallig, geen systematisch werk. De kameraden van de Kazan-lijn zijn de scheppers van het nieuwe, dat deze arbeid tot een systematische, tot een permanente arbeid zal maken. "Tot de volledige overwinning op Koltsjak" is het besluit dat door de kameraden van de Kazan-lijn is genomen, en daarin ligt de hele betekenis van hun werk besloten. Zij verlengen de arbeidsdag van de communisten en sympathisanten voor de gehele duur van de oorlogstoestand met een uur; tegelijkertijd geven zij een voorbeeld van produktieve arbeid.

Dit voorbeeld heeft reeds navolging gevonden en zal nog meer navolging moeten vinden. De algemene vergadering van communisten en sympathisanten van de Alexander-spoorlijn heeft, na zich op de hoogte te hebben gesteld van de militaire situatie en van het besluit van de kameraden van de Kazan-lijn, het volgende besloten: 1. Voor de communisten en sympathisanten van de Alexander-spoorlijn "soebbotniks" in te voeren. De eerste soebbotnik is voor 17 mei vastgesteld. 2. Uit communisten en sympathisanten zullen voorbeeldige, tot navolging aansporende brigaden worden samengesteld, die de arbeiders zullen laten zien hoe er gewerkt moet worden en wat er in werkelijkheid met het beschikbare materiaal en de aanwezige werktuigen bij de huidige stand van de voedselvoorziening tot stand kan worden gebracht.

Naar de kameraden van de Kazan-lijn mededelen, heeft hun voorbeeld grote indruk gemaakt, en zij verwachten dat komende zaterdag een aanzienlijk aantal *partijloze* arbeiders op het werk zullen verschijnen. Terwijl wij deze regels schrijven is in de werkplaatsen van de Alexander-spoorlijn het overuren-werk van de communisten nog niet begonnen, maar nauwelijks had zich het gerucht over het voorgenomen werk verbreid of de partijloze massa kwam in beweging en nam het woord. "Wij wisten er gisteren nog niets van, anders hadden wij ons erop ingesteld en ook meegedaan", "aanstaande zaterdag

kom ik beslist", hoort men van alle kanten. De indruk, die door deze manier van werken wordt gemaakt, is zeer groot.

Alle communistische cellen in het achterland behoren het voorbeeld van de kameraden van de Kazan-lijn te volgen. Niet alleen de communistische cellen van het knooppunt Moskou, maar de gehele partijorganisatie van Rusland moet dit voorbeeld volgen. Ook in de dorpen moeten de communistische cellen beginnen vooral de gezinnen van de soldaten van het Rode Leger bij het bewerken van hun velden te helpen.

De kameraden van de Kazan-lijn hebben hun werk op de eerste communistische zaterdag met het zingen van de Internationale besloten. Wanneer de communistische organisatie van geheel Rusland dit voorbeeld volgt en vastberaden in daden omzet, zal de Russische Sowjet-republiek de komende moeilijke maanden doorstaan onder de donderende klanken van de Internationale van alle werkers van de republiek...

Aan het werk, kameraden communisten!"

De "Prawda" van 23 mei 1919 bracht het volgende bericht:

"De 17de mei vond op de Alexander-spoorlijn de eerste communistische "soebbotnik" plaats, 98 personen, communisten en sympathisanten, maakten overeenkomstig het besluit van de algemene vergadering vijf onbetaalde overuren. Zij kregen slechts recht op een tweede middagmaal tegen betaling, waarbij hun, als handarbeiders, eveneens tegen betaling bij het middageten ieder een half pond brood werd verstrekt."

Hoewel het werk weinig voorbereid en onvoldoende georganiseerd was, was de *arbeidsproduktiviteit twee- tot driemaal zo hoog als anders*.

Een paar voorbeelden:

Vijf draaiers maakten in vier uren 80 krukassen. Produktiviteit, vergeleken met de gebruikelijke, 213%.

Twintig ongeschoolde arbeiders verzamelden in vier uren 600 poed oud metaal en 70 wagonveren van 3 1/2 poed het stuk, in totaal 850 poed. Produktiviteit 300%, vergeleken met de gebruikelijke.

"De kameraden verklaren dat dit mogelijk is doordat men in de gewone tijd genoeg, meer dan genoeg van het werk heeft, hier daarentegen werkt men met plezier, met geestdrift. Van nu af

aan zal men zich schamen in de gewone tijd minder te presteren dan tijdens de communistische soebbotnik."

"Nu geven vele partijloze arbeiders de wens te kennen aan de soebbotniks deel te nemen. De locomotievenbrigaden hebben aangeboden op de soebbotnik een locomotief van het "kerkhof" te halen, te repareren en op gang te brengen.

Er zijn berichten binnengekomen, dat er op het traject Wjazma ook soebbotniks zullen worden ingesteld."

Hoe het werk gedurende deze communistische soebbotniks verloopt, daarover schrijft kameraad A. Djatsjenko in de "Prawda" van 7 juni. Wij laten hier het voornaamste gedeelte van zijn artikel "Notities van een deelnemer aan de soebbotnik" volgen:

"Met grote vreugde maakte ik mij met een kameraad gereed, overeenkomstig het besluit van het spoorwegonderdistrict van de partij, op zaterdag "dienst" te doen en het hoofd tijdelijk, enkele uren, rust te gunnen en de spieren te laten werken... Wij zouden in de timmerwerkplaats werken. Wij gingen erheen, troffen er onze mensen aan, begroetten elkaar, maakten gekheid, telden met hoevelen we waren — in totaal 30... Vóór ons ligt een "monster" — een stoomketel van een zeer behoorlijk gewicht, zo ongeveer 600 tot 700 poed, en juist die ketel moeten we "verplaatsen", d.w.z. bijna 1/4 of 1/3 werst ver naar het laadperron rollen. Twijfel maakt zich van ons meester... Maar we zijn al aan het werk: de kameraden hebben eenvoudig houten rollen onder de ketel geschoven, twee touwen aan de ketel gebonden en we kunnen aan de slag... De ketel gaf niet zomaar mee, maar is toch in beweging gekomen. Wij zijn blij, wij zijn maar met weinigen... aan diezelfde ketel hebben ongeveer twee weken lang driemaal zoveel niet-communistische arbeiders gesjord, maar hij wilde niet, tot wij kwamen... Een uur lang hebben we ingespannen gewerkt, eensgezind onder de regelmatige commando's van onze kameraad-voorman: "Een, twee, drie!", en de ketel komt steeds verder. Maar wat is daar nu plotseling aan de hand? Ineens is een heel stel kameraden heel komiek onderuit gegaan — het touw in hun handen heeft "dienst geweigerd"... Maar de vertraging duurt nauwelijks een minuut; in plaats van het touw maken we een kabel vast... Het begint al avond te worden, het wordt al tamelijk donker, maar we moe-

ten nog over een klein heuveltje heen, dan is het werk spoedig gebeurd. De gewrichten kraken, de handpalmen branden, we krijgen het warm, we zetten alles op alles — en we komen vooruit. De "administratie" staat erbij en grijpt, verbluft vanwege het succes, onwillekeurig ook naar de kabel: Help me! Het is al lang tijd! Een soldaat van het Rode Leger staat een tijdlang naar ons gezwoeg te kijken. In zijn handen heeft hij een trekharmonica. Waar denkt hij aan? Wat zijn dat voor mensen? Wat willen die op zaterdag, als iedereen thuis zit? Ik los het raadsel voor hem op en zeg: "Kameraad, speel iets vrolijks voor ons, wij zijn niet zomaar rustig-aanwerkers, maar echte communisten — zie je niet hoe vlot het werk bij ons opschiet? We luieren niet, maar pakken aan!" De soldaat duwt behoedzaam zijn harmonica in elkaar en haast zich naar de kabel...

"De Engelsman, die slimmerd!" zet kameraad Oe. met zijn mooie tenor in. Wij zingen mee en gedempt klinken de woorden van het arbeiderslied: "Hei daar, berketak..."

Het ongewone werk vermoeit de spieren, schouders en rug doen pijn, maar... een frije dag is in 't vooruitzicht — onze rustdag, wij zullen kunnen uitslapen. We naderen het doel, na enig gewankel is ons "monster" al bijna bij het laadperron: planken eronder leggen en op het laadperron duwen! — nu kan deze ketel eindelijk het werk gaan doen, dat al sinds lange tijd van hem verwacht wordt. Wij gaan met z'n allen de kamer binnen, de "club" van de cel daar, die vol aanplakbiljetten hangt, vol geweren staat en helder verlicht is, en nadat we enthousiast de "Internationale" gezongen hebben, doen we ons te goed aan thee met "rum", ja, er is zelfs brood. Zo'n traktatie door de kameraden wil er bij ons na het zware werk wel in. Broederlijk nemen we afscheid van de kameraden en stellen ons in marskolonne op. Revolutionaire liederen vullen in de nachtelijke stilte de slaperige straten, het gestamp van regelmatige voetstappen begeleidt het gezang. "Broeders, het uur heeft geslagen", "Ontwaakt, verwerpen der aarde" — weerklinkt ons lied van de Internationale en van de arbeid.

Een week is voorbijgegaan. Handen en schouders hebben zich hersteld, en we rijden nu al negen werst ver naar een "soebbotnik" om wagons te repareren. We zijn onderweg naar Perowo. De kameraden zijn op het dak van de "Amerikaan" geklommen en zingen met mooie, volle toon de "Internationale".

De treinreizigers luisteren en zijn zichtbaar verwonderd. De wielen ratelen in de maat en wij, die niet meer naar boven konden klimmen, staan op de treeplanken van de "Amerikaan" en doen alsof we "doldrieste" passagiers zijn. Daar is het station al, we hebben ons doel bereikt, steken een lange binnenplaats over en ontmoeten een vriendelijke kameraad, commissaris G.

"Werk genoeg, maar te weinig mensen! Dertig in totaal, en daarmee moeten in zes uren dertien wagons afgeleverd worden, die een niet bepaald kleine reparatie nodig hebben. Daar staan de gemerkte wielstellen, er zijn niet alleen lege wagons, er is ook een gevulde tankwagen... maar dat geeft allemaal niet, we zullen het wel "klaren", kameraden!"

Het werk vordert vlot. Ik en vijf kameraden werken aan de hefbomen. De 60 tot 70 poed zware wielstellen springen onder de druk van onze schouders, dank zij twee hefbomen, onder het commando van de kameraad-voorman, snel en handig van het ene spoor op het andere. Het ene stel is weggewerkt, een nieuw stel neemt zijn plaats in. Nu hebben we ze alle al op hun plaats, en wé "loodsen" al die afgedankte oude rommel in de kortst mogelijke tijd over de rails naar de loods... Een, twee, drie — de ijzeren draaikraan tilt ze op en weg zijn ze van de rails. Daar, in het donker, kloppen hamers; dat zijn de kameraden, die nijver als bijen aan hun "zieke" wagons werken. Er wordt getimmerd, geveerd, het dak wordt gerepareerd — tot onze vreugde en tot die van de kameraad-commissaris schiet het werk goed op. Elders hebben ook de smeden onze handen nodig. Op een verrijdbare smidse ligt een gloeiende "trekstang", d.w.z. de koppelstang van een wagon met een haak, die door een onhandige stoot verbogen is. Witgloeiend, vonken sproeiend komt de stang op een ijzeren plaat en neemt onder onze bekwame slagen, onder het toezien van een ervaren kameraad, weer haar normale vorm aan. De stang gloeit nog helrood, maar wordt reeds op onze schouders snel naar haar plaats gedragen en vonken spattend in een ijzeren opening gestoken — een paar slagen en de stang zit. Wij kruipen onder de wagon. Het aanbrengen van deze koppelingen en stangen daar is helemaal niet zo eenvoudig als het lijkt, het is een heel systeem met klinknagels en een spiraalveer...

Het werk schiet op, de nacht wordt donkerder, de fakkels branden helderder. Het werk is nu spoedig ten einde. Enkelen van de kameraden hebben het zich naast een stapel velgen

"gemakkelijk gemaakt" en "gunnen" zich een slok hete thee. De meinacht is fris en de sikkels van de nieuwe maan staan helder aan de hemel. Er wordt gekheid gemaakt, gelachen, er is gezonde humor.

"Kameraad G., ophouden, dertien wagons zijn genoeg voor je!"

Maar kameraad G. is daar niet mee tevreden.

De thee is opgedronken, wij zingen onze overwinningssliederen en gaan de poort uit..."

De beweging voor het instellen van de "communistiche soebbotniks" heeft zich niet tot Moskou beperkt. De "Prawda" van 6 juni bevatte het volgende bericht:

"Op 31 mei vond in Twer de eerste communistiche soebbotnik plaats. Bij de spoorweg werkten 128 communisten. In 3,5 uur werden veertien wagons geladen en gelost, drie locomotieven gerepareerd, tien vaam hout gezaagd en nog ander werk uitgevoerd. De arbeidsintensiteit van de geschoolde communistiche arbeiders leverde dertien maal zoveel op als de gebruikelijke produktiviteit."

Verder lezen we in de "Prawda" van 8 juni:

"Communistiche soebbotniks"

S a r a t o w, 5 juni. De communistiche spoorwegarbeiders hebben in antwoord op de oproep van de Moskouse kameraden op een algemene partijvergadering besloten, ter ondersteuning van de volkshuishouding, op zaterdag vijf uren zonder betaling over te werken."

Ik heb de mededelingen over de communistiche soebbotniks zo uitvoerig en volledig mogelijk weergegeven, want hier hebben we ongetwijfeld te doen met een der belangrijkste aspecten van de communistiche opbouw, waaraan door onze pers onvoldoende aandacht wordt geschonken en waaraan door ons allen nog niet voldoende waarde is gehecht.

Minder politieke woordenvloed, meer aandacht voor de meest eenvoudige, maar levende feiten, de feiten van de communistiche opbouw, voortgekomen uit en getoetst aan het leven zelf — dit moeten wij onszelf, onze schrijvers, agitators, propagandisten, organisatoren enz. steeds voorhouden.

Het is even natuurlijk als onvermijdelijk, dat ons de eerste tijd na de proletarische revolutie het meest de voornaamste en fundamentele taak bezighoudt — het overwinnen van het verzet van de bourgeoisie, de overwinning op de uitbuiters, het onderdrukken van hun samenzweringen (zoals de "samenzwering van de slavenhouders" om Petrograd uit te leveren¹⁴, waaraan van alles deelnam, vanaf de Zwarte Honderd en de kadetten¹⁵ tot de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen¹⁶ toe). Maar naast deze taak komt eveneens onvermijdelijk — en dit hoe langer hoe meer — de veel belangrijkere taak van de positieve communistische opbouw, van het scheppen van nieuwe economische verhoudingen, van het bouwen van een nieuwe maatschappij.

De dictatuur van het proletariaat betekent niet alleen geweld tegen de uitbuiters — waarop ik reeds meer dan eens in de gelegenheid was te wijzen, o.a. ook in mijn rede van 12 maart in de vergadering van de Sowjet van Petrograd — geweld is zelfs niet eens de hoofdzaak. De economische grondslag van dit revolutionaire geweld, het onderpand voor haar levensvatbaarheid en succes bestaat hierin, dat het proletariaat een, vergeleken met het kapitalisme, hoger type van maatschappelijke organisatie van de arbeid belichaamt en verwerkelijkt. Dat is de kern van de zaak. Dat is de krachtbron en de waarborg voor de onvermijdelijke volledige overwinning van het communisme.

De organisatie van de maatschappelijke arbeid berustte in de tijd van de lijfeigenschap op de discipline met de stok en op de grootste onwetendheid en geïntimideerdheid van de werkende massa's, die door een handvol grondbezitters werden uitgeplunderd en gehoond. De kapitalistische organisatie van de maatschappelijke arbeid berustte op de discipline van de honger, en de overgrote meerderheid van de werkende massa bleef, ondanks alle vooruitgang van de burgerlijke cultuur en de burgerlijke democratie zelfs in de meest vooruitstrevende, geciviliseerde en democratische republieken, een onwetende en afgestompte massa loonslaven of terneergedrukte boeren, die door een handvol kapitalisten werden uitgeplunderd en gehoond. De communistische organisatie van de maatschappelijke arbeid echter — waartoe het socialisme de eerste stap is — berust en zal steeds meer gaan berusten op de vrije en bewuste discipline van de werkers zelf, die het juk zowel van de grondbezitters als van de kapitalisten hebben afgeschud.

Deze nieuwe discipline komt niet uit de lucht vallen, evenmin wordt ze uit vrome wensen alleen geboren; ze komt voort uit de materiële voorwaarden van de kapitalistische grootproductie en slechts uit deze alleen. Zonder deze voorwaarden is zij ondenkbaar. De draagster van deze materiële voorwaarden of de gangmaakster ervan is een bepaalde historische klasse, die door het grootkapitalisme is voortgebracht, georganiseerd, aaneengesmeed, geschoold, opgevoed en gestaald. Die klasse is het proletariaat.

Dictatuur van het proletariaat, dit Latijnse, wetenschappelijke, historisch-filosofische begrip betekent, uitgedrukt in gewone taal:

Slechts een bepaalde klasse, en wel de stedelijke arbeiders en de fabrieksarbeiders in het bijzonder, de industriearbeiders, is in staat de gehele massa van werkers en uitgebuiten te leiden in de strijd voor het ten val brengen van het juk van het kapitaal, gedurende het ten val brengen van deze macht, in de strijd voor het veilig stellen en verankeren van de overwinning, bij het scheppen van het nieuwe socialistische maatschappelijke stelsel, in de gehele strijd voor de volledige opheffing van de klassen. (Hierbij merken we op, dat het wetenschappelijke onderscheid tussen socialisme en communisme slechts hierin bestaat, dat het eerste woord de eerste ontwikkelingstrap van de uit het kapitalisme voortkomende nieuwe maatschappij, het tweede woord de hogere, verdere trap van deze maatschappij aanduidt.)

De fout van de "Bernse" gele Internationale¹⁷ bestaat hierin, dat haar leiders alleen met de mond de klassenstrijd en de leidende rol van het proletariaat erkennen, terwijl hun de moed ontbreekt door te denken tot die onvermijdelijke gevolgtrekking, die voor de bourgeoisie bijzonder schrikwekkend en absoluut onaanvaardbaar is. Zij hebben de moed niet te erkennen dat de dictatuur van het proletariaat ook een periode van klassenstrijd is, die onvermijdelijk blijft zolang de klassen niet zijn opgeheven en die van vorm verandert, waarbij hij vooral de eerste tijd na het ten val brengen van het kapitaal bijzonder verbitterd is en speciale eigenaardigheden vertoont. Na de verovering van de politieke macht staakt het proletariaat de klassenstrijd niet, maar zet hem voort totdat de klassen opgeheven zijn, vanzelfsprekend onder andere omstandigheden, in een andere vorm en met andere middelen.

Wat betekent evenwel "opheffing van de klassen"? Allen die zich socialisten noemen, erkennen dit als het einddoel van het socialisme, maar niet allen is de betekenis volkomen duidelijk. Klassen noemt men grote groepen van mensen, die zich van elkaar onderscheiden door hun plaats in een historisch bepaald stelsel van maatschappelijke produktie, door hun verhouding tot de produktiemiddelen (die grotendeels in wetten is vastgelegd en geregeld), door de rol die zij in de maatschappelijke organisatie van de arbeid spelen en dus ook door de aard van verwerving en de omvang van het aandeel in de maatschappelijke rijkdom, waarover ze beschikken. Klassen zijn groepen van mensen, waarvan de éne zich de arbeid van de andere kan toeëigenen ten gevolge van hun verschillende positie in een bepaald stelsel van de maatschappelijke economie.

Het is duidelijk, dat voor de volledige opheffing van de klassen niet alleen de uitbuiters, de landheren en kapitalisten ten val gebracht moeten worden, dat niet alleen *hun* eigendom moet worden afgeschaft, maar dat ook *iedere* vorm van particuliere eigendom van de produktiemiddelen moet worden afgeschaft, dat zowel de tegenstelling tussen de stad en het platteland als die tussen hoofd- en handarbeiders moet worden opgeheven. Dat vereist langdurige inspanning. Voor de verwezenlijking ervan is een grote stap vooruit in de ontwikkeling van de produktiekrachten vereist, moet men het verzet van de talrijke overblijfselen van de kleine produktie overwinnen (een verzet, dat dikwijls passief is en daardoor bijzonder taai en moeilijk te breken), moet men de zeer sterke macht der gewoonte en traagheid overwinnen, die met deze overblijfselen samengaan.

Te veronderstellen, dat alle "werkers" gelijkelijk voor dit werk geschikt zouden zijn, zou een holle frase zijn of een illusie van een socialist van vóór de zondvloed, van de tijd vóór Marx. Want die geschiktheid komt niet vanzelf, zij groeit historisch en wordt *uitsluitend* door de materiële voorwaarden van de kapitalistische grootproduktie voortgebracht. Die geschiktheid bezit bij het begin van de overgang van het kapitalisme naar het socialisme *alleen* het proletariaat. Het proletariaat is in staat de hem opgelegde gigantische taak te vervullen, en wel ten eerste, omdat het de sterkste en meest vooruitstrevende klasse van de beschaafde maatschappij is; ten tweede, omdat het in de meest ontwikkelde landen de meerderheid van de bevolking vormt; ten derde, omdat in de onder-

ontwikkelde kapitalistische landen, zoals bv. Rusland, de meerderheid van de bevolking uit halfproletariërs bestaat, d.w.z. uit mensen die regelmatig gedurende een deel van het jaar proletarisch leven, die voortdurend een deel van hun levensonderhoud verwerven door loonarbeid in kapitalistische bedrijven.

Zij die problemen wat betreft de overgang van het kapitalisme naar het socialisme trachten op te lossen door uit te gaan van algemene frasen over vrijheid, gelijkheid, democratie zonder meer, gelijkheid van de arbeidsdemocratie enz. (zoals Kautsky, Martow en de andere helden van de gele Internationale van Bern dat doen), tonen daarmee alleen maar hun ware natuur van kleinburgers, filisters en spitsburgers, die ideologisch slaafs achter de bourgeoisie aansjouwen. De juiste oplossing van dit probleem kan slechts gevonden worden door het concreet bestuderen van de bijzondere verhoudingen tussen de klasse, die de politieke macht heeft veroverd, nl. het proletariaat, en de gehele niet-proletarische, alsook de halfproletarische massa van de werkende bevolking, welke verhoudingen niet zomaar in een denkbeeldig harmonisch, "ideaal" milieu tot stand komen, maar in het reële milieu van het verwoede en veelvormige verzet van de bourgeoisie.

De overgrote meerderheid van de bevolking — en in het bijzonder van de werkende bevolking — in elk willekeurig kapitalistisch land, ook Rusland, heeft de druk van het kapitaal, de roof en vernederingen van allerlei aard van de kant van het kapitaal duizendvoudig aan eigen lijf en aan dat van haar naasten ervaren. De imperialistische oorlog — d.w.z. de slachting van tien miljoen mensen om te beslissen of het Engelse dan wel het Duitse kapitaal de hoofdrol zou spelen in de uitplundering van de wereld — heeft deze beproevingen ontzaglijk verscherpt, uitgebreid, verdiept en de mensen gedwongen zich dit bewust te worden. Vandaar de onvermijdelijke sympathie van de overgrote meerderheid van de bevolking en in het bijzonder van de werkende massa's voor het proletariaat, dat met heldhaftige moed en revolutionaire onverbiddelijkheid het kapitalistische juk afschudt, de uitbuiters ten val brengt, hun verzet breekt en met zijn bloed de weg baant voor de opbouw van een maatschappij, waarin geen plaats meer zal zijn voor uitbuiters.

Al koesteren de niet-proletarische en halfproletarische mas-

sa's van de werkende bevolking ook nog zulke grote en onvermijdelijke kleinburgerlijke twijfels en dreigen zij terug te vallen tot de oude burgerlijke "orde", onder de "vleugels" van de bourgeoisie, zij kunnen niet anders dan de morele en politieke autoriteit van het proletariaat erkennen, dat niet alleen de uitbuiters neerslaat en hun verzet breekt, maar ook een nieuwe, een hogere sociale binding, een maatschappelijke discipline schept: de discipline van bewuste en verenigd werkende mensen, die geen enkel geweld en geen enkele macht boven zich dulden dan de macht van hun eigen aaneengeslotenheid, de macht van hun eigen bewustere, moedige, hecht aaneengesloten, revolutionaire, standvastige voorhoede.

Om te zegevieren, om het socialisme op te bouwen en solide te funderen heeft het proletariaat een dubbele of tweeledige taak te vervullen: ten eerste moet het door zijn grenzeloze heldenmoed in de revolutionaire strijd tegen het kapitaal de gehele massa van de werkende en uitgebuite mensen met zich meeslepen, organiseren en leiden, ten einde de bourgeoisie ten val te brengen en ieder verzet van de bourgeoisie volkomen te breken; ten tweede moet het proletariaat de gehele massa der werkers en uitgebuiten, alsook alle kleinburgerlijke lagen voorgaan op de weg van een nieuwe economische opbouw, op de weg van het scheppen van een nieuwe sociale binding, van een nieuwe arbeidsdiscipline, van een nieuwe arbeidsorganisatie, die de nieuwste verworvenheden van de wetenschap en de kapitalistische techniek verenigt met de massale aaneensluiting van bewust werkende mensen, die de socialistische grootproductie tot stand brengen.

De tweede taak is moeilijker dan de eerste, aangezien het in geen geval mogelijk is deze door de heldenmoed van een enkele stormaanval tot oplossing te brengen; ze vereist daarentegen de aanhoudende, hardnekkige, moeizame heldenmoed van de *dagelijkse* arbeid der massa's. Maar deze taak is ook belangrijker dan de eerste, want in laatste instantie kan de voornaamste krachtbron voor de overwinning op de bourgeoisie en de enige waarborg voor de duurzaamheid en de hechtheid daarvan niet anders dan een nieuwe, hoger staande maatschappelijke produktiewijze zijn, waarbij de kapitalistische en kleinburgerlijke produktie door de socialistische grootindustrie wordt vervangen.

* * *

De "communistische soebbotniks" zijn juist daarom van ontzaglijke historische betekenis, omdat ze ons laten zien hoe de arbeiders bewust en vrijwillig initiatief aan de dag leggen bij het ontplooiën van de arbeidsproduktiviteit, bij de overgang naar een nieuwe arbeidsdiscipline en het scheppen van socialistische economische en levensvoorwaarden.

Een van de weinige — of liever gezegd een van de bijzonder zeldzame — burgerlijke democraten van Duitsland, die na de lessen van 1870 en 1871 noch bij het chauvinisme, noch bij het nationaal-liberalisme, maar bij het socialisme zijn terechtgekomen, nl. J. Jacoby, heeft gezegd dat de oprichting van één enkele arbeidersvereniging van grotere historische betekenis is dan de slag bij Sadova¹⁸. Dit is juist. Door de slag bij Sadova werd beslist welke van de twee burgerlijke monarchieën, de Oostenrijkse of de Pruisische, de voorrang zou hebben bij het stichten van de kapitalistische nationale Duitse staat. De oprichting van ook maar één enkele arbeidersvereniging was een kleine stap voorwaarts op de weg naar de overwinning van het proletariaat op de wereldbourgeoisie. Evenzo kunnen we zeggen, dat de eerste communistische soebbotnik, die de spoorwegarbeiders van de lijn Moskou-Kazan op 10 mei 1919 in Moskou hebben georganiseerd, van grotere historische betekenis is dan welke overwinning van Hindenburg, Foch of de Engelsen tijdens de imperialistische oorlog van 1914-1918 dan ook. De imperialistische overwinningen betekenen het afslachten van miljoenen arbeiders ter wille van de winsten der Anglo-Amerikaanse en Franse miljardairs, ze zijn toonbeelden van de beestachtigheid van het ondergaande, volgevreten, bij leven den lijve weggrottende kapitalisme. De communistische soebbotnik van de spoorwegarbeiders van de lijn Moskou-Kazan is een kiemcel van de nieuwe, socialistische maatschappij, die alle volken der aarde van het juk van het kapitaal en van de oorlogen zal bevrijden.

De heren bourgeois en hun slippendragers, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen daarbij inbegrepen, die zich als vertegenwoordigers van de "openbare mening" plegen te beschouwen, drijven natuurlijk de spot met de hoopvolle verwachtingen van de communisten; zij noemen deze hoop "een berg, die een muis heeft gebaard", maken zich vrolijk over het geringe aantal "soebbotniks", vergeleken met de vele

gevallen van verduistering en leegloperij, daling van de produktie, het bederven van grondstoffen en produkten enz. Ziehier ons antwoord aan deze heren: als de burgerlijke intellectuelen hun kennis niet in dienst zouden stellen van de Russische en buitenlandse kapitalisten, ten einde hun macht te herstellen, maar van de werkers, dan zou de omwenteling zich sneller en vreedzamer voltrekken. Maar dat is een utopie, want deze kwestie wordt door de klassenstrijd beslist, en de meerderheid van de intellectuelen voelt zich tot de bourgeoisie aangetrokken. Niet met de hulp van de intellectuelen, maar ondanks hun tegenwerking (althans in de meeste gevallen) zal het proletariaat overwinnen door de onverbeterlijke burgerlijke intellectuelen opzij te schuiven, de weifelaars over te halen, opnieuw op te voeden, ze aan zich dienstbaar te maken en hoe langer hoe meer voor zich te winnen. Leedvermaak over de moeilijkheden en mislukkingen van de omwenteling, het verbreiden van een paniekstemming, het propageren van een terugkeer naar het oude — dit alles zijn middelen en methoden van de burgerlijke intellectuelen in de klassenstrijd. Het proletariaat zal zich daardoor niet van de wijs laten brengen.

Maar om de kern van het vraagstuk te vatten — is het in de geschiedenis ooit voorgekomen dat een nieuw produktiestelsel met één slag kon worden ingevoerd zonder een lange reeks van mislukkingen, dwalingen en tegenslagen? Nog een halve eeuw na de afschaffing van de lijfeigenschap kon men op het platteland in Rusland heel wat overblijfselen daarvan terugvinden. Ook in Amerika verkeerden de negers vijftig jaar na de afschaffing van de slavernij over het algemeen nog in een toestand, die veel weg had van halve slavernij. De burgerlijke intellectuelen, onder wie de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, blijven zichzelf trouw wanneer zij het kapitaal dienen en zich van een door en door leugenachtige argumentatie bedienen. Vóór de proletarische revolutie wierpen zij ons utopisme voor de voeten en na de revolutie eisen zij van ons, dat wij de sporen van het verleden met fabelachtige snelheid zullen uitwissen!

Maar wij zijn geen utopisten en weten wat de burgerlijke "argumenten" in werkelijkheid waard zijn; wij weten ook dat de sporen van het verleden in zeden en gewoonten nog een zekere tijd na de omverwerping van de maatschappij de kiemen van het nieuwe zullen overheersen. Wanneer het nieuwe pas ontstaan is, blijft het oude steeds een tijdlang sterker; dat is altijd het

geval, zowel in de natuur als in het maatschappelijke leven. De spot drijven met de zwakte van de kiemen van het nieuwe, goedkoop scepticisme van intellectuelen enz., dit alles zijn in de grond van de zaak slechts methoden van de klassenstrijd van de bourgeoisie tegen het proletariaat, verdedigingsmiddelen van het kapitalisme tegen het socialisme. Wij moeten de kiemen van het nieuwe zorgvuldig onderzoeken, er de grootste aandacht aan besteden, hun groei op alle mogelijke manieren bevorderen en deze zwakke kiemen "liefderijk verzorgen". Enkele ervan zullen onvermijdelijk te gronde gaan. Wij kunnen niet garanderen dat juist de "communistiche soebbotniks" een bijzonder belangrijke rol zullen spelen. Daar gaat het niet om. Waar het om gaat is het ondersteunen van alle kiemen van het nieuwe, dan zal het leven de levenskrachtigste er wel uitkiezen. Als een Japans geleerde, om de mensheid te helpen de syfilis te overwinnen, met uiterst geduld 605 preparaten beproefde, om eindelijk bij het 606de te slagen, dan moeten degenen, die de veel moeilijkere taak op zich nemen om het kapitalisme te overwinnen, over voldoende uithoudingsvermogen beschikken om honderden en duizenden nieuwe methoden, wegen en strijdmiddelen te beproeven en de meest geschikte ervan verder uit te werken.

De "communistiche soebbotniks" zijn juist daarom van zoveel belang, omdat ze door arbeiders begonnen zijn die over het algemeen in alles behalve gunstige omstandigheden leven, door arbeiders van verschillende beroepen, onder hen ook arbeiders zonder vakkennis, ongeschoolde arbeiders, die in de gewone, dus *allertreurigste* omstandigheden verkeren. De voornaamste oorzaak van de achteruitgang van de arbeidsproduktiviteit, die niet alleen in Rusland, maar in de gehele wereld waarneembaar is, kennen wij immers zeer goed: verwoesting en verarming, verbittering en uitputting ten gevolge van de imperialistische oorlog, ziekten en ondervoeding. De laatste neemt, wat belangrijkheid betreft, de eerste plaats in. De honger — dat is de oorzaak. Om deze echter te doen eindigen is het noodzakelijk de arbeidsproduktiviteit zowel in de landbouw als in de industrie en het verkeerswezen op te voeren. Er ontstaat dus een soort vicieuze cirkel: om de arbeidsproduktiviteit te verhogen moet de honger worden gestild, en om de honger te stillen moet de arbeidsproduktiviteit worden verhoogd.

Zoals men weet worden dergelijke tegenstrijdigheden in de praktijk opgelost, doordat deze vicieuze cirkel doorbroken wordt dank zij een ommekeer in de stemming van de massa, dank zij het heldhaftige initiatief van enkele groepen, dat niet zelden in zulk een ommekeer een beslissende rol speelt. De Moskouse ongeschoolde arbeiders en de Moskouse spoorwegarbeiders (wij spreken natuurlijk van de meerderheid, en niet van het handjevol speculanten, directiebureaucraten en soortgelijk wiggardistisch gespuis) behoren tot die arbeiders, die in uiterst moeilijke omstandigheden leven. Voortdurende ondervoeding is hun lot, en op het ogenblik, vóór het binnenhalen van de oogst, bij een algemene verslechtering van de levensmiddelenvoorziening, lijden ze vrijwel honger! En die hongerige arbeiders, omgeven door een atmosfeer van boosaardige contrarevolutionaire agitatie van de bourgeoisie, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, organiseren "communistische soebbotniks", maken overuren *zonder enige beloning* en bereiken een *ontzaglijke verhoging van de arbeidsproductiviteit*, hoewel ze moe, afgejakkerd en uitgeput zijn door ondervoeding. Is dat geen grootse heldenmoed? Duidt dit wellicht niet op het begin van een ommekeer, die van wereldhistorische betekenis zal blijken te zijn?

De arbeidsproductiviteit is in laatste instantie het allerbelangrijkste, het doorslaggevend voor de triomf van het nieuwe maatschappelijke stelsel. Het kapitalisme heeft een arbeidsproductiviteit tot stand gebracht, die onbekend was ten tijde van de lijfeigenschap. Het kapitalisme kan en zal volledig overwonnen worden, doordat het socialisme een nieuwe, veel hogere arbeidsproductiviteit schept. Dat is een zeer moeilijk en langdurig proces, maar *het begin is er*, dat is de hoofdzak. Als in de zomer van 1919 in het hongerende Moskou hongerige arbeiders, nadat ze de vier ontzettende jaren van de imperialistische oorlog en daarna anderhalf jaar van de nog vreselijker burgeroorlog achter de rug hadden, in staat waren deze grootse arbeid aan te pakken, hoe moet dan wel de ontwikkeling zijn, wanneer wij als overwinnaars uit de burgeroorlog te voorschijn treden en de vrede hebben afgedwongen?

In vergelijking met de kapitalistische arbeidsproductiviteit betekent het communisme een hogere productiviteit van vrijwillig, bewust en eensgezind werkende mensen, die zich van de moderne middelen van de techniek bedienen. De commu-

nistische soebbotniks zijn buitengewoon waardevol, omdat ze de *feitelijke* aanvang van het *communisme* zijn, en dat is iets zeer zeldzaams, want wij bevinden ons immers in een fase, waarin pas de *eerste schreden* tot de overgang van het kapitalisme naar het communisme worden gedaan' (zoals ons partijprogramma¹⁹ het zo juist uitdrukt).

Het communisme begint daar, waar *eenvoudige arbeiders*, onbaatzuchtig de zwaarste arbeid volbrengend, zich zorgen maken om het verhogen van de arbeidsproductiviteit, om het veilig stellen van *elk poed graan, steenkool, ijzer* en andere produkten, hoewel deze niet de werkers persoonlijk of hun "naasten" ten goede komen, maar "verre-staanden", d.w.z. de maatschappij in haar geheel, de tientallen en honderden miljoenen mensen, die eerst in één socialistische staat en later in een Unie van Sowjet-republieken verenigd zullen zijn.

In "Het kapitaal" drijft Karl Marx de spot met de gezwollenheid en de hoogdravendheid van de burgerlijk-democratische Magna Charta van de vrijheden en rechten van de mens, deze hele fraseologie over vrijheid, gelijkheid en broederschap *in het algemeen*, waardoor de spitsburgers en filisters van alle landen, tot de tegenwoordige laaghartige helden van de laaghartige Internationale van Bern toe, zich laten verblinden. Tegenover deze gezwollen proclamaties van de rechten stelt Marx de simpele, bescheiden, zakelijke en nuchtere probleemstelling van het proletariaat: de wettelijke verkorting van de werkdag is een typisch voorbeeld van zulk een probleemstelling²⁰. De hele trefzekerheid en de diepte van Marx' gedachten openbaren zich ons des te duidelijker, des te evidenter, naarmate de inhoud van de proletarische revolutie zich verder ontwikkelt. De "formules" van het echte communisme onderscheiden zich van de opgeblazen, geraffineerde en plechtige fraseologie van de Kautsky's, de mensjewiki en sociaal-revolutionairen, hun brave "broeders" van Bern erbij inbegrepen, juist door het feit, dat ze alles terugbrengen tot de *arbeidsvoorwaarden*. Minder gezwets over "arbeidsdemocratie", over "vrijheid, gelijkheid en broederschap", over "volksheerschappij" enz. Iedere bewuste arbeider en boer van deze tijd zal in die opgeschroefde frasen met evenveel gemak het bedrog van de burgerlijke intellectueel herkennen als menigeen met enige levenservaring, die bij de eerste aanblik van het onberispelijk "gladde" voorkomen en uiterlijk van een "gentleman"

onmiddellijk zonder mankeren constateert: "Hoogstwaarschijnlijk een oplichter".

Minder gezwollen frasen en meer eenvoudige, *alledaagse* arbeid, meer zorg voor het poed graan en het poed kolen! Meer zorg eraan besteden dat dit poed graan en dit poed kolen, die zo hoogst noodzakelijk zijn voor de uitgehongerde arbeiders en de haveloze, uitgeputte boeren, *niet door sjacheren* kunnen worden verworven, niet op een kapitalistische manier, maar alleen door de bewuste, vrijwillige, opofferende, heldhaftige arbeid van eenvoudige werkers, van werkers als de ongeschoolde arbeiders en de spoormannen van de lijn Moskou-Kazan.

Wij allen moeten toegeven, dat wij overal, ook in onze rijen, menigmaal op sporen van een burgerlijk-intellectuele, zinledige benadering van de vraagstukken van de revolutie stuiten. Onze pers bv. bestrijdt deze boze resten van het vergane burgerlijk-democratische verleden niet scherp genoeg en steunt daarentegen onvoldoende de eenvoudige, bescheiden, *alledaagse*, maar levende kiemen van het echte communisme.

Nemen we bv. de positie van de vrouw. Geen enkele democratische partij ter wereld heeft op dit gebied in de loop van tientallen jaren zelfs in de meest ontwikkelde burgerlijke republieken ook maar een honderdste tot stand gebracht van datgene, wat wij in het eerste jaar na het veroveren van de macht hebben gedaan. Van al de infame wetten inzake de ongelijke rechten van de vrouw, inzake de beknutting van echtscheiding met de daaraan verbonden schandalige formaliteiten, inzake het niet-erkennen van buitenechtelijke kinderen, inzake het onderzoek naar het vaderschap enz., wetten, waarvan in alle beschaafde landen tot schande van de bourgeoisie en het kapitalisme zoveel overblijfselen te vinden zijn, — daarvan hebben we in de letterlijke zin van het woord geen steen op de andere gelaten. Duizendvoudig hebben we het recht trots te zijn op hetgeen wij op dit gebied tot stand hebben gebracht. Maar hoe *meer* wij de bodem *zuiverden* van de rommel van de oude burgerlijke wetten en instellingen, des te duidelijker werd het ons, dat dit slechts het effenen van de bodem voor de bouw is, maar nog niet de bouw zelf.

De vrouw is, in weerwil van de bevrijdende wetten, *huis-slavin* gebleven, want zij wordt verdrukt, verstikt, afgestompt en vernederd door het *onbetekenende huishoudelijke werk*,

waardoor zij aan de keuken en de kinderkamer wordt gekluisterd en zij haar scheppende krachten verspilt door een ronduit barbaars onproductieve, onbeduidende, zenuwslopende, afstompende, terneerdrukkende arbeid. De waarachtige *bevrijding van de vrouw*, het waarachtige communisme zal niet eerder beginnen dan wanneer de strijd van de massa's (onder leiding van het aan het roer van de staat staande proletariaat) tegen dit gepruts in het huishouden wordt aangeboden of, beter gezegd, wanneer dit op een *massale schaal wordt omgezet* in werk voor de socialistische grootproductie.

Schenken wij aan dit vraagstuk, dat theoretisch door geen communist wordt aangevochten, voldoende aandacht? Natuurlijk niet. Worden de op dit gebied reeds waarneembare *kiemen* van het communisme met de nodige zorg behandeld? Neen en nogmaals neen. Openbare eethuizen, crèches, bewaarscholen — het zijn alle voorbeelden van dergelijk soort kiemen, van eenvoudige, *alledaagse* dingen, zonder enig gezwollen, hoogdravend en plechtig gedoe, maar die *werkelijk* in staat zijn *de vrouw vrij te maken*, haar ongelijkheid ten opzichte van de man wat betreft de rol, die zij zowel in de maatschappelijke productie, als in het openbare leven speelt, te verminderen en op te heffen. Deze middelen zijn niet nieuw, ze zijn (zoals in het algemeen alle materiële voorwaarden van het socialisme) door het grootkapitalisme geschapen, maar onder het kapitalisme zijn zij ten eerste een uitzondering gebleven, ten tweede — wat bijzonder belangrijk is — waren ze of *op winst gebaseerde* ondernemingen, met alle slechte kanten van speculatie, verrijking, bedrog, vervalsing of "stukjes acrobatiek van burgerlijke filantropie", die door de beste arbeiders zeer terecht wordt gehaat en veracht.

Het lijdt geen twijfel dat wij veel meer van dergelijke instellingen hebben dan vroeger en dat zij *begonnen zijn* van karakter te veranderen. Het lijdt geen twijfel dat er onder de arbeidsters en boerinnen veel meer *organisatorische talenten* schuilen dan wij weten, mensen die een praktisch stuk werk op gang weten te brengen, waaraan een groot aantal medewerkers en een nog groter aantal verbruikers kunnen deelnemen en dat niet met die stroom van frasen, drukte, getwist en gezwets over plannen, stelsels enzovoort gepaard gaat, waaraan de zo bovenmatig met zichzelf ingenomen "intellectuelen" of nieuwbakken "communisten" plegen te "lijden". Maar deze kiemen

van het nieuwe worden door ons *niet zo gekoesterd en verzorgd* als nodig is.

Kijk naar de bourgeoisie. Hoe uitstekend verstaat zij niet de kunst reclame te maken voor alles wat zij nodig heeft! Hoe worden de in de ogen van de kapitalisten "*voorbeeldige*" bedrijven in de miljoenen exemplaren van hun kranten niet geprezen; hoe worden de "*voorbeeldige*" burgerlijke instellingen niet tot het voorwerp van nationale trots gemaakt! Onze pers bekommert er zich niet of nauwelijks om, de beste volksrestaurants of crèches te beschrijven of er dagelijks op aan te dringen dat enkele ervan tot voorbeeldige inrichtingen gemaakt worden, er reclame voor te maken en uitvoerig uiteen te zetten welk een besparing aan menselijke arbeid, welk een gemak voor de verbruiker, welk een besparing aan levensmiddelen er wordt bereikt, in welke mate de vrouw van de huiselijke slavernij wordt bevrijd en welke verbeteringen op hygiënisch gebied er door *voorbeeldige communistische arbeid* behaald worden, beslist behaald kunnen worden en over de gehele maatschappij, over alle werkende mensen uitgebreid kunnen worden.

Een voorbeeldige produktie, voorbeeldige communistische soebbotniks, voorbeeldige zorgvuldigheid en nauwgezetheid bij het leveren en verdelen van ieder poed graan, voorbeeldige eethuizen, voorbeeldige zindelijkheid van een bepaald arbeiderswoninghuis of huizenblok — aan dit alles moest tienmaal zoveel aandacht en zorg besteed worden als nu het geval is, zowel door onze pers alsook door *iedere* arbeiders- en boerenorganisatie. Al die dingen zijn kiemen van het communisme en ze te hoeden is onze gemeenschappelijke en allereerste plicht. Hoe moeilijk onze levensmiddelenvoorziening en de produktie er ook voor mogen staan, toch is er geen twijfel aan dat in de anderhalf jaar van het bolsjewistische bewind vooruitgang *over de gehele linie* kan worden vastgesteld: de graaninzameling steeg van 30 miljoen poed (van 1-8-1917 tot 1-8-1918) tot 100 miljoen poed (van 1-8-1918 tot 1-5-1919), de groenteteelt werd uitgebreid, de achterstand bij het zaaien van graan werd verminderd, met het verbeteren van het spoorwegverkeer is een begin gemaakt, ondanks de enorme moeilijkheden bij de brandstofvoorziening, enz. Tegen deze algemene achtergrond en met de steun van de proletarische staatsmacht zullen de kiemen van het communisme niet verdorren, maar wortel schieten en zich ontwikkelen tot volledig communisme.

* * *

Men moet de betekenis van de "communistische soebbotniks" goed begrijpen, wil men uit dit grote initiatief alle praktische lessen trekken die er uit voortvloeien en die van zo grote betekenis zijn.

Het op alle mogelijke manieren steunen van dit initiatief is de eerste en voornaamste les. Het woord "commune" wordt bij ons de laatste tijd al te lichtvaardig gebruikt. Iedere onderneming, die door communisten of met hun medewerking op touw wordt gezet, wordt heel vaak dadelijk tot "commune" geproclameerd — waarbij maar al te vaak wordt vergeten dat een *eretitel als deze* slechts door langdurig en volhardend werken *verworven* kan worden, dat men die door aantoonbaar *praktisch* succes in de waarachtig communistische opbouw moet verdienen.

Daarom is naar mijn mening het bij de meerderheid van het Centrale Uitvoerende Comité gerijpte besluit om het decreet van de Raad van Volkscommissarissen *op te heffen* voor zover het de *naam* verbruiksgemeenschap betreft, volkomen juist. Liever een wat eenvoudiger naam — dan worden ook de tekortkomingen, de gebreken van de *eerste* etappen van de nieuwe organisatorische arbeid niet de "communes" in de schoenen geschoven, maar (zoals het billijkerwijze ook behoort) de *slechte* communisten aangerekend. Het zou nuttig zijn het woord "commune" uit het *gewone* spraakgebruik te weren en te verbieden dat dit woord door de eerste de beste wordt gebruikt: of men moet *deze naam alleen toekennen* aan echte communes, die inderdaad in de praktijk hebben bewezen (hetgeen bovendien eenstemmig door de gehele omwonende bevolking zou moeten worden bevestigd), dat zij de kennis en de vaardigheid bezitten om de dingen op een communistische wijze aan te pakken. Bewijs eerst maar eens over de bekwaamheid te beschikken om in het belang van de maatschappij en van de gehele werkende massa zonder enige vergoeding "revolutionaire arbeid" te verrichten, de arbeidsproductiviteit te verhogen, een zaak voorbeeldig te organiseren — en maak pas dan aanspraak op de eretitel "commune"!

Wat dat betreft vormen de "communistische soebbotniks" een zeer waardevolle uitzondering. Want hier is door de ongeschoolde arbeiders en de spoorwegarbeiders van de lijn

Moskou-Kazan *eerst metterdaad* bewezen, dat zij in staat zijn als *communisten* te werken, en pas daarna gaven zij aan hun initiatief de naam "communistische soebbotnik". Men moet ernaar streven en het zover zien te brengen dat dit voortaan het geval is en dat iedereen die zijn onderneming, instelling of bedrijf *commune* noemt, *zonder* dit door hard werken en de praktische *resultaten van langdurige inspanning* door voorbeeldige organisatie en door het werk op werkelijk communistische wijze tot stand te brengen *te bewijzen*, onverbiddelijk belachelijk wordt gemaakt en als beunhaas of praatjesmaker aan de kaak wordt gesteld.

Ook in ander opzicht moet van het grote initiatief van de "communistische soebbotnik" gebruik worden gemaakt, en wel voor de *zuivering* van de partij. In de eerste tijd na de revolutie, toen de grote massa van de "fatsoenlijke" en kleinburgerlijk gezinde lieden bijzonder angstig was, toen de burgerlijke intellectuelen, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen daarbij vanzelfsprekend inbegrepen allemaal sabotage bedreven en strijkages maakten voor de bourgeoisie, was het volstrekt onvermijdelijk, dat avonturiers en andere schadelijke elementen met de regerende partij trachtten aan te pappen. Er heeft zich nog nimmer een revolutie zonder een dergelijk verschijnsel voltrokken en er zal er zich ook nimmer een voltrekken. Waar het hoofdzakelijk op aankomt is, dat de regerende partij, die op een gezonde, krachtige en vooruitstrevende klasse steunt, in staat is haar rijen te zuiveren.

Reeds lange tijd zijn wij in deze richting werkzaam. En we moeten er vastberaden en gestaag mee doorgaan. De mobilisatie van de communisten voor de oorlog kwam ons daarbij te hulp: de lafaards en de schurken keerden de partij de rug toe. We wensen hen een goede reis! Een *dergelijke* vermindering van het ledental van de partij betekent een *geweldige vermeerdering* van haar kracht en gewicht. We moeten doorgaan met de zuivering en daarbij gebruik maken van het initiatief van de "communistische soebbotniks", door bv. niet eerder iemand in de partij toe te laten dan na een "proeftijd" van een half jaar of een "stage" ten aanzien van het "verrichten van arbeid op revolutionaire manier". *Alle* leden van de partij, die na 25 oktober 1917 zijn toegetreden en niet door bijzondere prestaties of verdiensten het bewijs hebben geleverd onvoorwaardelijk

betrouwbare en bekwame communisten te zijn, moeten op deze wijze op de proef worden gesteld.

De zuivering van de partij, gepaard gaande met het voortdurend *hoger stellen van haar eisen* ten opzichte van werkelijk communistische prestaties, zal het *apparaat* van het staatsbestuur verbeteren en het *definitieve overgaan* van de boeren naar de kant van het revolutionaire proletariaat ten zeerste bespoedigen.

De "communistische soebbotniks" hebben, onder andere, het klassekarakter van het staatsapparaat onder de dictatuur van het proletariaat bijzonder scherp in het licht gesteld. Het Centraal Comité van de partij schrijft in een brief over "het verrichten van werk op een revolutionaire manier". Die gedachte is opgekomen in het Centraal Comité van de partij, die 100.000 tot 200.000 leden telt (dit aantal zal, dunkt me, na een grondige zuivering overblijven, op het ogenblik is het wel meer).

De gedachte vindt weerklank bij de arbeiders van de vakverenigingen, die in Rusland, de Oekraïne meegerekend, ongeveer vier miljoen leden tellen. De overgrote meerderheid ervan is voor de proletarische staatsmacht, voor de dictatuur van het proletariaat. Tweehonderdduizend en vier miljoen — dat is de overbrengingsverhouding van de "tandraderen", als men het zo mag uitdrukken. Daarbij komen nog de *vele miljoenen* boeren, die in drie hoofdgroepen kunnen worden ingedeeld: de arme boeren of halfproletariërs, de talrijkste en de het proletariaat meest verwante groep; de boeren van de middengroep en tenslotte de numeriek zeer kleine groep van de koelakken, de dorpsbourgeoisie.

Zolang de mogelijkheid nog bestaat met graan te sjacheren en op de honger te speculeren, moet de boer wel half arbeider, half speculant blijven — dat is nu eenmaal gedurende een bepaalde periode tijdens de dictatuur van het proletariaat onvermijdelijk. Als speculant is hij ons en de proletarische staat vijandig gezind; hij is geneigd gemene zaak te maken met de bourgeoisie en haar trouwe lakeien, de mensjewiek Sjer of de sociaal-revolutionair D. Tsjernenkow daarbij inbegrepen, die voor de vrije graanhandel zijn. *In zijn hoedanigheid van werker* is de boer echter een vriend van de proletarische staat, is hij de trouwste bondgenoot van de arbeider in de strijd tegen de landheer en de kapitalist. In hun hoedanigheid van

werkers steunen de boeren met hun geweldige, vele miljoenen omvattende massa de "staatsmachine", die, bestuurd door de uit één- tot tweehonderdduizend communisten bestaande proletarische voorhoede, door miljoenen georganiseerde proletariërs wordt gevormd.

Nimmer was een staat democratischer in de ware zins des woords, *nimmer* was een staat nauwer verbonden met de werkers en de uitgebuite massa's.

En het is juist de proletarische arbeid, zoals die tot uitdrukking komt in en verwerkelijkt wordt door de "communistische soebbotniks", die er de oorzaak van is, dat de achting en genegenheid van de boeren ten opzichte van de proletarische staat definitief verworven wordt. Deze arbeid — en deze arbeid alleen — kan de boeren ten volle overtuigen van de rechtvaardigheid van onze zaak, van de rechtvaardigheid van het communisme, en kan hen tot onze trouwe bondgenoot maken, d.w.z.: hij leidt tot de volledige overwinning van de moeilijkheden op het gebied van de voedselvoorziening, tot de volledige overwinning van het communisme op het kapitalisme in de kwestie van de produktie en de verdeling van het graan, en dus onherroepelijk tot de versterking van het communisme.

28 juni 1919

Deel 39, blz. 1—29.

UIT OVER DE TAKEN VAN DE VROUWELIJKE ARBEIDERSBEWEGING IN DE SOWJET-REPUBLIEK

**REDEVOERING OP DE VIERDE STEDELIJKE
CONFERENTIE VAN PARTIJLOZE ARBEIDSTERS
IN MOSKOU OP 23 SEPTEMBER 1919**

Ik zou wel een paar woorden willen zeggen over de algemene taken van de vrouwelijke arbeidersbeweging in de Sowjet-republiek, zowel over de taken die in verband staan met de overgang naar het socialisme in het algemeen als over de problemen die zich nu met bijzonder grote hardnekkigheid op de voorgrond dringen. Kameraden, het vraagstuk van de positie van de vrouw is al vanaf het allereerste begin door de Sowjet-macht aan de orde gesteld. Het lijkt me toe dat de taak van elke arbeidersstaat die overgaat naar het socialisme van tweerlei aard zal zijn. En het eerste deel van die taak is betrekkelijk simpel en gemakkelijk. Het raakt die oude wetten, die de vrouw in een ongelijkgerechtigde positie plaatsten in vergelijking met de man.

Al heel lang hebben de vertegenwoordigers van de bevrijdingsbewegingen in West-Europa in het verloop van niet alleen tientallen jaren, maar zelfs van eeuwen de eis gesteld van de afschaffing van deze verouderde wetten en de gelijkstelling van man en vrouw volgens de wet, maar het is niet één van die democratische Europese staten en niet één van de meest vooraanstaande republieken gelukt om dat te verwezenlijken, omdat dáár waar het kapitalisme bestaat, daar waar de particuliere eigendom van de grond, de particuliere eigendom van fabrieken en bedrijven, en de macht van het kapitaal behouden blijven, de voorrechten blijven rusten bij de mannen. Het is in Rusland alleen maar gelukt om dit door te voeren omdat hier vanaf 25 oktober 1917 de arbeidersmacht is ingesteld. De Sowjet-macht heeft zich vanaf het allereerste begin de taak gesteld om te bestaan als de macht van de werkers, die vijandig staat tegenover elke vorm van uitbuiting. Zij heeft zich de taak gesteld van de vernietiging der mogelijkheden voor uitbuiting

van de werkers door de landheren en de kapitalisten, van de vernietiging van de heerschappij van het kapitaal. De Sowjet-macht streefde ernaar dat de werkers hun eigen leven konden opbouwen zonder de particuliere eigendom van de grond, zonder de particuliere eigendom van fabrieken en bedrijven, zonder die particuliere eigendom die overal, over de hele wereld, zelfs bij volledige politieke vrijheid en zelfs in de meest democratische republieken de werkers praktisch in de positie van armoede en loonslavernij plaatste en de vrouw in de positie van een dubbele slavernij.

De Sowjet-macht heeft als de macht van de werkers al in de eerste maanden van haar bestaan in de wetgeving die de vrouwen betrof een meest resolute omwenteling doorgevoerd. Van de wetten die de vrouw in een ondergeschikte positie plaatsten is in de Sowjet-republiek geen steen op de andere gebleven. Ik heb het nu juist over die wetten die in het bijzonder gebruik maakten van de zwakkere positie van de vrouw door haar in een ongelijkberechtigde en dikwijls zelfs vernederende toestand te plaatsen, d.w.z. de wetten over de echtscheiding en over het buitenechtelijke kind en over het recht van de vrouw om de man te dwingen om het kind te onderhouden.

Juist op dat gebied maakt de burgerlijke wetgeving, en het moet gezegd worden: zelfs in de meest vooraanstaande landen, gebruik van de zwakke positie van de vrouw door haar ongelijkberechtigd te laten en haar te vernederen. En juist op dat gebied heeft de Sowjet-macht van de oude, onrechtvaardige en voor vertegenwoordigers van de werkende massa's onverdraaglijke wetten dan ook geen steen op de andere gelaten. En wij kunnen nu, vervuld van trots en zonder de geringste overdrijving, zeggen dat er buiten Sowjet-Rusland niet één land ter wereld is waar volledige gelijkberechtiging voor de vrouw bestaat en waar de vrouw niet in een vernederende positie wordt geplaatst, die zo sterk voelbaar is in het familieleven van alledag. Dat was een van onze eerste en belangrijkste taken.

Als u wel eens in aanraking komt met partijen die vijandig tegenover de bolsjewiki staan, of als u kranten in handen krijgt die in het Russisch worden uitgegeven in gebieden die door Koltsjak of Denikin zijn bezet, of als u wel eens praat met mensen die op hetzelfde standpunt staan als deze kranten, dan kunt u uit hun mond vaak de beschuldiging vernemen dat de Sowjet-macht de democratie zou schenden.

Wij als vertegenwoordigers van de Sowjet-macht, als bolsjewiki en communisten, als verdedigers van de Sowjet-macht krijgen voortdurend het verwijt te horen dat wij de democratie hebben geschonden, en als bewijs voor deze beschuldiging komt men aanzetten met het feit dat de Sowjet-macht de Constituante²¹ heeft uiteengejaagd. Wij antwoorden als volgt op die beschuldiging: aan die democratie en aan die Constituante die zijn ontstaan onder de particuliere eigendom van de grond, toen de mensen onderling niet gelijk waren, toen de kapitaalbezitter heer en meester was en de anderen arbeiders die bij hem in dienst stonden, zijn loonslaven — aan die democratie hechten wij geen waarde. Een dergelijke democratie heeft altijd de slavernij verhuld, zelfs in de meest ontwikkelde staten. Wij socialisten zijn alleen in zoverre verdedigers van de democratie als zij de toestand van de werkers en de verdrukten verlicht. Het socialisme stelt zich over de hele wereld tot taak om te strijden tegen iedere vorm van uitbuiting van de ene mens door de andere. Voor ons is van werkelijke betekenis die democratie, die in dienst staat van de uitgebuiten, van hen die in een toestand van ongelijkheid zijn geplaatst. Als hij die niet werkt wordt ontheven van zijn kiesrechten, dan is dat pas werkelijke gelijkheid onder de mensen. Wie niet werkt zal niet eten.

In antwoord op die beschuldigingen zeggen wij dat het vraagstuk aan de orde gesteld moet worden hoe de democratie in een bepaalde staat wordt verwezenlijkt. Wij zien in alle democratische republieken dat er gelijkheid wordt uitgeroepen, maar in de civiele wetten en in de wetten over de rechten van de vrouw betreffende haar positie in het gezin en met betrekking tot de echtscheiding zien wij bij elke stap de ongelijkheid en de vernedering van de vrouw; en dan zeggen wij, dat dit een schending is van de democratie en in het bijzonder met betrekking tot de onderdrukten. De Sowjet-macht heeft meer dan alle andere, ook de meest ontwikkelde landen de democratie verwezenlijkt door in haar wetten niet ook maar de geringste toespeling te laten op de ongelijkheid van de vrouw. Ik herhaal: geen enkele staat en geen enkele democratische wetgeving heeft voor de vrouwen ook maar de helft gedaan van hetgeen de Sowjet-macht al in de eerste maanden van haar bestaan heeft verricht.

Natuurlijk zijn wetten alleen niet genoeg en wij stellen

ons geenszins tevreden met decreten alleen. Maar op het gebied van de wetgeving hebben wij alles gedaan wat er van ons geëist werd voor de gelijkstelling van de maatschappelijke positie van de vrouw met die van de man en daar kunnen wij met recht trots op zijn. De positie van de vrouw in Sowjet-Rusland is nu zodanig, dat ze ideaal is vanuit het standpunt van de meest ontwikkelde landen. Maar wij zeggen tegen onszelf dat dit natuurlijk nog pas het begin is.

De positie van de vrouw is, gezien haar werk in de huishouding nog steeds benard. Voor de volledige emancipatie van de vrouw en voor een daadwerkelijke gelijkheid tussen haar en de man is het nodig dat er een gemeenschappelijke huishouding komt en dat de vrouw deelneemt aan de algemene produktieve arbeid. Dan zal de vrouw dezelfde positie innemen als de man.

Natuurlijk is er hier geen sprake van dat de vrouw in de arbeidsproduktiviteit wordt gelijkgesteld, of in de hoeveelheid werk, de duur en de omstandigheden ervan enz., maar bedoeld wordt dat de vrouw in tegenstelling tot de man niet meer wordt onderdrukt door haar huishoudelijke positie. U weet allemaal, dat er zelfs bij een volledige gelijkberechtiging nog altijd die feitelijke onderdrukking van de vrouw blijft bestaan, omdat de hele huishouding op haar schouders neerkomt. Die huishouding is in de meeste gevallen het meest onproduktieve, het meest primitieve en het meest moeizame werk, wat de vrouw doet. Het is uitermate nietszeggend werk, dat niets in zich heeft dat ook maar enigszins zou kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van de vrouw.

Bij het volgen van het socialistische ideaal willen wij strijden voor de volledige verwezenlijking van het socialisme en hier ontvouwt zich voor de vrouw een uitermate weids werkterrein. Wij bereiden ons nu serieus voor op de zuivering van de grond voor de socialistische opbouw en de opbouw van de socialistische samenleving zal pas dan beginnen wanneer wij na de volledige gelijkheid van de vrouw te hebben bereikt ons aan dat nieuwe werk zetten, tezamen met de vrouw bevrijd als zij is van dat geringe, afstompende, onproduktieve werk. En voor dat werk zullen wij vele, vele jaren nodig hebben.

Dat werk kan geen snelle resultaten opleveren en zal geen schitterende effecten tot gevolg hebben.

Wij zullen modelinstellingen scheppen, eetzaal en crèches, die de vrouw zullen bevrijden van het huishouden. En juist

hier zal het werk dat verzet moet worden bij de inrichting van al die instellingen neerkomen op de vrouwen. Erkend moet worden dat er nu in Rusland heel weinig instellingen zijn die de vrouw helpen om zich op te werken uit de toestand van een huis-slavin. Er is er nog maar een minuscuul aantal van en de omstandigheden waarin de Sowjet-republiek zich nu geplaatst ziet — zowel militaire omstandigheden als die van de levensmiddelen, waarover de kameraden het hier uitvoerig met u hebben gehad — hinderen ons bij dit werk. Maar niettemin moet gezegd worden dat deze instellingen, die de vrouw bevrijden uit de toestand van een huis-slavin, overal verschijnen waar er ook maar de geringste mogelijkheid toe is.

Wij zeggen dat de bevrijding van de arbeiders het werk van de arbeiders zelf moet zijn en precies zo moet de emancipatie van de werkende vrouwen zelf zijn. De werkende vrouw moet zich zelf bekommeren om de ontwikkeling van dergelijke instellingen en die activiteit van de vrouw zal leiden tot een volledige ommekeer in haar oude positie in de kapitalistische maatschappij.

Om je met politiek bezig te houden was in de kapitalistische maatschappij een bijzondere opleiding nodig en daarom was de deelname van de vrouwen in de politiek, zelfs in de meest ontwikkelde en vrije kapitalistische landen, van praktisch geen betekenis. Onze taak bestaat hierin, dat wij de politiek toegankelijk maken voor iedere werkende vrouw. Vanaf het moment dat de particuliere eigendom van de grond en de fabrieken vernietigd is en de macht van de landheren en kapitalisten omver is geworpen, worden de taken van de politiek voor de werkende massa en de werkende vrouwen simpel, helder en voor een ieder volkomen toegankelijk. In de kapitalistische maatschappij wordt de vrouw in een dusdanig ongelijke positie geplaatst dat haar deelname aan de politiek een minuscuul gedeelte uitmaakt in vergelijking met de man. Om in die situatie verandering te brengen is het nodig dat de macht van de werkers zelf wordt ingesteld en dan zullen de belangrijkste taken van de politiek bestaan uit alles wat direct raakt aan het lot van de werkers zelf.

En ook hier is de deelname van de werkende vrouwen, niet alleen van de partijgenotes en de bewuste vrouwen, maar ook die van de partijloze en de meest onbewuste vrouwen

noodzakelijk. Hier wordt door de Sowjet-macht voor de werkende vrouw een uitgebreid werkterrein opengelegd.

Wij hebben het bijzonder moeilijk gehad in de strijd tegen de krachten die vijandig staan tegenover de Sowjet-republiek en die daartegen een veldtocht ondernemen. Wij hebben het eveneens moeilijk gehad in de strijd op militair terrein tegen de krachten die ten oorlog trekken tegen de macht van de werkers, en ook op het gebied van de voedselvoorziening tegen de speculanten, omdat het aantal mensen, het aantal werkers die ons van ganser harte door hun eigen werk te hulp zouden komen, niet voldoende groot is. En ook hier weet de Sowjet-macht niets zo hoog te schatten als de hulp van de brede massa van partijloze werkende vrouwen. Laat ze weten dat er in de oude burgerlijke maatschappij voor politieke activiteiten misschien een ingewikkelde opleiding nodig was die ontoegankelijk was voor de vrouw. Maar de politieke activiteit van de Sowjet-republiek stelt als haar voornaamste taak de strijd tegen de landheren en de kapitalisten, de strijd voor de vernietiging van de uitbuiting — en daarom wordt in de Sowjet-republiek voor de werkende vrouwen het terrein van de politieke activiteit opengelegd, die hierin bestaat dat de vrouw met haar organisatorische vaardigheid de man helpt.

Wij hebben niet alleen behoefte aan organisatorisch werk op miljoenenschaal. Wij hebben ook behoefte aan organisatorisch werk op de allerkleinste schaal, dat ook de vrouwen de gelegenheid biedt om te werken. De vrouw kan ook onder oorlogsomstandigheden werken, wanneer het gaat om steun voor het leger en om agitatie daarin. De vrouw moet aan dat alles actief deelnemen, zodat het Rode Leger ziet dat men er zich om bekommert en er zich zorgen om maakt. De vrouw kan ook werken op het gebied van de voedselvoorziening — bij de distributie van de levensmiddelen en bij de verbetering van de publieke voedselvoorziening evenals bij de ontwikkeling van de eetzaal zoals die nu zo wijd verspreid zijn in Petrograd.

Dat zijn de gebieden waarop de activiteit van de werkende vrouwen van daadwerkelijke organisatorische betekenis wordt. Deelname van de vrouw is onontbeerlijk bij de inrichting van grote modelbedrijven en voor het toezicht daarop, zodat die zaak bij ons niet een zaak van uitzonderlingen blijft. Zonder de deelname van een groot aantal vrouwen aan die zaak zal zij onuitvoerbaar blijven. De werkende vrouw kan die zaak

ook benaderen in de zin van het toezicht op de distributie van levensmiddelen als ook op de gemakkelijke verkrijgbaarheid daarvan. Voor die taak is de werkende partijloze vrouw volkomen berekend en bovendien zal de verwezenlijking van die taak meer dan wat ook bijdragen tot de consolidatie van de socialistische samenleving.

Na de afschaffing van de particuliere eigendom van de grond en na de vrijwel volledige afschaffing van de particuliere eigendom van fabrieken en bedrijven streeft de Sowjet-macht ernaar dat alle werkers, niet alleen de partijgenoten, maar ook partijlozen, en niet alleen de mannen, maar ook de vrouwen deelnemen aan die economische opbouw. Deze door de Sowjet-macht aangevangen zaak kan alleen vooruit worden gebracht wanneer er in Rusland in plaats van honderden vrouwen door het hele land miljoenen vrouwen aan meewerken. Dan zal de zaak van de socialistische opbouw geconsolideerd worden — daarvan zijn wij overtuigd. Dan zullen de werkers bewijzen dat zij ook wel zonder de landheren en zonder de kapitalisten kunnen leven en huishouden. Dan zal de socialistische opbouw in Sowjet-Rusland zo stevig staan dat de Sowjet-republiek niet bang hoeft te zijn voor welke externe vijanden in andere landen en in Rusland zelf dan ook.

Deel 39, blz. 198—205.

gelijkheid en over socialisme zonder deze vraagstukken *aan de orde te stellen*, zonder daar voorrang aan te geven, wie niet strijdt tegen het verzwijgen ervan, tegen het verhullen en verdoezelen ervan — die is de ergste vijand van het werkende volk, een wolf in schaapsvel, de ergste tegenstander van de arbeiders en de boeren, een lakei van de landheren, de tsaren en de kapitalisten.

In twee jaar Sowjet-macht is er in een van de meest achtergebleven landen van Europa meer gedaan om de vrouw te bevrijden en om haar tot de gelijke te maken van het “sterke geslacht” dan er in de afgelopen 130 jaar is verricht door alle ontwikkelde, verlichte “democratische” republieken van de hele wereld bij elkaar.

Onderwijs, cultuur, beschaving, vrijheid — al die hooggestemde woorden gaan in alle kapitalistische burgerlijke republieken van de wereld vergezeld van ongelooflijk smerige, afschuwelijk vuile en beestachtig grove wetten die de vrouw tot de ongelijke maken bij huwelijk en scheiding, die het buiten het huwelijk geboren kind en het “wettige” kind ongelijk maken en die voorrechten verschaffen aan de mannen, en de vrouwen vernederen en beledigen.

Het juk van het kapitaal, de onderdrukking door de “heilige particuliere eigendom”, het despotisme van kleinburgerlijke stompzinnigheid, de inhaligheid van de kleine bezitter — dat zijn de zaken die de meest democratische burgerlijke republieken ervan hebben weerhouden om die smerige en vuile wetten af te schaffen.

De Sowjet-republiek, de republiek van de arbeiders en boeren, heeft deze wetten met één klap weggevaagd en heeft van het gebouw van de burgerlijke leugens en de burgerlijke schijnheiligheid geen steen op de andere gelaten.

Weg met die leugen! Weg met de leugenaars die praten over vrijheid en gelijkheid *voor allen*, terwijl er een onderdrukte sekse bestaat en onderdrukkende klassen, particuliere eigendom van het kapitaal en aandelen en mensen met uitpuilende schuren, die hun overvloedige graan gebruiken om de hongerenden tot slaven te maken. Laat er in plaats van vrijheid voor allen, in plaats van gelijkheid voor allen, *strijd* zijn tegen de onderdrukkers en de uitbuiters, *laat de mogelijkheid* om te onderdrukken en uit te buiten *worden afgeschaft*. Dat is onze leuze!

Vrijheid en gelijkheid voor de onderdrukte sekse!

Vrijheid en gelijkheid voor de arbeiders en de werkende boeren!

Strijd tegen de onderdrukkers, strijd tegen de kapitalisten, strijd tegen de profiterende koelakken!

Dit is onze strijdleuze, dit is onze proletarische waarheid, de waarheid van de strijd tegen het kapitaal, de waarheid die wij de wereld van het kapitaal in het gezicht gooien, die wereld met zijn honingzoete, schijnheilige en pompeuze frasen over vrijheid en gelijkheid *in het algemeen*, over vrijheid en gelijkheid *voor allen*.

En juist omdat wij deze schijnheiligheid hebben blootgelegd, omdat wij met revolutionair vuur de vrijheid en de gelijkheid van de onderdrukte en werkende mensen realiseren — tegen de onderdrukkers, tegen de kapitalisten en tegen de koelakken — juist daarom is de Sowjet-macht de arbeiders over de hele wereld zo dierbaar geworden.

Juist daarom is de sympathie van de werkende massa's, de sympathie van de onderdrukten en uitgebuiten in alle landen van de wereld aan onze kant bij deze gelegenheid van de tweede verjaardag van de Sowjet-macht.

Juist daarom zijn wij ter gelegenheid van de tweede verjaardag van de Sowjet-macht, ondanks de honger en de kou, ondanks al het lijden dat werd veroorzaakt door de invasie van de imperialisten in de Russische Sowjet-republiek, volledig overtuigd van de rechtvaardigheid van onze zaak en vast overtuigd van de onvermijdelijke overwinning van de Sowjet-macht over de hele wereld.

*De "Prawda" nr. 249
van 6 november 1919.*

Deel 39, blz. 285—288.

TWEE JAREN SOWJET-MACHT

De lezers van de "Bjednota"²² zijn in hoofdzaak boeren. Op de tweede verjaardag van de Sowjet-macht groet ik de tientallen miljoenen van het juk van landheren en kapitalisten bevrijde werkende boeren en zou ik enkele woorden over deze bevrijding willen zeggen.

De Sowjet-macht, de macht van de werkende mensen, de macht die het juk van het kapitaal ten val heeft gebracht, heeft in Rusland met ongehoorde, onvoorstelbare moeilijkheden te kampen.

De landheren en kapitalisten van Rusland en met hen ook die van de hele wereld voeren vol haat oorlog tegen de Sowjet-macht, want ze zijn bang voor haar voorbeeld, ze zijn bang dat ze de sympathie en ondersteuning van de arbeiders van de gehele wereld voor zich zal weten te winnen.

Samenzweringen in het land, het omkopen van de Tsjechoslowaken²³, de landing van buitenlandse troepen in Siberië, in Archangelsk, in de Kaukasus, in het zuiden, bij Petrograd, honderden miljoenen roebel die voor steun aan Koltsjak, Denikin, Joedenitsj en andere tsaristische generaals worden weggegooid — dit alles wordt door de kapitalisten van de hele wereld, die miljoenen en miljarden aan oorlogsleveranties verdiend hebben, in beweging gezet om de Sowjet-macht omver te werpen.

Maar tevergeefs. De Sowjet-macht staat stevig, ze wordt deze weergaloze en ongehoorde moeilijkheden de baas, ze komt de ontstellende kwellingen te boven, die hun oorzaak vinden in oorlog, blokkade, honger en gebrek aan waren, in de ontwrichting van het transportwezen en in de verwoesting van het hele land.

De Sowjet-macht in Rusland heeft nu al de arbeiders van de hele wereld voor zich gewonnen. Er is geen enkel land, waar niet over bolsjewisme en Sowjet-macht wordt gesproken.

De kapitalisten spreken er met haat over, met een razende woede; ze liegen en lasteren zonder ophouden. Maar ze verraden zich juist door hun woede en de arbeiders van de gehele wereld keren zich in meerderheid van hun oude leiders af en stellen zich aan de kant van de Sowjet-macht.

De Sowjet-macht is door de stormloop van de vijanden op Rusland tegen de grond gedrukt en uitgeput. En toch heeft ze nu al over de hele wereld gewonnen — gewonnen in die zin, dat wij de sympathie van de massa's der werkende mensen overal reeds hebben veroverd.

De overwinning van de Sowjet-macht in de gehele wereld staat vast. Het is alleen nog maar een kwestie van tijd.

Hoe komt het dat de Sowjet-macht standhoudt, ondanks de ongelooflijk zware beproevingen, ondanks de kwellingen van de honger en van de door oorlog en economische ontwrichting veroorzaakte moeilijkheden?

Dat komt omdat ze de oereigen macht is van de werkende mensen, de macht van de miljoenen arbeiders en boeren.

De arbeiders houden de staatsmacht in handen. De arbeiders bieden de miljoenenmassa van de werkende boeren hulp.

De Sowjet-macht heeft de landheren en kapitalisten ten val gebracht en ze beschermt het volk trouw tegen pogingen tot het weer instellen van hun heerschappij.

De Sowjet-macht laat de werkende boeren, de arme en middelgrote boeren, die de overgrote meerderheid vormen, elke hulp deelachtig worden die men zich maar kan indenken.

De Sowjet-macht verspert de weg voor de koelakken, de rijken, de bezitters en speculanten, voor al diegenen die zonder te werken rijk willen worden en aan de ellende en de honger van het volk willen verdienen.

De Sowjet-macht is voor de werkende mensen, tegen de zwarthandelaars, de bezitters, de kapitalisten en de landheren.

Dat is de bron van de kracht en de standvastigheid, de bron van de onoverwinnelijkheid van de Sowjet-macht in de gehele wereld.

Miljoenen en nog eens miljoenen arbeiders en boeren in de gehele wereld werden door de landheren en de kapitalisten onderdrukt, geïntimideerd en uitgeplunderd. En de oude staat,

zowel de monarchieën als de "democratische" (zogenaamd democratische) republieken hebben de uitbuiters geholpen en de werkende mensen onderdrukt.

Miljoenen en nog eens miljoenen arbeiders en boeren van alle landen weten dit, hebben het meegemaakt, hebben het aan den lijve ondervonden, hebben eronder geleden en lijden er nu nog onder.

Meer dan vier jaar heeft de imperialistische oorlog geduurd, vele miljoenen mensen zijn afgeslacht en tot invaliden gemaakt — en waarvoor? Het ging om het verdelen van de buit door de kapitalisten en om markten, om winsten, om koloniën, om de heerschappij van de banken.

De roofzuchtige Duitse imperialisten werden overwonnen door de roofzuchtige Engels-Franse imperialisten, die zich nu dagelijks als rovers en plundersaars en als onderdrukkers van de werkende mensen ontmaskeren, zich aan de ellende van het volk verrijken en zwakke volkeren onderdrukken.

Daarom neemt in de gehele wereld de sympathie van de arbeiders en boeren voor de Sowjet-macht toe.

De harde en moeizame strijd tegen het kapitaal, waarmee in Rusland een zegevierend begin werd gemaakt, boekt in alle landen vooruitgang.

Deze strijd zal eindigen met de overwinning van de Sowjet-republiek over de hele wereld.

*De "Bjednota" nr. 478
van 7 november 1919.*

Deel 39, blz. 289—291.

DE TAKEN VAN DE JEUGDBOND

(REDE OP HET DERDE CONGRES VOOR GEHEEL
RUSLAND VAN DE COMMUNISTISCHE JEUGDBOND
VAN RUSLAND 2 OKTOBER 1920)

(Het congres begroet Lenin met een enorme ovatie.) Kameralen! Vandaag zou ik met jullie willen bespreken van welke aard de belangrijkste taken van de Communistische Jeugdbond zijn, en in verband daarmee ook van welke aard de jeugdorganisaties in een socialistische republiek in het algemeen moeten zijn.

We moeten bij deze vraag des te meer stilstaan, omdat men in zekere zin kan zeggen, dat juist de jeugd voor de wezenlijke opgave staat de communistische maatschappij te scheppen. Want het is duidelijk, dat de in de kapitalistische maatschappij opgegroeide generatie van werkers in het beste geval de taak zal kunnen volbrengen de grondslagen van de oude kapitalistische, op uitbuiting berustende levenswijze te vernietigen. Zij zal in het beste geval de taak kunnen volbrengen een maatschappelijke orde te scheppen, die het proletariaat en de werkende klassen zou helpen de macht te behouden en een stevige basis te leggen, waarop slechts verder gebouwd kan worden door een generatie, die al onder nieuwe levensomstandigheden aan het werk zal gaan, onder omstandigheden waarin geen uitbuiting meer zal bestaan van de ene mens door de andere.

Als ik nu vanuit dit standpunt de kwestie van de taken van de jeugd aanroer, moet ik zeggen dat die taken van de jeugd in het algemeen en van de communistische jeugdbonden en alle mogelijke andere organisaties in het bijzonder met één enkel woord kunnen worden aangeduid — die taak is: leren.

Natuurlijk is dit maar "een woord". Het geeft nog geen antwoord op de belangrijkste en meest wezenlijke vragen: wat moet er geleerd worden en hoe moet er geleerd worden? Maar hier is het beslissende punt, dat tegelijk met de hervorming van de oude kapitalistische maatschappij de scholing, de opvoe-

alleen maar de kinderen van de bourgeoisie kennis bijgebracht. En ieder woord hiervan was in het belang van de bourgeoisie vervalst. In deze scholen werd de jonge generatie van arbeiders en boeren niet zozeer opgevoed als wel gedrild voor de belangen van juist deze bourgeoisie. Het doel van die opvoeding was het kweken van bruikbare knechten voor de bourgeoisie, geschikt om die bourgeoisie profijt te geven, zonder haar rust en haar lediggang te verstoren. Daarom hebben wij ons, de oude onderwijsmethoden afwijzend, de taak gesteld er alleen maar dat aan te ontlenen, wat we nodig hebben om tot een werkelijk communistische opvoeding te geraken.

Hiermee kom ik op de verwijten en beschuldigingen tegen de oude school, die men voortdurend te horen krijgt en die niet zelden tot volkomen verkeerde gevolgtrekkingen leiden. Men zegt, dat de oude school een school is geweest waar geblokt en gedrild en gezwoegd werd. Dat is waar, maar toch moeten we onderscheid kunnen maken tussen het slechte in de oude school en dat wat nuttig voor ons is, we moeten weten er dát uit te kiezen wat nodig is voor het communisme.

De oude school was een school waar geblokt werd, ze dwong de mensen zich een heleboel nutteloze, overtollige, levenloze kennis eigen te maken, die de hersenen verstopte en de jonge generatie tot een verzameling bureaucraten maakte. Maar jullie zouden een reusachtige vergissing begaan als je daaruit de gevolgtrekking zou maken, dat men communist kan worden zonder zich álle verworvenheden van de menselijke kennis eigen te maken. Het zou verkeerd zijn te menen, dat het voldoende zou zijn de communistische leuzen en de gevolgtrekkingen van de communistische wetenschap te leren, zonder zich het totaal van de kennis eigen te maken, waarvan het communisme zelf het resultaat is. Het voorbeeld bij uitstek ervan hoe het communisme uit het geheel van het menselijke weten is voortgekomen, is het marxisme.

Jullie hebben gelezen en gehoord hoe de in hoofdzaak door Marx gegrondveste communistische theorie, de communistische wetenschap, hoe deze leer van het marxisme heeft opgehouden het werk te zijn van één enkele, zij het ook geniale, socialist van de 19de eeuw, hoe deze leer is geworden tot een leer van miljoenen en miljoenen proletariërs in de gehele wereld, die deze leer gebruiken in hun strijd tegen

het kapitalisme. En als jullie de vraag stellen, waarom de leer van Marx de harten van miljoenen en miljoenen uit de meest revolutionaire klasse kon veroveren, dan is daarop maar één antwoord: dit was daarom mogelijk, omdat Marx steunde op het stevige fundament van het menselijke weten, dat onder het kapitalisme met veel inspanning verworven was; doordat Marx de wetten van de ontwikkeling van de menselijke maatschappij onderzocht, onderkende hij de onvermijdelijkheid van de ontwikkeling van het kapitalisme tot het communisme, en, wat de hoofdzaak is, hij leverde het bewijs daarvoor alleen op basis van de meest nauwkeurige, de grondigste en de diepste studie van die kapitalistische maatschappij en dank zij de volledige beheersing van dat wat de vroegere wetenschap gegeven had. Alles wat de menselijke maatschappij heeft voortgebracht, heeft hij kritisch verwerkt en geen enkel punt heeft hij buiten beschouwing gelaten. Alles wat het menselijke denken heeft voortgebracht, heeft hij omgewerkt, onderworpen aan kritiek, getoetst aan de arbeidersbeweging en tenslotte heeft hij de gevolgtrekkingen gemaakt die de in het burgerlijke denken beperkte of aan burgerlijke vooroordelen vastgeketende mensen niet in staat waren te maken.

Dat moeten we in het oog houden als we bijvoorbeeld over proletarische cultuur spreken. Zonder het heldere inzicht, dat slechts door een nauwkeurige kennis van de in de totale ontwikkeling der mensheid voortgebrachte cultuur, slechts door het omwerken daarvan, een proletarische cultuur kan worden opgebouwd — zonder dit inzicht zullen we deze taak niet kunnen volbrengen. De proletarische cultuur komt niet uit de lucht vallen, ze is ook geen uitvinding van mensen, die zich als specialisten voor proletarische cultuur komen aandienen. Dat is allemaal onzin. De proletarische cultuur moet de wetmatige ontwikkeling zijn van het geheel aan kennis, dat de mensheid zich onder het juk van de kapitalistische, feodale en bureaucratische maatschappij verworven heeft. Zowel in het verleden, heden als in de toekomst leiden al deze wegen en paden naar de proletarische cultuur, precies zoals de door Marx grondig bestudeerde economie ons getoond heeft waarheen de ontwikkeling van de menselijke maatschappij moet leiden, zoals ze ons de overgang naar de klassenstrijd, naar het begin van de proletarische revolutie gewezen heeft.

Wanneer we niet zelden, zowel door vertegenwoordigers

moderne grondslag die volgens het laatste woord van de wetenschap is opgebouwd. Jullie weten, dat die grondslag de elektriciteit is en dat pas dan, wanneer het hele land, alle takken van industrie en landbouw geëlektrificeerd zijn, als jullie die taak weten te volbrengen, dat jullie pas dan die communistische maatschappij kunnen opbouwen, die de oude generatie niet in staat was te voltooien. Jullie staan voor de opgave van de economische wedergeboorte van het hele land, de reorganisatie, de wederopbouw zowel van de landbouw als van de industrie op moderne technische grondslag, op grondslag van de moderne wetenschap en techniek, op grondslag van de elektriciteit. Jullie begrijpen volkomen, dat men bij de elektrificatie met analfabeten niets kan aanvangen, en ook de simpele schoolopleiding is hier niet voldoende. Het is hier niet genoeg te weten wat elektriciteit is; men dient te weten hoe ze zowel in de industrie als in de landbouw, alsook in de afzonderlijke takken van industrie en landbouw technisch gebruikt kan worden. Men dient dat zelf te leren, men moet het ook de hele opgroeiende, werkende generatie bijbrengen. Dat is de opgave, waarvoor iedere bewuste communist, iedere jonge mens staat, die zich voor een communist houdt en er zich rekenschap van geeft, dat hij door zijn toetrede tot de Communistische Jeugdbond de taak op zich genomen heeft de partij bij de opbouw van het communisme te helpen, de hele jonge generatie bij het opbouwen van de communistische maatschappij te helpen. Hij moet begrijpen, dat hij die maatschappij alleen maar op de grondslag van een moderne ontwikkeling kan bouwen en dat het communisme slechts een vrome wens zal blijven, als hij deze ontwikkeling niet heeft.

De taak van de voorgaande generatie bestond erin de bourgeoisie omver te werpen. Toen was de belangrijkste opgave de kritiek op de bourgeoisie en de haat tegen de bourgeoisie op te wekken bij de massa's, het klassebewustzijn te ontwikkelen en erin te slagen de eigen krachten samen te bundelen. De nieuwe generatie staat voor een ingewikkelder taak. Het is niet voldoende dat jullie al je krachten samenbundelen om de macht van de arbeiders en boeren in stand te houden tegen een overval van de kapitalisten. Dat moet wel gebeuren. Dat hebben jullie heel goed begrepen, dat is voor iedere communist volkomen duidelijk. Maar dat is niet voldoende. Jullie moeten de communistische maatschappij opbouwen. De eerste helft van die

arbeid is in vele opzichten al gedaan. Het oude is vernietigd en verdiende het ook vernietigd te worden; het is een puinhoop en het verdiende het ook in een puinhoop veranderd te worden. De bodem is gezuiverd en op deze bodem moet de jonge communistische generatie de communistische maatschappij opbouwen. Jullie staan voor de taak van de opbouw en jullie kunnen die taak alleen maar volbrengen, als jullie je het moderne weten hebben eigen gemaakt, als jullie weten hoe je het communisme uit voltooide, van buiten geleerde formules, raadgevingen, recepten, voorschriften en programma's tot iets levends moet maken dat jullie onmiddellijke arbeid omvat, als jullie weten hoe je het communisme tot een leidraad voor jullie praktische arbeid moet maken.

Dat is jullie taak, waardoor jullie je bij de ontwikkeling, de opvoeding en de verheffing van de gehele jonge generatie moeten laten leiden. Jullie moeten de eersten zijn onder de miljoenen bouwers van de communistische maatschappij, waartoe iedere jonge man, ieder jong meisje behoren moet. Zonder deelname van de gehele massa van de arbeiders- en boerenjeugd aan de opbouw van het communisme zullen jullie de communistische maatschappij niet oprichten.

Hier kom ik natuurlijk tot de vraag: hoe moeten we het communisme onderwijzen, waarin moet het bijzondere karakter van onze methoden bestaan?

Ik zal hier vooral op het vraagstuk van de communistische moraal ingaan.

Jullie moeten jezelf tot communisten maken. Het is de opgave van de Jeugdbond zijn praktische werkzaamheid zodanige vorm te geven, dat de jeugd, terwijl ze studeert, zich organiseert, zich aaneensluit en strijdt, zichzelf en al diegenen die in haar de leider zien opvoedt, dat ze mensen tot communisten opvoedt. De algehele opvoeding, ontwikkeling en scholing van de tegenwoordige jeugd moet een opvoeden zijn tot de communistische moraal.

Maar is er dan een communistische moraal? Is er een communistische zedelijkheid? Natuurlijk is die er. Dikwijls wordt de zaak zo voorgesteld alsof wij geen eigen moraal hebben en zeer dikwijls beschuldigt de bourgeoisie ons ervan dat wij, communisten, iedere moraal ontkennen. Dat is de methode: begrippen te verwarren en zand te strooien in de ogen van arbeiders en boeren.

moderne grondslag die volgens het laatste woord van de wetenschap is opgebouwd. Jullie weten, dat die grondslag de elektriciteit is en dat pas dan, wanneer het hele land, alle takken van industrie en landbouw geëlektrificeerd zijn, als jullie die taak weten te volbrengen, dat jullie pas dan die communistische maatschappij kunnen opbouwen, die de oude generatie niet in staat was te voltooien. Jullie staan voor de opgave van de economische wedergeboorte van het hele land, de reorganisatie, de wederopbouw zowel van de landbouw als van de industrie op moderne technische grondslag, op grondslag van de moderne wetenschap en techniek, op grondslag van de elektriciteit. Jullie begrijpen volkomen, dat men bij de elektrificatie met analfabeten niets kan aanvangen, en ook de simpele schoolopleiding is hier niet voldoende. Het is hier niet genoeg te weten wat elektriciteit is; men dient te weten hoe ze zowel in de industrie als in de landbouw, alsook in de afzonderlijke takken van industrie en landbouw technisch gebruikt kan worden. Men dient dat zelf te leren, men moet het ook de hele opgroeiende, werkende generatie bijbrengen. Dat is de opgave, waarvoor iedere bewuste communist, iedere jonge mens staat, die zich voor een communist houdt en er zich rekenschap van geeft, dat hij door zijn toetrede tot de Communistische Jeugdbond de taak op zich genomen heeft de partij bij de opbouw van het communisme te helpen, de hele jonge generatie bij het opbouwen van de communistische maatschappij te helpen. Hij moet begrijpen, dat hij die maatschappij alleen maar op de grondslag van een moderne ontwikkeling kan bouwen en dat het communisme slechts een vrome wens zal blijven, als hij deze ontwikkeling niet heeft.

De taak van de voorgaande generatie bestond erin de bourgeoisie omver te werpen. Toen was de belangrijkste opgave de kritiek op de bourgeoisie en de haat tegen de bourgeoisie op te wekken bij de massa's, het klassebewustzijn te ontwikkelen en erin te slagen de eigen krachten samen te bundelen. De nieuwe generatie staat voor een ingewikkelder taak. Het is niet voldoende dat jullie al je krachten samenbundelen om de macht van de arbeiders en boeren in stand te houden tegen een overval van de kapitalisten. Dat moet wel gebeuren. Dat hebben jullie heel goed begrepen, dat is voor iedere communist volkomen duidelijk. Maar dat is niet voldoende. Jullie moeten de communistische maatschappij opbouwen. De eerste helft van die

arbeid is in vele opzichten al gedaan. Het oude is vernietigd en verdiende het ook vernietigd te worden; het is een puinhoop en het verdiende het ook in een puinhoop veranderd te worden. De bodem is gezuiverd en op deze bodem moet de jonge communistische generatie de communistische maatschappij opbouwen. Jullie staan voor de taak van de opbouw en jullie kunnen die taak alleen maar volbrengen, als jullie je het moderne weten hebben eigen gemaakt, als jullie weten hoe je het communisme uit voltooide, van buiten geleerde formules, raadgevingen, recepten, voorschriften en programma's tot iets levends moet maken dat jullie onmiddellijke arbeid omvat, als jullie weten hoe je het communisme tot een leidraad voor jullie praktische arbeid moet maken.

Dat is jullie taak, waardoor jullie je bij de ontwikkeling, de opvoeding en de verheffing van de gehele jonge generatie moeten laten leiden. Jullie moeten de eersten zijn onder de miljoenen bouwers van de communistische maatschappij, waartoe iedere jonge man, ieder jong meisje behoren moet. Zonder deelname van de gehele massa van de arbeiders- en boerenjeugd aan de opbouw van het communisme zullen jullie de communistische maatschappij niet oprichten.

Hier kom ik natuurlijk tot de vraag: hoe moeten we het communisme onderwijzen, waarin moet het bijzondere karakter van onze methoden bestaan?

Ik zal hier vooral op het vraagstuk van de communistische moraal ingaan.

Jullie moeten jezelf tot communisten maken. Het is de opgave van de Jeugdbond zijn praktische werkzaamheid zodanige vorm te geven, dat de jeugd, terwijl ze studeert, zich organiseert, zich aaneensluit en strijdt, zichzelf en al diegenen die in haar de leider zien opvoedt, dat ze mensen tot communisten opvoedt. De algehele opvoeding, ontwikkeling en scholing van de tegenwoordige jeugd moet een opvoeden zijn tot de communistische moraal.

Maar is er dan een communistische moraal? Is er een communistische zedelijkheid? Natuurlijk is die er. Dikwijls wordt de zaak zo voorgesteld alsof wij geen eigen moraal hebben en zeer dikwijls beschuldigt de bourgeoisie ons ervan dat wij, communisten, iedere moraal ontkennen. Dat is de methode: begrippen te verwarren en zand te strooien in de ogen van arbeiders en boeren.

In welke zin ontkennen wij de moraal, ontkennen wij de zedelijkheid? In de zin waarin de bourgeoisie ze predikte, die de zedelijkheid ontleende aan de geboden van god. Hier zeggen we natuurlijk, dat we niet aan god geloven en heel goed weten, dat de geestelijkheid, de grootgrondbezitters en de bourgeoisie uit naam van god spraken om hun uitbuitersbelangen te kunnen bestendigen. Of, in plaats van die moraal uit de geboden van de zedelijkheid, uit de geboden van god af te leiden, leidden ze ze af uit idealistische of halfidealistische frasen, die steeds eveneens op iets neerkwamen, dat heel veel leek op de geboden van god.

Iedere zedelijkheid van zodanige aard die uit een bovennatuurlijk, klassenloos begrip wordt afgeleid, wijzen wij af. We zeggen, dat die op bedrog berust, dat het zwendel is, dat hiermee de hersens van de arbeiders en boeren verstopt worden in het belang van de grootgrondbezitters en kapitalisten.

We zeggen dat onze zedelijkheid volledig ondergeschikt is aan de belangen van de proletarische klassenstrijd. Onze zedelijkheid komt voort uit de belangen van de proletarische klassenstrijd.

De oude maatschappij berustte op de onderdrukking van alle werkers door de landheren en de kapitalisten. We moesten die maatschappij vernietigen, we moesten ze omverwerpen. Daartoe was echter vereniging noodzakelijk. De lieve god zal een dergelijke vereniging niet brengen.

Een dergelijke vereniging konden alleen maar de fabrieken en werkplaatsen, kon alleen maar het geschoolde, uit een lange slaap ontwaakte proletariaat tot stand brengen. Pas nadat deze klasse zich had ontwikkeld, begon de massabeweging, die tot datgene geleid heeft wat we nu zien: de overwinning van de proletarische revolutie in een van de zwakste landen, dat nu sinds drie jaar tegen aanvallen van de bourgeoisie van de gehele wereld standhoudt. En we zien hoe de proletarische revolutie in de hele wereld groeit. We kunnen nu op grond van de ervaring zeggen, dat alleen het proletariaat in staat was een dergelijke aaneengesloten kracht tot stand te brengen, die door de versplinterde, verstrooide boerenklasse gevolgd wordt en die tegen alle aanvallen van de uitbuiters standhield. Alleen deze klasse kan de werkende massa's helpen zich te verenigen, zich aaneen te sluiten en de communis-

tische maatschappij definitief te behouden, definitief te versterken en haar opbouw definitief te voltooien.

Juist daarom zeggen we: er is geen zedelijkheid buiten de menselijke maatschappij, dat is bedrog. Voor ons is de zedelijkheid ondergeschikt aan de belangen van de proletarische klassenstrijd.

Waarin bestaat echter die klassenstrijd? Die bestaat hierin, nl. de tsaar te verjagen, de kapitalisten te verdrijven, de kapitalistenklasse af te schaffen.

Maar wat houden die klassen eigenlijk in? Ze houden in, dat een deel van de maatschappij in staat is zich de arbeid van het andere deel toe te eigenen. Als een deel van de maatschappij zich alle grond toeëigent, hebben we de klassen van de grootgrondbezitters en de boeren. Als een deel van de maatschappij fabrieken en werkplaatsen, aandelen en kapitalen bezit, terwijl het andere deel in die fabrieken werkt, hebben we de klassen van de kapitalisten en de proletariërs.

Het was niet zo moeilijk de tsaar weg te jagen. Daar waren maar enkele dagen voor nodig. Het was niet zo moeilijk de grootgrondbezitters weg te jagen, daar waren maar enkele maanden voor nodig, en het is ook niet al te moeilijk de kapitalisten weg te jagen. Maar de klassen afschaffen is onvergelijkelijk veel moeilijker; nog altijd is de verdeling in arbeiders en boeren gebleven. Als de boer op zijn afzonderlijk stuk grond zit en het overschot aan graan achterhoudt, dat wil zeggen het graan dat hij noch voor zichzelf noch voor zijn vee nodig heeft, terwijl alle anderen zonder brood zitten, betekent dat, dat hij al een uitbouter geworden is. Hoe meer graan hij voor zich achterhoudt, des te voordeliger is het voor hem als de anderen hongerden: "Hoe meer zij hongerden, des te duurder zal ik dat graan verkopen". Het is noodzakelijk, dat allen volgens een gemeenschappelijk plan werken, op gemeenschappelijke grond, in gemeenschappelijke fabrieken en werkplaatsen en volgens een gemeenschappelijk systeem. Is het gemakkelijk dat te doen? Jullie zien wel, dat de oplossing van de opgave niet zo gemakkelijk is als de verdrijving van de tsaar, de grootgrondbezitters en de kapitalisten. Hiervoor is het noodzakelijk, dat het proletariaat een deel van de boeren heropvoedt, herschoolt, dat het de werkende boeren aan zijn zijde krijgt om de tegenstand van de

rijke boeren te breken, die uit de nood van de anderen hun winst halen. Dat betekent dat de strijd van het proletariaat nog niet geëindigd was met het verjagen van de tsaar, de grootgrondbezitters en de kapitalisten, en die strijd te voltooien is nu juist de taak van het systeem, dat wij de dictatuur van het proletariaat noemen.

De klassenstrijd gaat verder; slechts de uiterlijke vormen ervan zijn veranderd. Deze klassenstrijd wordt door het proletariaat gevoerd, opdat de oude uitbuiters niet meer terug kunnen keren, opdat de versplinterde massa van de onwetende boeren zich tot één bond aaneensluit. De klassenstrijd gaat verder en onze taak is het alle belangen ondergeschikt te maken aan deze strijd. En wij maken dus ook onze communistische moraal ondergeschikt aan deze taak. Wij zeggen: zedelijk is dat wat dienstig is voor de vernietiging van de oude uitbuitersmaatschappij en voor de aaneensluiting van alle werkers rond het proletariaat, dat de nieuwe communistische maatschappij opricht.

De communistische zedelijkheid is die zedelijkheid die deze strijd dient, die de werkende aaneensluit tegen iedere privé-bezit, want het privé-bezit geeft dat, wat door de arbeid van de hele maatschappij vervaardigd werd, in handen van een enkeling. De grond en de bodem zijn bij ons gemeenschappelijke eigendom.

Maar als ik nu eens van deze gemeenschappelijke eigendom een bepaald stuk afneem, daarop tweemaal zoveel graan verbouw als ik nodig heb en met het graanoverschot ga speculeren? Als ik zo reken: hoe groter het getal der hongerenden, des te meer zal men betalen? Handel ik dan ook maar enigszins als een communist? Neen! Als een uitbouter, als een bezitter! Daartegen moeten we de strijd voeren. Als we dat zo laten, zullen we terugglijden naar de macht van de kapitalisten, naar de macht van de bourgeoisie, zoals dat al meer dan eens in vroegere revoluties gebeurd is. Maar om het herstel van de macht van kapitalisten en bourgeoisie te verhinderen mogen we winzucht niet toelaten, mogen we niet toelaten dat enkele personen zich op kosten van de anderen verrijken, moeten alle werkenden zich aaneensluiten met het proletariaat en gezamenlijk de communistische maatschappij oprichten. Dit is in wezen de belangrijkste taak van de bond en de organisatie van communistische jeugd.

De oude maatschappij berustte op het principe: of jij

berooft de ander of hij berooft jou; of jij werkt voor de ander of hij voor jou; of jij bent slavenhouder of je bent slaaf. En het is begrijpelijk, dat de in deze maatschappij opgevoede mensen deze denkwijze, deze gewoonten en begrippen als met de moedermelk hebben ingezogen: of slavenhouder of slaaf, of kleine bezitter, kleine bediende, kleine ambtenaar, intellectueel, kortom een mens, die zich alleen maar om zichzelf bekommert en zich van de anderen niets aantrekt.

Als ik op dat stukje grond mijn zaken doe, wat kan mij dan de ander schelen? Als hij honger heeft, des te beter, want des te duurder zal ik mijn graan verkopen. Wanneer ik als arts, als ingenieur, leraar of ambtenaar mijn baantje heb, wat kan mij dan de ander schelen? Misschien lukt het me door kruiperigheid en hielenlikkerij bij de machthebbers mijn baantje te behouden en zelfs omhoog te komen, bourgeois te worden. Een dergelijke denkwijze en een dergelijke geesteshouding mag bij communisten niet voorkomen. Toen de arbeiders en boeren het bewijs leverden dat wij in staat zijn ons door onze eigen kracht in stand te houden en een nieuwe maatschappij op te bouwen, toen begon ook de nieuwe communistische opvoeding, de opvoeding in de strijd tegen de uitbuiters, de opvoeding in vereniging met het proletariaat tegen de egoïsten en de kleine bezitters, tegen die denkwijzen en die gewoonten die zeggen: ik ben op mijn eigen voordeel bedacht en al het andere kan me helemaal niet schelen.

Dat is het antwoord op de vraag hoe de jonge, opgroeiende generatie het communisme moet leren.

Zij kan het communisme alleen maar leren als ze iedere stap van haar studie, van haar opvoeding en ontwikkeling verbindt met de ononderbroken strijd van de proletariërs en de werkenden tegen de oude uitbuitersmaatschappij. Als men ons over zedelijkheid praat, dan zeggen we: voor de communisten bestaat de zedelijkheid geheel en al in deze krachtige, solidaire discipline en in de bewuste strijd van de massa's tegen de uitbuiters. Aan een eeuwige zedelijkheid geloven we niet en we ontmaskeren het bedrog van alle mogelijke sprookjes over zedelijkheid. De zedelijkheid dient ertoe de menselijke maatschappij hoger te laten stijgen en haar van de uitbuiting van de arbeid te bevrijden.

Om dat te verwerkelijken hebben we de generatie van de

jeugd nodig, die onder de voorwaarden van de gedisciplineerde, hardnekkige strijd tegen de bourgeoisie begonnen is zich te veranderen in bewuste mensen. In deze strijd zal die generatie echte communisten kweken, haar gehele studie, al haar vormings- en opvoedingswerk moet ondergeschikt zijn aan deze strijd en er vast mee verbonden zijn. De opvoeding van de communistische jeugd mag niet daarin bestaan, dat men haar met alle mogelijke opbouwende redevoeringen en zedelijkheidsregelen op het lijf valt. Niet daarin bestaat de opvoeding. Wanneer de mensen hebben gezien hoe hun vader en moeder onder het juk van de grootgrondbezitters en kapitalisten leefden; wanneer ze zelf de kwellingen hebben ondervonden, die degenen die de strijd tegen de uitbuiters opnamen, moesten ondergaan; als ze gezien hebben welke offers de voortzetting van die strijd om het verworvene te behouden kostte; welk een verwoede vijanden de grootgrondbezitters en kapitalisten zijn, dan worden deze mensen in deze situatie tot communisten opgevoed. De grondslag van de communistische moraal is de strijd voor de versterking en voltooiing van het communisme. Daarin bestaat ook de grondslag van de communistische opvoeding, vorming en scholing. Dat is het antwoord op de vraag hoe men het communisme moet bestuderen.

We zouden in de studie, in de opvoeding en vorming geen vertrouwen hebben als ze zich uitsluitend tot de school beperkten en geen verband hadden met het stormachtige leven. Zolang de arbeiders en boeren onderdrukt worden door de grootgrondbezitters en kapitalisten, zolang de scholen in handen van de grootgrondbezitters en kapitalisten blijven, blijft de jonge generatie blind en onwetend. Maar onze school moet de jeugd de grondslag van het weten bijbrengen, ze moet de jeugd in staat stellen zich zelfstandig de communistische levensbeschouwing eigen te maken, ze moet er ontwikkelde mensen van maken. Ze moet de mensen, terwijl ze studeren, tot deelnemers maken aan de strijd om zich van de uitbuiters te bevrijden. De Communistische Jeugdbond zal pas dan zijn naam kunnen rechtvaardigen, als bond van de communistische jonge generatie, als hij de genele scholings-, opvoedings- en ontwikkelingsarbeid zal verbinden met het deelnemen aan de gemeenschappelijke strijd van alle werkenden tegen de uitbuiters. Want jullie weten heel goed dat wij, zolang Rusland

de enige arbeidersrepubliek blijft, terwijl in de rest van de wereld overal nog de oude burgerlijke ordening bestaat, zwakker zijn dan zij: dat we altijd weer door nieuwe overvallen bedreigd worden; dat we pas wanneer we leren aaneengesloten en eensgezind te handelen, in de verdere strijd zullen overwinnen en, gesterkt, inderdaad onoverwinnelijk worden. Communist zijn betekent dus de gehele opgroeiende generatie organiseren en aaneensluiten, een voorbeeld van opvoeding en discipline geven in deze strijd. Pas dan zullen jullie kunnen beginnen het gebouw van de communistische maatschappij op te richten en te voltooien.

Om dit alles duidelijker te maken zal ik jullie een voorbeeld geven. Wij noemen ons communisten. Wat wil communist zeggen? Communist is een Latijns woord. Communist betekent: gemeenschappelijk. Communistische maatschappij betekent: alles is gemeenschappelijk: de grond, de fabrieken, de arbeid is gemeenschappelijk — dat is communisme.

Kan er een gemeenschappelijke arbeid bestaan als iedereen maar op zijn eigen stukje grond handelt en doet? Met één klap kan de gemeenschappelijke arbeid niet tot stand gebracht worden. Hij komt niet uit de lucht vallen. Er moet voor gewerkt worden, er moet voor geploeterd worden, hij moet opgebouwd worden. Hij wordt in het verloop van de strijd tot stand gebracht. Boekenwijsheid alleen is hier niet voldoende — niemand zal het boek geloof schenken. Wat we hier nodig hebben is de eigen levenservaring. Toen Koltsjak en Denikin uit Siberië en het zuiden oprukten, stonden de boeren aan hun kant. Het bolsjewisme beviel hun niet, omdat de bolsjewiki hun graan voor een vastgestelde prijs afnamen. Maar toen de boeren in Siberië en de Oekraïne ondervonden wat de heerschappij van Koltsjak en Denikin betekende, begrepen ze, dat er voor de boer geen andere keus overbleef: óf hij dient de kapitalisten, die hem aan knechting door de grootgrondbezitters uitleveren, óf hij volgt de arbeider, die hem wel geen Luilekkerland belooft, die wel een ijzeren discipline en standvastigheid van hem verlangt in de zware strijd, maar die hem ook uit de knechtschap van de kapitalisten en grootgrondbezitters verlost. Toen zelfs de onwetende boeren dit op grond van hun eigen ervaringen begrepen en erkenden, werden zij, na een zware school te hebben doorgemaakt, bewuste aanhangers van het communisme. Een dergelijke ervaring

moet juist de Communistische Jeugdbond aan zijn gehele activiteit ten grondslag leggen.

Ik heb de vragen beantwoord wat we te leren hebben, wat we van de oude school en de oude wetenschap moeten overnemen. Ik wil ook proberen de vraag te beantwoorden hoe we dat moeten leren: namelijk alleen door iedere stap van het werk in de school, iedere schrede op het gebied van de opvoeding, de vorming en het onderricht onverbrekkelijk te verbinden met de strijd van alle werkers tegen de uitbuiters.

Aan de hand van enkele voorbeelden uit de ervaring met het werk van een jeugdorganisatie zal ik jullie aanschouwelijk aantonen hoe deze opvoeding tot het communisme in zijn werk moet gaan. Iedereen spreekt over de liquidatie van het analfabetisme. Jullie weten, dat men in een analfabetisch land de communistische maatschappij niet kan opbouwen. Het is niet voldoende, dat de Sowjet-macht een decreet uitvaardigt of dat de partij een bepaalde leuze uitgeeft of dat een bepaald deel van de beste functionarissen voor dit werk wordt gemobiliseerd. Hiervoor is nodig, dat de jonge generatie zelf de zaak ter hand neemt. Het communisme houdt dit in, dat die jeugd, die jongens en meisjes die leden van de Jeugdbond zijn, bij zichzelf zeggen: dit is onze zaak, we zullen ons aaneensluiten en het land ingaan om daar het analfabetisme te liquideren, zodat er in onze opgroeiende generatie geen analfabeten meer zijn. We zullen ernaar streven, dat de activiteit van de opgroeiende jeugd zich op deze zaak richt. Jullie weten, dat men Rusland niet zo snel van een onwetend, analfabetisch land in een ontwikkeld land kan veranderen; maar als de Jeugdbond deze zaak op zich neemt, als de gehele jeugd tot nut van het algemeen zal werken, zal deze bond met zijn 400.000 jongens en meisjes de naam van Communistische Jeugdbond met recht dragen. De taak van de bond bestaat verder daarin, dat hij alle door hem verworven kennis gebruikt om die jeugd te helpen die zelf niet in staat is zich uit de duisternis van het analfabetisme te bevrijden. Lid van de Jeugdbond zijn betekent zijn arbeid, zijn kracht aan de gemeenschappelijke zaak wijden. Juist daarin bestaat de communistische opvoeding. Alleen door een dergelijke arbeid zullen de jonge man en de jonge vrouw echte communisten kunnen worden. Alleen als ze weten hoe ze bij deze arbeid praktische resultaten moeten verkrijgen, zullen ze communisten worden.

Nemen we als voorbeeld de arbeid in de volkstuinen bij de steden. Is dat niet belangrijk? Dat is een van de opgaven van de Communistische Jeugdbond. Het volk hongert, de arbeiders in de fabrieken en werkplaatsen hongeren. Om zich voor de honger te vrijwaren, dient men het kweken van groenten te ontwikkelen, maar de landbouw wordt op de oude manier voortgezet. Hier moeten de meer verlichte elementen de zaak aanpakken en dan zullen jullie zien, dat de volkstuinen groter worden, de bebouwde oppervlakte zich uitbreidt, de resultaten beter worden. Aan dit werk moet de Communistische Jeugdbond actief deelnemen. Iedere organisatie of iedere cel van de bond moet deze zaak als haar eigen zaak beschouwen.

De Communistische Jeugdbond moet een stoottroep zijn, die bij iedere arbeid zijn hulp verleent en met zijn initiatieven, met zijn ondernemingslust vooropgaat. De bond moet zo zijn, dat iedere arbeider zonder uitzondering er mensen in ziet, wier leer hem misschien onbegrijpelijk mag voorkomen, aan wier leer hij misschien niet onmiddellijk geloof schenkt, maar aan wier actieve arbeid, aan wier daden hij ziet, dat dit werkelijk de mensen zijn, die hem de rechte weg wijzen.

Als de Communistische Jeugdbond niet in staat blijkt zijn werk op elk gebied op deze wijze vorm te geven, dan betekent dit dat hij op de oude burgerlijke weg geraakt. We moeten ons opvoedingswerk verbinden met de strijd van de werkenden tegen de uitbuiters, om vóór alles te helpen die taken te volbrengen die uit de leer van het communisme volgen.

De leden van de bond moeten ieder vrij uur gebruiken om het kweken van groente te vermeerderen of in de fabriek of werkplaats de scholing van de jeugd te organiseren enzovoorts. We willen uit het arme, verkommerde Rusland een rijk land maken. Daarvoor is noodzakelijk, dat de Communistische Jeugdbond zijn gehele vormings-, scholings- en opvoedingsarbeid met de arbeid van arbeiders en boeren verenigt, dat hij zich niet in zijn scholen opsluit en zich niet tot het lezen van communistische boeken en brochures beperkt. Alleen in de gemeenschappelijke arbeid met de arbeiders en de boeren kan men een echte communist worden. Allen moeten zien, dat elk lid van de Jeugdbond een ontwikkeld mens is, die echter ook kan werken. Als allen zien, hoe we uit de oude school de oude drilmethode verjaagd en door een bewuste discipline vervangen hebben, hoe iedere jonge mens aan de soebbotnik deelneemt,

hoe ze elke groentetuin voor de stad benutten om de bevolking te helpen, zal het volk de arbeid met andere ogen bekijken dan vroeger.

De taak van de Communistische Jeugdbond bestaat daarin, in dorp of woonwijk mee te helpen bij taken — ik neem een klein voorbeeld — als de bevordering van de zindelijkheid of de verdeling van het voedsel. Hoe stond het daarmee in de oude kapitalistische maatschappij? Ieder werkte alleen maar voor zichzelf en niemand bekommerde zich erom of er ook ouden van dagen of zieken waren en of de hele huishouding op de schouders van de vrouw rustte, die daardoor in een toestand van onderdrukking en slavernij leefde. Wie moet hiertegen de strijd opnemen? De Jeugdbonden, die moeten verklaren: wij zullen dat veranderen, wij zullen brigaden van jonge mensen organiseren, die mee zullen helpen de zindelijkheid te bevorderen of levensmiddelen te verdelen, waartoe ze systematisch van huis tot huis gaan, die in georganiseerd verband ten dienste van het algemeen werken, de beschikbare krachten op de juiste wijze verdelen en aantonen, dat de arbeid een georganiseerde arbeid dient te zijn.

De generatie, die nu ongeveer vijftig jaar oud is, kan er niet meer op rekenen de communistische maatschappij te beleven. Vóór die tijd zal deze generatie gestorven zijn. Maar de generatie die nu vijftien jaar oud is zal de communistische maatschappij beleven en zelf deze maatschappij opbouwen. En zij moet weten, dat haar gehele levenstaak bestaat in het opbouwen van die maatschappij. In de oude maatschappij werkte ieder gezin afzonderlijk en er was niemand die hun arbeid verenigde, afgezien van de grootgrondbezitters en de kapitalisten, die de volksmassa's onderdrukten. Wij moeten iedere arbeid, hoe smerig en zwaar die ook is, zó organiseren, dat iedere arbeider en boer van zichzelf kan zeggen: ik maak deel uit van het grote leger van de vrije arbeid en kan mijn leven zelf inrichten, zonder grootgrondbezitters en kapitalisten, ik kan de communistische orde tot stand brengen. De Communistische Jeugdbond moet allen vanaf hun jeugd, vanaf hun twaalfde levensjaar, opvoeden tot bewuste en gedisciplineerde arbeid. Alleen als wij zo arbeiden kunnen we erop rekenen, dat we de taken zullen volbrengen, waarvoor wij nu staan. We moeten er rekening mee houden, dat we niet minder dan tien jaar nodig hebben voor de elektrificatie van

het land, om de nieuwste verworvenheden van de techniek in dienst van ons verarmde land te stellen. Juist daarom moet de generatie, die nu vijftien jaar oud is en die over tien of twintig jaar in de communistische maatschappij zal leven, alle taken van haar studie zo'n vorm geven, dat de jeugd dag in dag uit in ieder dorp, in iedere stad, de een of andere opgave van de gemeenschappelijke arbeid — al is het ook de geringste, de eenvoudigste — praktisch oplost. In de mate waarin dat in ieder dorp geschieden zal, in de mate waarin de communistische wedijver zich zal ontplooien, in de mate waarin de jeugd bewijzen zal dat ze haar arbeid weet te organiseren en te verenigen — in die mate zal het succes van de communistische opbouw verzekerd zijn. Alleen wanneer de Communistische Jeugdbond iedere stap zal toetsen aan het standpunt van het slagen van deze opbouw, alleen als hij zich steeds afvraagt of hij alles gedaan heeft om een sterke bond van doelbewuste werkers te worden, slechts dan zal hij het halve miljoen van zijn leden tot één hecht leger van de arbeid kunnen aaneensluiten en zich de algemene achting verwerven. (*Stormachtig applaus.*)

*De "Prawda" nrs. 221, 222
en 223 van 5, 6 en 7 oktober 1920.*

Deel 41, blz. 298—318.

UIT THESISSEN VOOR HET TWEEDE CONGRES VAN DE COMMUNISTISCHE INTERNATIONALE

HET WEZEN VAN DE DICTATUUR VAN HET PROLETARIAAT EN VAN DE SOWJET-MACHT

2. De overwinning van het socialisme (als de eerste trap van het communisme) op het kapitalisme eist van het proletariaat, als de enige werkelijk revolutionaire klasse, het vervullen van de volgende drie taken. De eerste taak is de uitbuiters en in de eerste plaats de bourgeoisie als hun voornaamste economische en politieke vertegenwoordigster ten val te brengen, te verslaan, hun verzet te onderdrukken en elke poging van hun kant, om het juk van het kapitaal en de loonslavernij te herstellen, onmogelijk te maken. De tweede taak is, niet alleen het gehele proletariaat of zijn overweldigende, ontzaglijke meerderheid, maar ook de gehele massa van de werkers en door het kapitaal uitgebuiten mee te slepen en voor de revolutionaire voorhoede van het proletariaat, voor zijn communistische partij, te winnen; die massa in heel het verloop van de oneindig koene en onbarmhartig harde strijd tegen de uitbuiters voor te lichten, te organiseren, op te voeden en discipline bij te brengen; deze overweldigende meerderheid van de bevolking in alle kapitalistische landen uit de afhankelijkheid van de bourgeoisie te bevrijden en haar aan de hand van de praktische ervaring vertrouwen in te boezemen voor de leidende rol van het proletariaat en van zijn revolutionaire voorhoede. De derde taak is het, de onvermijdelijke weifelingen tussen bourgeoisie en proletariaat, tussen burgerlijke democratie en Sowjet-macht te neutraliseren of onschadelijk te maken, welke weifelingen in bijna alle ontwikkelde landen onder de nog tamelijk talrijke, zij het ook een minderheid van de bevolking vormende klasse van de kleine eigenaars in landbouw, industrie en handel, alsmede onder de daarmee overeenkomende laag van intellectuelen, employés enz. aanwezig zijn.

De eerste en de tweede taak zijn zelfstandige taken, die

elk een eigen, bijzondere wijze van handelen ten aanzien van de uitbuiters en de uitgebuiten vereisen. De derde taak vloeit uit de twee eerste voort en vereist slechts een bekwame, tijdige en soepele verbinding van de methoden van de eerste en de tweede soort, al naar gelang de concrete omstandigheden van ieder afzonderlijk geval van weifeling.

3. In de concrete situatie, die in de gehele wereld en in de eerste plaats in de meest ontwikkelde, machtige, beschaafde en vrije kapitalistische landen door het militarisme en imperialisme, door het onder de duim houden van de koloniën en zwakke landen, door de imperialistische wereldslachting en de "vrede" van Versailles²⁴ is geschapen, is iedere gedachte aan een vreedzame onderwerping van de kapitalisten aan de wil van de meerderheid der uitgebuiten, aan een vreedzame overgang naar het socialisme door hervormingen niet alleen een bewijs van een uitzonderlijke kleinburgerlijke stompzinnigheid, maar ook van een direct bedrog tegenover de arbeiders, van het opsieren van de kapitalistische loonslavernij, van het verhehlen van de waarheid. Deze waarheid is, dat de bourgeoisie, ook de meest verlichte en democratische, thans niet meer terugschrikt voor bedrog en misdaden, voor het afslachten van miljoenen arbeiders en boeren, ten einde de particuliere eigendom van de produktiemiddelen te redden. Alleen het met geweld ten val brengen van de bourgeoisie, het in beslag nemen van haar eigendom, het verbrijzelen van het gehele burgerlijke staatsapparaat van onder tot boven, van het parlementaire, gerechtelijke, militaire, bureaucratische, administratieve, gemeentelijke apparaat enz., tot aan de volledige verdrijving of internering van de gevaarlijkste en hardnekkigste uitbuiters en het instellen van een strenge bewaking over hen ten einde onvermijdelijke pogingen tot het plegen van verzet en het wederinvoeren van de kapitalistische slavernij te bestrijden — alleen zulke maatregelen kunnen de werkelijke onderwerping van de gehele uitbuitersklasse waarborgen.

Aan de andere kant is de in de oude partijen en bij de oude leiders van de Tweede Internationale²⁵ gangbare opvatting, dat de meerderheid van de werkende mensen en van de uitgebuiten bij machte is, zich onder de verhoudingen van de kapitalistische slavernij, onder het juk van de bourgeoisie, dat oneindig gevarieerde vormen aanneemt — des te geraffineerder en tegelijk des te gruwelijker en meedogenlozer, naar-

mate het desbetreffende kapitalistische land beschaafder is —, een volkomen helder socialistisch bewustzijn, een stevig socialistisch standpunt en karakter eigen te maken, al net zo'n opsmukking van het kapitalisme en van de burgerlijke democratie, al net zo'n bedrog tegenover de arbeiders. Inderdaad, eerst nadat de voorhoede van het proletariaat, ondersteund door heel deze klasse — als enige revolutionaire — of door haar meerderheid, de uitbuiters ten val zal hebben gebracht, hen zal hebben onderdrukt, de uitgebuiten uit hun slavernij zal hebben bevrijd en hun levensomstandigheden onmiddellijk op kosten van de onteigende kapitalisten zal hebben verbeterd — pas dan en wel in het eigenlijke verloop van een scherpe klassenstrijd is het mogelijk de brede werkende en uitgebuite massa's voor te lichten, op te voeden en rond het proletariaat onder zijn invloed en zijn leiding, te organiseren, hen te bevrijden van het egoïsme, van de versnippering, de ondeugden en de zwakheden die door de particuliere eigendom worden veroorzaakt, en hen in een vrij verbond van vrije arbeiders te veranderen.

4. Er is voor de overwinning op het kapitalisme een juiste verhouding nodig tussen de leidinggevende, de communistische partij, de revolutionaire klasse — het proletariaat — en de massa, d.w.z. het geheel van de werkende en uitgebuite mensen. Alleen de communistische partij is in staat het proletariaat aan te voeren in de meest onbarmhartige, in de beslissende, laatste strijd tegen alle krachten van het kapitalisme, als deze partij werkelijk de voorhoede van de revolutionaire klasse is, als zij al de beste vertegenwoordigers van deze klasse in haar rijen telt, als zij bestaat uit volledig bewuste en toegewijde communisten die in taaie revolutionaire gevechten zijn geschoold en gestaald, als deze partij zich met het gehele leven van haar klasse en door deze met de gehele massa der uitgebuite mensen onverbrekkelijk heeft weten te verbinden en deze klasse en deze massa volledig vertrouwen heeft weten in te boezemen. Anderzijds is het proletariaat alleen onder leiding van zulk een partij in staat, de gehele macht van zijn revolutionaire stormloop te ontplooien, de onvermijdelijke apathie en ten dele het verzet van de kleine minderheid van de door het kapitalisme gecorrumpeerde arbeidersaristocratie, van de oude leiders der vakbonden, coöperaties enz. te breken — is het in staat zijn gehele kracht te ontplooien, die

alleen al vanwege de economische structuur van de kapitalistische maatschappij onvergelijklijk veel groter is dan zijn aandeel in de bevolking. Tenslotte is alleen de massa, d.w.z. het geheel van de werkende en uitgebuite mensen, die reeds werkelijk van de onderdrukking door de bourgeoisie en het burgerlijke staatsapparaat bevrijd is en de mogelijkheid heeft verkregen, zich werkelijk vrij (van de uitbuiters) in hun Sowjets te organiseren, in staat, voor de eerste keer in de geschiedenis heel het initiatief en heel de energie te ontplooien van tientallen miljoenen mensen die door het kapitalisme werden onderdrukt. Eerst wanneer de Sowjets het enige staatsapparaat zijn geworden, wordt de deelneming aan het bestuur voor de gehele massa der uitgebuiten mogelijk, die zelfs onder de meest verlichte en vrije burgerlijke democratie in negenennegentig van de honderd gevallen in feite steeds van deelneming aan het bestuur uitgesloten bleef. Eerst in de Sowjets begint de massa van de uitgebuiten niet uit boekjes, maar aan de hand van haar eigen praktische ervaring werkelijk te leren hoe men het socialisme opbouwt en een nieuwe maatschappelijke discipline, een vrij verbond van vrije arbeiders tot stand brengt.

*Geschreven in juni
en juli 1920.*

Deel 41, blz. 184—188.

OVER DE COÖPERATIE

I

Naar het mij voorkomt wordt er bij ons niet voldoende aandacht besteed aan de coöperatie. Niet iedereen begrijpt, dat de coöperatie nu, sinds de Oktober-revolutie en onafhankelijk van de NEP²⁶ (integendeel, men moet in dit opzicht zeggen: juist dank zij de NEP) bij ons van buitengewoon groot belang is geworden. In de dromen van de oude coöperators zat veel fantasie. Door hun fantasterij waren zij vaak belachelijk. Maar waarin bestaat hun fantasterij? Daarin, dat men de fundamentele en essentiële betekenis van de politieke strijd van de arbeidersklasse voor de omverwerping van de heerschappij van de uitbuiters niet begrijpt. Nu is deze omverwerping bij ons tot een feit geworden en nu is veel van dat wat fantastisch, ja zelfs romantisch en ongerijmd was in de dromerijen van de oude coöperators tot de meest onopgesmukte werkelijkheid geworden.

Bij ons is — nu de staatsmacht in handen van de arbeidersklasse is, nu alle produktiemiddelen aan deze staatsmacht toebehoren — werkelijk alleen de taak overgebleven de bevolking in coöperaties te verenigen. Onder de voorwaarde dat dit in de grootst mogelijke omvang gebeurt, bereikt zo'n socialisme vanzelf zijn doel, dat vroeger de verklaarbare spot, de glimlach en de geringschatting opwekte bij degenen, die oprecht van de noodzakelijkheid van de klassenstrijd, van de strijd om de politieke macht enz. overtuigd waren. Welnu, niet alle kameraden geven zich er rekenschap van welk een reusachtige, ontzaglijke betekenis een in coöperaties verenigd Rusland nu voor ons krijgt. In de NEP hebben wij aan de boer als handelaar en aan het principe van de particuliere handel een concessie gedaan; hieruit vloeit juist (in tegenstelling tot hetgeen men denkt) de reusachtige betekenis van de coöperatie voort. In de

grond van de zaak is alles wat wij nodig hebben de Russische bevolking onder de heerschappij van de NEP in voldoende omvang en diepgaand in coöperaties te verenigen, want wij hebben nu die graad van vereniging van het particulier belang, van het particuliere handelsbelang en controle daarop door de staat, die graad van ondergeschiktheid van dit belang aan de algemene belangen gevonden, die vroeger voor tal van socialistischen de steen des aanstoots was. Inderdaad, alle grote produktiemiddelen in de macht van de staat, de macht van de staat in handen van het proletariaat, het bondgenootschap van dit proletariaat met de vele miljoenen kleine en keuterboeren, de waarborg dat de boeren daarbij door het proletariaat geleid zullen worden enz. — is dit soms niet alles wat nodig is om van de coöperatie, alleen van de coöperatie, die wij vroeger gering-schattend als een kruidenierszaakje behandelden en die wij in een bepaald opzicht ook nu onder de NEP zo mogen behandelen — is dit niet alles wat nodig is voor de opbouw van de volledige socialistische maatschappij? Dat betekent nog niet de opbouw van de socialistische maatschappij, maar het is alles wat voor deze opbouw noodzakelijk en voldoende is.

Juist deze omstandigheid nu wordt door velen van onze praktische functionarissen onderschat. Bij ons kijkt men met geringschatting op de coöperatie neer, niet begrijpend welke buitengewone betekenis deze coöperatie heeft, ten eerste van principiële zijde (de produktiemiddelen in handen van de staat), ten tweede vanuit het oogpunt van de overgang naar nieuwe verhoudingen op een voor de boer zo eenvoudig, gemakkelijk en bevattelijk mogelijke wijze.

Maar dat is immers weer de hoofdzaak. Het is één ding om over allerlei arbeidersverenigingen voor de opbouw van het socialisme te fantaseren, het is iets anders praktisch te leren dit socialisme zo op te bouwen, dat *iedere* kleine boer aan deze opbouw kan deelnemen. En deze trap hebben we nu dus bereikt. En het lijdt geen twijfel dat wij, nu wij deze trap hebben bereikt, er uiterst weinig profijt van trekken.

Toen wij tot de NEP overgingen, hebben wij de boog te strak gespannen, niet doordat wij te veel plaats aan het principe van de vrijheid van industrie en handel inruimden, maar doordat wij vergaten aan de coöperatie te denken, doordat wij ook nu de coöperatie onderschatten, doordat wij al begon-

nen zijn de ontzaglijke betekenis van de coöperatie in de twee genoemde opzichten te vergeten.

Ik wil nu eens met de lezer praten over wat er nu praktisch kan en moet gebeuren, uitgaande van dit "coöperatie-principe". Met welke methode kan en moet men nu dit "coöperatieprincipe" zodanig beginnen te ontwikkelen, dat voor iedereen de socialistische betekenis daarvan duidelijk is?

Men moet de coöperatie politiek gezien in zulke omstandigheden plaatsen, dat zij niet alleen in het algemeen en altijd een bepaald voorrecht geniet, maar dat dit ook een zuiver materieel voorrecht is (de hoogte van de bankrente enz.). De staat moet aan de coöperatiemiddelen verstrekken die, al is het niet veel, toch de middelen te boven gaan, die wij aan particuliere ondernemingen en zelfs aan de zware industrie enz. verstrekken.

Iedere maatschappelijke orde ontstaat alleen bij financiële ondersteuning van een bepaalde klasse. Het is overbodig aan de honderden en honderden miljoenen roebels te herinneren die de geboorte van het "vrije" kapitalisme heeft gekost. Wij moeten ons nu ervan bewust worden dat in de huidige tijd de maatschappelijke orde, die wij meer dan gewoon moeten ondersteunen, de coöperatieve orde is en dit bewustzijn tot een daad maken. Maar wij moeten deze orde in de ware betekenis van het woord ondersteunen, d.w.z. het is niet voldoende onder deze ondersteuning de ondersteuning van elke willekeurige coöperatieve omzet te verstaan; onder deze ondersteuning moet men verstaan de ondersteuning van een coöperatieve omzet waaraan *de werkelijke massa's van de bevolking werkelijk deelnemen*. Een premie geven aan de boer die aan deze coöperatieve omzet deelneemt — deze vorm is absoluut juist, maar de kern van de zaak hierbij is die deelneming te controleren en het bewuste karakter en de echtheid ervan na te gaan. Wanneer een coöperator in een dorp komt en daar een coöperatieve winkel inricht neemt de bevolking hieraan, strikt gesproken, in het geheel geen deel, maar tegelijkertijd zal zij, geleid door eigen voordeel, zich haasten te proberen eraan deel te nemen.

Deze zaak heeft ook een andere kant. Van het standpunt van de "beschaafde" (in de eerste plaats geletterde) Europeanen hoeven wij nog maar heel weinig te doen om allen zonder uitzondering te nopen deel te nemen aan de coöperatieve

werkzaamheden en niet passief deel te nemen, maar actief. Eigenlijk blijft ons "*alleen nog maar*" één ding over: onze bevolking zo "beschaafd" te maken dat zij alle voordelen van een algemene deelname aan de coöperatie begrijpt en deze deelname organiseert. "*Alleen nog maar*" dit. Wij hebben nu geen andere wijsheden nodig om naar het socialisme over te gaan. Maar om dit "*alleen nog maar*" te voltrekken is een hele omwenteling, een hele periode van culturele ontwikkeling van de gehele volksmassa noodzakelijk. Daarom moet onze regel zijn: zo min mogelijk gefilosofeer en zo min mogelijk frasen. De NEP betekent in dit verband een stap vooruit, in zoverre zij zich bij het peil van de doodgewone boer aanpast en niets hogers van hem verlangt. Maar om door de NEP te bereiken dat de hele bevolking zonder uitzondering deelneemt aan de coöperatie, daarvoor is een heel historisch tijdperk nodig. Om de zaak tot een goed einde te brengen zullen wij een tijdperk van tien tot twintig jaar nodig hebben. Maar toch zal dit een bijzonder historisch tijdperk zijn en zonder dit historische tijdperk, zonder lagere schoolopleiding van de hele bevolking, zonder een bepaalde graad van begrip, zonder de bevolking er voldoende aan te wennen boeken te gebruiken en zonder de materiële grondslag hiervoor, zonder een zekere beveiliging, laten wij zeggen, tegen misoogst, honger enz. — zonder dat alles kunnen wij ons doel niet bereiken. Het komt er nu alleen op aan het revolutionaire elan, het revolutionaire enthousiasme, dat wij al aan de dag hebben gelegd en wel in voldoende mate en met volledig succes, te verbinden — ik zou bijna zeggen — met de kunst een verstandige en kundige handelaar te zijn, wat voor een goede coöperator volkomen voldoende is. Onder de kunst van de handelaar versta ik de kunst een beschaafde handelaar te zijn. De Russen of eenvoudig de boeren die denken: hij drijft handel, hij verstaat dus de kunst een handelaar te zijn — wat helemáál niet waar is —, mogen zich dit wel goed in de oren knopen. Hij drijft wel handel, maar vanaf dat punt tot aan de kunst een beschaafde handelaar te zijn is het nog een heel eind. Hij drijft nu handel op de Aziatische manier, maar om een handelaar te kunnen zijn moet men het op Europese wijze doen. En hiervan is hij nog door een heel tijdperk gescheiden.

Ik kom tot het slot: een reeks van economische, financiële en bankvoorrechten voor de coöperatie, dat moet de

ondersteuning zijn van onze socialistische staat aan het nieuwe principe van de organisatie van de bevolking. Maar daarmee is de taak nog pas in algemene trekken gesteld, omdat hier de hele praktische inhoud van de taak nog onbepaald gebleven is en nog niet in bijzonderheden is beschreven, d.w.z. men moet die vorm van "premies" weten te vinden (en de voorwaarden waarop ze verstrekt worden), die wij voor het coöpereren zullen verstrekken, die vorm van premies, waarbij wij de coöperatie voldoende helpen, die vorm van premies waarmee wij een beschaafde functionaris van de coöperatie verkrijgen. En de maatschappij van beschaafde functionarissen van coöperaties bij de maatschappelijke eigendom van de produktiemiddelen en bij de klasseoverwinning van het proletariaat op de bourgeoisie — dat is de maatschappij van het socialisme.

4 januari 1923.

II

Steeds als ik over de nieuwe economische politiek heb geschreven, heb ik mijn artikel uit 1918 over het staatskapitalisme²⁷ geciteerd. Dat heeft vaak bij enkele jonge kameraden twijfel gewekt. Maar hun twijfel richtte zich hoofdzakelijk op het abstract politieke.

Het kwam hun voor dat men de maatschappij, waarin de produktiemiddelen aan de arbeidersklasse behoren en de staatsmacht in handen van de arbeidersklasse is, geen staatskapitalisme kan noemen. Zij bemerken echter niet dat de naam "staatskapitalisme" door mij werd gebruikt: *ten eerste* om onze huidige positie historisch te verbinden met de positie in mijn polemieken tegen de zogenaamde "linkse communisten"²⁸ — ook destijds heb ik al bewezen dat het staatskapitalisme hoger zou staan dan onze huidige economie; het was voor mij van belang de historische samenhang vast te stellen tussen het gewone staatskapitalisme en dit ongewone, zelfs volstrekt ongewone staatskapitalisme, waarover ik sprak toen ik de lezer in de nieuwe economische politiek inwijdde. *Ten tweede* was voor mij altijd het praktische doel van belang. En het praktische doel van onze nieuwe economische politiek was het verkrijgen van concessies; concessies zouden in onze omstandigheden ongetwijfeld al de zuiverste vorm van staatskapitalisme zijn.

In deze zin heb ik dus mijn beschouwingen over het staatskapitalisme gehouden.

Maar er is nog een kant aan de zaak waarbij het staatskapitalisme, of tenminste een vergelijking daarmee, voor ons nodig kan zijn. Dat is het vraagstuk van de coöperatie.

Het staat buiten twijfel dat de coöperatie in een kapitalistische staat een collectieve kapitalistische instelling is. Buiten twijfel staat ook dat in onze huidige economische werkelijkheid, waarbij wij de particuliere kapitalistische ondernemingen — maar niet anders dan op gemeenschapsgrond en alleen onder controle van de staatsmacht die aan de arbeidersklasse toebehoort — verenigen met de ondernemingen van het consequent socialistische type (zowel de produktiemiddelen, de grond waarop de onderneming staat, als de hele onderneming als zodanig behoren aan de staat), nog de vraag naar een derde soort ondernemingen opduikt, die vroeger wat hun principiële betekenis betreft geen zelfstandigheid bezaten, namelijk de coöperatieve ondernemingen. Onder het particuliere kapitalisme onderscheiden coöperatieve ondernemingen zich van kapitalistische ondernemingen zoals collectieve van particuliere ondernemingen. Onder het staatskapitalisme onderscheiden de coöperatieve ondernemingen zich van de staatskapitalistische ten eerste hierdoor, dat zij particuliere en ten tweede dat zij collectieve ondernemingen zijn. Bij onze bestaande maatschappij onderscheiden de coöperatieve zich van de particuliere kapitalistische ondernemingen als zijnde collectieve ondernemingen, maar zij onderscheiden zich niet van socialistische ondernemingen wanneer zij zijn opgericht op de grond en met de produktiemiddelen die de staat, d.w.z. de arbeidersklasse, toebehoren.

Met deze omstandigheid wordt bij ons niet voldoende rekening gehouden wanneer men spreekt over de coöperatie. Men vergeet dat de coöperatie bij ons, dank zij het feit dat wij een bijzondere staatsorde hebben, van buitengewoon groot belang wordt. Wanneer men in het bijzonder de concessies buiten beschouwing laat, die zich tussen haakjes bij ons niet in enigszins belangrijke mate ontwikkeld hebben, dan valt de coöperatie in onze verhoudingen over het geheel volkomen met het socialisme samen.

Om te verduidelijken: wat is het fantastische in de plannen van de oude coöperatoren, te beginnen met Robert Owen?

Het is dat zij droomden van een vreedzame omvorming van de moderne maatschappij door het socialisme, zonder rekening te houden met een fundamenteel vraagstuk als dat van de klassenstrijd, de verovering van de politieke macht door de arbeidersklasse, de omverwerping van de heerschappij der uitbuitersklasse. En daarom hebben wij gelijk wanneer wij in dit "coöperatieve" socialisme niets dan fantasie zien en iets romantisch, zelfs ongerijmds vaststellen in de dromerijen, als zouden eenvoudig door aaneensluiting van het volk in coöperaties de klassevijanden tot klassemedewerkers en de klassenoorlog tot klassenvrede (de z.g. godsvrede) kunnen worden gemaakt.

Vanuit het gezichtspunt van de fundamentele taak van de moderne tijd bezien hebben wij ongetwijfeld gelijk gehad, want zonder klassenstrijd om de politieke macht in de staat kan het socialisme niet worden verwezenlijkt.

Maar kijk eens hoe de zaak nu veranderd is, nu de staatsmacht al in handen van de arbeidersklasse is, nu de politieke macht van de uitbuiters is omvergeworpen en nu alle produktiemiddelen (behalve die, welke de arbeidersstaat vrijwillig voor bepaalde tijd en op bepaalde voorwaarden aan de uitbuiters in concessie afstaat) zich in handen van de arbeidersklasse bevinden.

Nu kunnen wij terecht zeggen dat eenvoudig de groei van de coöperatie voor ons (met bovengenoemde "geringe" uitzondering) hetzelfde is als de groei van het socialisme; tevens moeten wij hierbij een essentiële verandering van ons gehele gezichtspunt ten opzichte van het socialisme toegeven. Deze fundamentele verandering is dat wij vroeger het zwaartepunt op de politieke strijd, op de revolutie, op de verovering van de macht enz. hebben gelegd en ook moesten leggen. Nu echter wordt het zwaartepunt zo veranderd dat het naar vreedzame organisatorische "cultuurarbeid" wordt verlegd. Ik zou zelfs zeggen dat het zwaartepunt voor ons op de verbreiding van de cultuur komt te liggen, als er geen internationale betrekkingen zouden bestaan, als wij niet verplicht zouden zijn voor onze internationale positie te strijden. Maar wanneer wij dit terzijde laten en ons tot de binnenlandse economische verhoudingen beperken, is nu bij ons werkelijk het zwaartepunt van ons werk naar de verbreiding van de cultuur verlegd.

Er staan ons twee voorname taken te wachten, die een

heel tijdperk zullen omvatten. Dat is de taak om ons apparaat dat in het geheel niet deugt en dat wij compleet uit een vroeger tijdperk hebben overgenomen, te reorganiseren; wij hebben in vijf jaar van strijd op dit punt geen wijzigingen van belang aangebracht en konden dit ook niet doen. Onze tweede taak is het culturele werk onder de boeren. En dit culturele werk streeft als economisch doel juist de vereniging van de boeren in coöperaties na. Zouden zij volledig in coöperaties opgenomen zijn, dan zouden wij al met beide benen op socialistische bodem staan. Maar deze voorwaarde voor de volledige coöperatie veronderstelt zo'n hoog beschavingspeil van de boeren (juist van de boeren als grote massa) dat deze volledige coöperatie zonder een volledige culturele revolutie niet mogelijk is.

Onze tegenstanders hebben ons herhaaldelijk voorgehouden dat het een dwaze onderneming van onze kant is in een niet voldoende beschaafd land het socialisme te willen vestigen. Maar zij hebben zich hierin vergist, dat wij niet aan die kant zijn begonnen als in de theorie (van allerlei muggezifters) werd aangenomen en dat bij ons de politieke en sociale omwenteling, de voorloper is gebleken te zijn van de culturele omwenteling, de culturele revolutie, waarvoor wij nu toch staan.

Voor ons is deze culturele revolutie nu voldoende om een volledig socialistisch land te worden, maar deze culturele revolutie brengt voor ons geweldige moeilijkheden mee, zowel van zuiver culturele aard (want wij zijn analfabeten) als van materiële aard (want om beschaafd te zijn is een bepaalde ontwikkeling van de materiële produktiemiddelen, van een bepaalde materiële basis, nodig).

6 januari 1923.

*Voor het eerst gepubliceerd op
26 en 27 mei 1923 in de "Prawda"
nrs. 115 en 116.*

Deel 45, blz. 369—377.

AANTEKENINGEN

- ¹ Het artikel "*Aan de bevolking*" werd gepubliceerd op 6 (19) november 1917 vlak nadat in Rusland de socialistische revolutie plaatsgevonden had 25 oktober (7 november) en het Tweede Congres van Sowjets voor Geheel Rusland de staatsmacht overgedragen had aan de Sowjets van Arbeiders-, Boeren- en Soldatenafgevaardigden. *Blz. 6*
- ² *Kozakken* — aanvankelijk waren dit vrije mensen: landarbeiders die gevlucht waren voor het feodale juk van de lijfeigenschap, en stadspaupers, die zich gevestigd hadden in de randgebieden van de Russische staat (Don, Jaïk, Zaporozje enz.).
Tegen de 18de eeuw waren de kozakken bevoorrechte boeren, die op bepaalde voorwaarden verplichte krijgsdienst vervulden voor de staat. Er werden dikwijls speciale legeronderdelen uit kozakken samengesteld voor de strijd tegen revolutionaire bewegingen. *Blz. 6*
- ³ *Jonkers* — zo heetten in het tsaristische Rusland de leerlingen van de officiersscholen. Tijdens de Socialistische Oktober-revolutie van 1917 voerden de jonkers onder leiding van de contrarevolutionaire partijen van de bourgeoisie en landheren in Moskou, Petrograd en in enkele andere steden strijd tegen de arbeiders en soldaten die de Sowjet-macht hadden ingesteld. De jonkers leden de nederlaag, gaven zich over en werden ontwapend. *Blz. 6*
- ⁴ Bedoeld wordt het z.g. *Comité voor Veiligheid van de Maatschappij*, opgericht door de contrarevolutionaire partijen te Moskou op 25 oktober (7 november) 1917 voor de strijd tegen de socialistische revolutie. Op 2 (15) november capituleerde het comité en werd het uiteengejaagd. *Blz. 6*
- ⁵ De eerste decreten van de Sowjet-macht waren het *Decreet over de Vrede*, waarin aan de volkeren en regeringen van alle landen die aan de imperialistische wereldoorlog (1914—1918) hadden deelgenomen werd voorgesteld onmiddellijk over te gaan tot vredesbesprekingen, en het *Decreet over de Grond*, waarin het grootgrondbezit in Rusland werd afgeschaft en alle grond aan de boeren werd overgedragen. *Blz. 6*
- ⁶ De brochure "*De actuele taken van de Sowjet-macht*" werd door W. I. Lenin geschreven in maart 1918, toen de jonge Sowjet-republiek, in de korte adempauze na het sluiten van de vrede met Duitsland, was overgegaan tot

de economische opbouw in vredestijd. Lenin zet hierin de belangrijkste politieke en economische taken uiteen, die door de jonge Sowjet-republiek volbracht moesten worden. In deze bundel wordt een van de hoofdstukken uit de brochure gepubliceerd. *Blz. 9*

- ⁷ *Vrijheid* — zie *F. Engels*, "Anti-Dühring". Progres, Moskou 1978, blz. 335. *Blz. 10*
- ⁸ *De Constituerende Vergadering* (de *Constituante*) werd na de Socialistische Oktober-revolutie opgericht op 5 januari 1918. De verkiezingslijsten dateerden nog van vóór de Oktober-revolutie en de samenstelling van de Constituerende Vergadering weerspiegelde de krachtenverhouding van de tijd toen de bourgeoisie nog aan het bewind was. Er ontstond een kloof tussen de overgrote meerderheid van het volk die achter de macht der Sowjets stond, en de politiek die gevoerd werd door de meerderheid, gevormd door sociaal-revolutionairen, mensjewiki en kadetten in de Constituerende Vergadering, die de belangen van de bourgeoisie en de landheren weerspiegelde. De Constituerende Vergadering weigerde de "Verklaring van de Rechten van het Werkende en Uitgebuide Volk" te bespreken en de decreten van het Tweede Congres van Sowjets over de vrede, de grond en de overgang van de macht naar de Sowjets te bekrachtigen, waarmee zij uitdrukking gaf aan haar vijandige houding tegenover de ware belangen van het werkende volk. Op 6 januari 1918 werd de Constituerende Vergadering ontbonden. *Blz. 10*
- ⁹ *Shop Stewards Committees* (comités van vertrouwenslieden) — gekozen arbeidersorganisaties, die in een aantal industrietakken in Groot-Brittannië waren opgericht en een grote verspreiding kregen tijdens de jaren van de grote imperialistische wereldoorlog (1914—1918). In tegenstelling tot de opportunistische trade-unions verdedigden deze comités de belangen en de eisen van de arbeidersmassa's, gaven zij leiding bij stakingen en voerden anti-oorlogspropaganda. Na de zege van de Oktober-revolutie, in de periode van de militaire buitenlandse interventie tegen de Sowjet-republiek, kwamen de comités van vertrouwenslieden actief op ter ondersteuning van Sowjet-Rusland. *Blz. 14*
- ¹⁰ *De Commune van Parijs* — de eerste ervaring van dictatuur van het proletariaat, een regering van de arbeidersklasse, opgericht door de proletarische revolutie van 18 maart 1871 te Parijs. De Commune bestond 72 dagen, tot 28 mei 1871. *Blz. 16*
- ¹¹ Dit is een uittreksel uit het ontwerp-programma van de RCP(b), opgesteld door W. I. Lenin voor het Achtste Partijcongres in maart 1919. Lenins ontwerp-programma lag aan de basis van het door dit congres bekrachtigde partijprogramma. *Blz. 17*
- ¹² *Koelakken* — "rijke boeren, die andermans arbeid uitbuiten, door arbeiders te huren of geld op rente te zetten e.d.". (*Lenin*, Verz. Werken, 5de uitgave, deel 37, blz. 479.) *Blz. 18*
- ¹³ *Groot-Russen* — zo noemde men de Russen in het tsaristische Rusland. *Blz. 21*

- ¹⁴ Lenin bedoelt de *samenzwering om Petrograd uit te leveren* die op touw gezet was door het "Nationale Centrum", dat een aantal anti-sowjetgroepen en spionnen uit de onderwereld verenigde. In de nacht van 12 op 13 juni 1919 organiseerden de samenzweerders een oproer in fort Krasnaja Gorka, gelegen aan een van de belangrijkste toegangswegen tot Petrograd. Voor het neerslaan van het oproer werden aan de kust gelegerde troepen, schepen van de Oostzeevloot en vrijwilligerseenheden ingezet. In de nacht van 15 op 16 juni slaagden de kusttroepen erin het fort te overmeesteren. De contrarevolutionaire organisatie die de leiding had bij het oproer, werd ontmaskerd en geliquideerd. *Blz. 42*
- ¹⁵ De *Zwarte Honderd* — dit was de naam van de monarchistische benden die door de tsaristische politie waren georganiseerd voor de strijd tegen de revolutionaire beweging. De leden van de Zwarte Honderd vermoordden revolutionairen, pleegden aanslagen op de progressieve intelligentsia en organiseerden jodenpogroms.
Kadetten — afkorting voor Constitutioneel-democratische Partij, de leidende partij van de liberaal-monarchistische bourgeoisie, opgericht in 1905. Na de zege van de Socialistische Oktober-revolutie namen de kadetten deel aan de gewapende contrarevolutionaire strijd tegen de Sowjet-macht *Blz. 42*
- ¹⁶ *Mensjewiki* — Russische opportunistische sociaal-democraten. Op het Tweede Congres van de RSDAP in 1903 vond er een scheuring plaats tussen de consequent revolutionaire vleugel van de partij, bestaande uit aanhangers van Lenin, en de opportunistische vleugel onder leiding van Martow. Bij de verkiezingen voor de centrale organen van de partij kregen de revolutionaire sociaal-democraten de meerderheid der stemmen en waren de opportunisten in de minderheid. Vandaar de benaming *bolsjewiki* (afgeleid van het Russische woord "bolsjinstwo" = meerderheid) en *mensjewiki* (van "mensjinstwo" = minderheid).
 De mensjewiki traden op tegen het revolutionaire programma van de partij, tegen de hegemonie van het proletariaat in de revolutie, tegen het bondgenootschap tussen de arbeiders en de boeren en voor overeenkomst met de liberale bourgeoisie.
 Na de burgerlijk-democratische Februarirevolutie namen de mensjewiki samen met de sociaal-revolutionairen zitting in de burgerlijke Voorlopige Regering.
 Na de Socialistische Oktober-revolutie namen zij actief deel aan de strijd tegen de Sowjet-macht.
Sociaal-revolutionairen — kleinburgerlijke partij in Rusland die eind 1901 — begin 1902 ontstond. In het begin weerspiegelden zij de democratische eisen van de boeren en hun streven de grond van de landheren over te nemen, maar later gingen de sociaal-revolutionairen over op het standpunt van het burgerlijk liberalisme en na de Socialistische Oktober-revolutie werden zij een openlijke contrarevolutionaire partij. *Blz. 42*
- ¹⁷ De *gele Internationale van Bern* — zo noemde W. I. Lenin de Tweede Internationale, die in 1914 bij het uitbreken van de imperialistische wereldoorlog ophield te bestaan en in februari 1919 werd heropgericht tijdens een

conferentie van sociaal-chauvinistische en centristische partijen te Bern. Blz. 43

- ¹⁸ De *slag bij Sadova* (een dorp, tegenwoordig een stad, in Tsjechoslowakije) werd geleverd op 3 juli 1866. Door deze slag, die eindigde met een volledige overwinning voor Pruisen en een nederlaag voor Oostenrijk, werd de afloop van de Oostenrijks-Pruisische oorlog beslist. Blz. 47
- ¹⁹ Bedoeld wordt het partijprogramma, aangenomen op het Achtste Congres van de RCP(b) in maart 1919. Blz. 51
- ²⁰ Zie K. Marx, "Das Kapital", deel I (K. Marx en F. Engels, Verz. Werken, deel 23, blz. 320/311). Blz. 51
- ²¹ Zie aantekening 8. Blz. 61
- ²² *Bjednota* (Armoede) — dagblad voor de boeren, verscheen te Moskou van 27 maart 1918 tot en met 31 januari 1931. Op 1 februari 1931 fuseerde "Bjednota" met de krant "Socialistische Landbouw". Blz. 70
- ²³ Bedoeld wordt de contrarevolutionaire *putsch van het Tsjechoslowaakse legerkorps*, dat nog vóór de overwinning van de Socialistische Oktober-revolutie in Rusland was samengesteld uit krijgsgevangen Tsjechen en Slowaken.
- Na het instellen van de Sowjet-macht kreeg het korps de mogelijkheid om via Wladiwostok Rusland te verlaten op voorwaarde dat de wapens ingeleverd werden. Maar de bevelhebbers van het korps kwamen de overeenkomst wat betreft de inlevering der wapens niet na, en op instigatie van Amerikaanse, Engelse en Franse imperialisten ontketenden zij eind mei met medewerking van de mensjewiki en sociaal-revolutionairen een gewapende opstand. In nauwe samenwerking met de witgardisten en koelakken bezetten zij een aanzienlijk deel van de Oeral, het Wolgagebied en Siberië, waar zij gezamenlijk de macht van de bourgeoisie herstelden.
- Het Wolgagebied werd in de herfst 1918 door het Rode Leger bevrijd en de "witte Tsjechen" werden tegen het einde van het jaar 1919 definitief verslagen. Blz. 70
- ²⁴ Het *Vredesverdrag van Versailles*, dat een einde maakte aan de Eerste Wereldoorlog, werd op 28 juni 1919 ondertekend enerzijds door de VS, het Britse Imperium, Frankrijk, Italië, Japan en de met hen geallieerde machten en anderzijds door Duitsland.
- Het vredesverdrag van Versailles had tot doel de kapitalistische wereld ten gunste van de overwinnende machten te verdelen en een systeem van internationale betrekkingen te vormen dat erop gericht was Sowjet-Rusland te verstikken en de revolutionaire beweging in de hele wereld te vernietigen. Blz. 93
- ²⁵ De *Tweede Internationale* was een internationale vereniging van socialistische partijen, opgericht in 1889. Toen de imperialistische wereldoorlog (1914—1918) uitbrak hebben de leiders van de Tweede Internationale de zaak van het socialisme verraden door over te gaan naar de kant van hun

imperialistische regeringen en viel de Tweede Internationale uiteen.
Blz. 93

- ²⁶ *NEP, nieuwe economische politiek* — de economische politiek van de proletarische staat in de overgangperiode van het kapitalisme naar het socialisme. Deze politiek werd "nieuwe" genoemd ter onderscheiding van de economische politiek zoals die gevoerd werd in Sowjet-Rusland gedurende de periode van de gewapende buitenlandse interventie en de burgeroorlog, en die de geschiedenis inging onder de benaming "oorlogscommunisme" (1918—1920). De politiek van het "oorlogscommunisme", waartoe men genoodzaakt was door de oorlog, werd gekarakteriseerd door een tot het uiterste doorgevoerde centralisatie van de industrie en de levensmiddelen-distributie, door een verbod op de vrije handel en door een levensmiddelen-heffing waarbij de boeren verplicht waren al de landbouwprodukten die zij niet voor eigen gebruik nodig hadden, aan de staat te leveren.

Na de overgang tot de nieuwe economische politiek werden handels-financiële betrekkingen de voornaamste vorm van contact tussen de socialistische industrie en de kleine boerenbedrijven. Met de afschaffing van de levensmiddelenheffing en de invoering van levensmiddelenbelasting kregen de boeren de mogelijkheid vrij over het overschot van de door hen geproduceerde waren te beschikken, ze te verkopen en met het geld de noodzakelijke industriële produkten te verwerven.

Die nieuwe economische politiek, die voor een bepaalde tijd en in beperkte mate weer kapitalistische elementen toeliet maar de belangrijkste economische posities voor de proletarische staat behield, had tot doel de produktieve krachten te ontwikkelen, de landbouw op gang te brengen en de voor de opbouw van de socialistische industrie benodigde besparingen te doen. *Blz. 96*

- ²⁷ Bedoeld wordt het werk van W. I. Lenin "Over het "linkse" infantilisme en de kleinburgerlijkheid". *Blz. 100*

- ²⁸ "*Linkse communisten*" — anti-partijgezinde groep, ontstond begin 1918 in verband met het sluiten van het vredesverdrag met Duitsland (de vrede van Brest). Onder dekmantel van de linkse frase over de revolutionaire oorlog hing de groep van "linkse communisten" een avonturistische politiek aan die het nog niet bestaande leger van de Sowjet-republiek in een oorlog met het imperialistische Duitsland wilde storten en bracht de Sowjet-macht in levensgevaar.

De "linkse communisten" traden ook op tegen de invoering van het centralisme en de arbeidsdiscipline, en tegen het gebruik van burgerlijke specialisten in de industrie. De partij onder leiding van Lenin wees de politiek van de "linkse communisten" beslist af. *Blz. 100*

NAMENLIJST

D

Denikin, Anton Iwanowitsj (1872—1947) — tsaristisch generaal; tijdens de burgeroorlog en de buitenlandse interventie (1918—1921) een der bevelhebbers van de witgardistische troepen, opperbevelhebber van de contrarevolutionaire strijdkrachten in het zuiden van Rusland; nadat zijn troepen door het Rode Leger waren verslagen (maart 1920) nam hij de wijk naar het buitenland. *Blz.* 31, 60, 70, 87

Djatsjenko, A. P. (1875—1952) — lid van de RCP (b) vanaf 1917, in 1919 hulparts op de spoorlijn Moskou-Kazan. *Blz.* 38

Dobroljoebow, Nikolaj Aleksandrowitsj (1836—1861) — Russisch revolutionair-democraat en prominent literair criticus; naaste vriend en medewerker van N. G. Tsjernysjewski. *Blz.* 12

F

Foch, Ferdinand (1851—1929) — Frans maarschalk. Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914—1918) commandant van een reeks Franse legergroepen; later hoofd van de Franse generale staf en opperbevelhebber van de strijdkrachten der Entente. In 1918—1920 een van de actieve organisatoren van de

gewapende interventie tegen Sowjet-Rusland. *Blz.* 47

H

Hindenburg, Paul von (1847—1934) — Duits staatsman en militair, veldmaarschalk, opperbevelhebber van het Duitse leger aan het Oostfront in 1916-'17, later chef van de generale staf. In 1918 nam hij deel aan het neerslaan van de November-revolutie in Duitsland. *Blz.* 47

J

Jacoby, Johann (1805—1877) — Duits publicist, burgerlijk democraat, arts van beroep.

Jacoby was geen marxist, maar Marx en Engels waardeerden hem als een democraat, die aan de kant van de proletarische beweging stond, hoewel hij daarmee wat veel vraagstukken betreft van mening verschild. *Blz.* 47, 70

Joedenitsj, Nikolaj Nikolajewitsj (1862—1933) — generaal in het tsaristische leger; na de Socialistische Oktober-revolutie (1917) opperbevelhebber van het witgardistische noordwestelijke leger. Genoot uitgebreide steun van de Engelse, Franse en Amerikaanse

imperialisten. Poogde in 1919 tweemaal zonder succes Petrograd in te nemen. Werd in november 1919 in Estland door het Rode Leger verslagen en vertrok later naar Engeland. *Blz.* 70

K

Kautsky, Karl (1854—1838) — een der theoretici van de Duitse sociaal-democratie en de Tweede Internationale; aanvankelijk marxist, maar later renegaat van het marxisme, ideoloog van het centrisme (kautskyanisme), de meest gevaarlijke en schadelijke vorm van het opportunisme. *Blz.* 45, 51

Kerenski, Aleksandr Fjodorowitsj (1881—1970) — sociaal-revolutionair; stond in juli-oktober 1917 aan het hoofd van de burgerlijke Voorlopige Regering. Na de Oktober-revolutie streed hij tegen de Sowjet-macht; in 1918 vluchtte hij naar het buitenland. *Blz.* 6

Koltsjak, Aleksandr Wasiljewitsj (1873—1920) — tsaristisch admiraal, stond aan het hoofd van de contrarevolutie in de Oeral en Siberië. Tegen het einde van 1919 werden Koltsjaks troepen en die van de Engelse, Franse, Amerikaanse en Japanse interventen, die aan Koltsjak hulp verleenden, door het Rode Leger verpletterd. *Blz.* 31, 32—33, 35, 60, 70

Kornilow, Lawr Georgiëwitsj (1870—1918) — tsaristisch generaal, een van de leiders van de contrarevolutie in 1917—1918. *Blz.* 6, 7, 45

M

Martow, L. (Tsederbaum, Joeli Osipowitsj) (1873—1923) — een

van de leiders van het mensjewisme, de opportunistische vleugel van de Russische sociaal-democratie. Na de Oktober-revolutie nam hij actief deel aan de strijd tegen de Sowjet-macht. *Blz.* 11

Marx, Karl (1818—1883) — grondlegger van het wetenschappelijke communisme, leider van het wereldproletariaat. *Blz.* 16, 51, 77

O

Owen, Robert (1771—1858) — Engels utopisch socialist. *Blz.* 101

S

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — een der leiders van de opportunistische vleugel in de Duitse sociaal-democratie; stond van februari tot juni 1919 aan het hoofd van de burgerlijke regering van Duitsland, was een der organisators van de onderdrukking van de arbeidersbeweging in 1918—1921. *Blz.* 11

T

Toergenjew, Iwan Sergejewitsj (1818—1883) — Russisch schrijver, liberaal wat betreft zijn politieke opvattingen. *Blz.* 12

Tsjernenkow, B. N. (geb. in 1883) — lid van de sociaal-revolutionaire partij vanaf 1903. *Blz.* 57

Tsjernysjewski, Nikolaj Gawrilowitsj (1828—1889) — Russisch revolutionair-democraat en utopisch socialist; geleerde, schrijver, literair criticus en een der prominente voorlopers van de Russische sociaal-democratie. *Blz.* 12

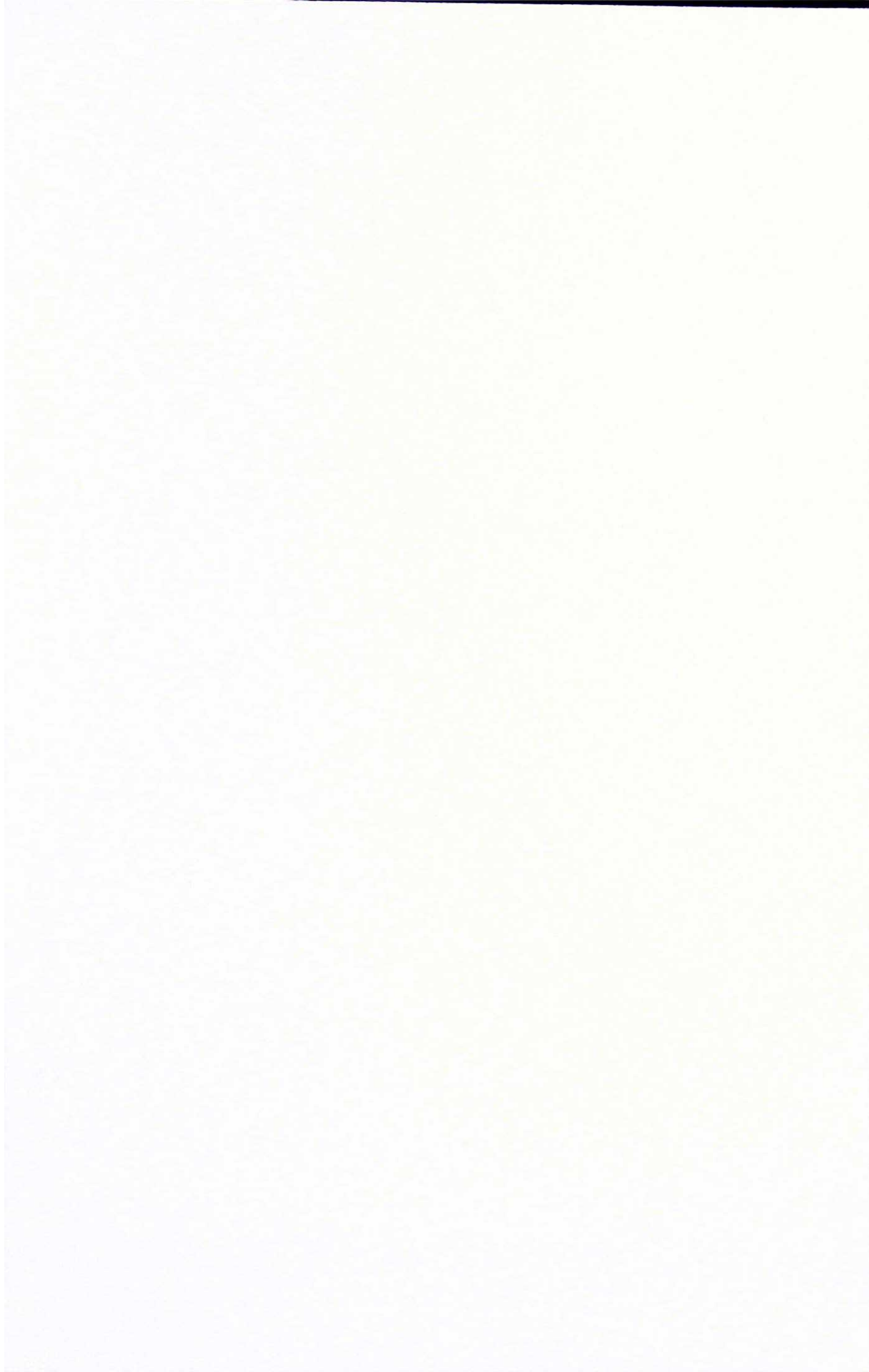
INHOUD

Van de uitgeverij

Aan de bevolking	6
<i>Uit</i> De actuele taken van de Sowjet-macht. De ontwikkeling van de Sowjet-organisatie	9
Over het democratisme en het socialistische karakter van de Sowjet-macht	13
Eerste Congres van de Communistische Internationale.	
<i>Uit</i> De stellingen en het referaat over burgerlijke democratie en dictatuur van het proletariaat. 4 maart 1919	14
<i>Uit</i> Ontwerp-programma van de RCP (b)	
Op het gebied van de politiek	17
Op het gebied van de economie	23
Wat is Sowjet-macht? <i>Op een grammofoonplaat opgenomen redevoering</i>	27
Hoe men de werkers voor altijd van de onderdrukking door landheren en kapitalisten bevrijdt. <i>Op een grammofoonplaat opgenomen redevoering</i>	29
Het grote initiatief (Over de heldenmoed van de arbeiders in het achterland. Naar aanleiding van de "communistiche soebbotniks".)	31
<i>Uit</i> Over de taken van de vrouwelijke arbeidersbeweging in de Sowjet-republiek. <i>Redevoering op de vierde stedelijke conferentie van partijloze arbeidsters in Moskou op 23 september 1919</i>	59
De Sowjet-macht en de positie van de vrouw	66
Twee jaren Sowjet-macht	70
De taken van de jeugdbond. <i>Rede op het Derde Congres voor Geheel Rusland van de Communistische Jeugdbond van Rusland op 2 oktober 1920</i>	73
<i>Uit</i> Thesissen voor het Tweede Congres van de Communistische Internationale. Het wezen van de dictatuur van het proletariaat en van de Sowjet-macht	92
Over de coöperatie	96
<i>Aantekeningen</i>	96
<i>Namenlijst</i>	104

*De uitgeverij Progres stelt het zeer op prijs uw oordeel
over de vertaling, de verzorging en de technische uitvoe-
ring van dit boek, alsook uw verdere wensen te vernemen.
Ons adres is:*

*Zoebowski boulevard 17
Moskou USSR*

В. И. Ленин

ЧТО ТАКОЕ СОВЕТСКАЯ ВЛАСТЬ?

На голландском языке